

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS
EN SENAAT

28 april 2009

**Onderzoek van de financiële verslagen over
de boekhouding van de politieke partijen en
hun componenten
(boekjaar 2007)**

VERSLAG

NAMENS DE CONTROLECOMMISSIE BETREFFENDE
DE VERKIEZINGSUITGAVEN EN DE BOEKHOUDING
VAN DE POLITIEKE PARTIJEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Xavier BAESELEN** (K)

Voorgaande documenten:

Stukken van de Kamer:

Doc 52 1137/ (2007/2008):

001 en 002: Publicatie van de financiële verslagen.

Stukken van de Senaat:

4-732 - 2007/2008:

Nrs 1 en 2: Publicatie van de financiële verslagen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS ET SÉNAT
DE BELGIQUE

28 avril 2009

**Examen des rapports financiers sur la
comptabilité des partis politiques
et de leurs composantes
(exercice 2007)**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE CONTRÔLE
DES DÉPENSES ÉLECTORALES ET DE LA
COMPTABILITÉ DES PARTIS POLITIQUES
PAR
M. **Xavier BAESELEN** (CH)

Documents précédents:

Documents de la Chambre:

Doc 52 1137/ (2007/2008):

001 et 002: Publications des rapports financiers.

Documents du Sénat:

4-732 - 2007/2008:

N°s 1 et 2: Publications des rapports financiers.

Samenstelling van de Controlecommissie op datum van goedkeuring van het verslag:
Composition de la Commission de contrôle à la date de l'approbation du rapport:voorzitters - **Patrick Dewael - Armand De Decker** (S) - présidents**A. — Vaste leden/Membres titulaires:**KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS/
CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS

CD&V: Mia De Schamphelaere, Servais Verherstraeten
 MR: Daniel Bacquellaine, Pierre-Yves Jeholet
 PS: Thierry Giet, Karine Lalieux
 Open Vld: Bart Tommelein
 VB: Gerolf Annemans
 sp.a: Renaat Landuyt
 Ecolo-Groen!: Zoé Genot

SENAAT/SÉNAT

CD&V: Wouter Beke, Sabine de Bethune
 MR: Christine Defraigne
 Open Vld: Filip Anthuenis, Nele Lijnen
 VB: Joris Van Hauthem
 PS: Philippe Mahoux
 sp.a: Myriam Vanlerberghe
 cdH: Francis Delpérée
 Ecolo-Groen!: Josy Dubié

B. — Plaatsvervangers/Membres suppléants:KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS/
CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS

Ingrid Claes, Stefaan Vercamer
 Xavier Baeselen, Valérie De Bue
 André Frédéric, André Perpète
 Sofie Staelraeve
 Koen Bultinck
 Freya Van den Bossche
 Meyrem Almaci

SENAAT/SÉNAT

Hugo Vandenberghe, Tony Van Parys
 Alain Courtois
 Margriet Hermans, Paul Wille
 Yves Buysse
 Oga Zrihen
 André Van Nieuwerkerke
 Marc Elsen
 José Daras

cdH	:	centre démocrate Humaniste
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
FN	:	Front National
LDD	:	Lijst Dedecker
MR	:	Mouvement Réformateur
N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
PS	:	Parti Socialiste
sp.a	:	socialistische partij anders
VB	:	Vlaams Belang

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 52 0000/000: Parlementair document van de 52e zittingsperiode +
basisnummer en volgnummer
 QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
 CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene
kaft)
 CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
 CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag
en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken
(met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
 PLEN: Plenum
 COM: Commissievergadering
 MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig
papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 52 0000/000: Document parlementaire de la 52ème législature, suivi
du n° de base et du n° consécutif
 QRVA: Questions et Réponses écrites
 CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral (cou-
verture verte)
 CRABV: Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
 CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte
rendu intégral et, à droite, le compte rendu analy-
tique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture sau-
mon)
 PLEN: Séance plénière
 COM: Réunion de commission
 MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations
(papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.deKamer.be
 e-mail : publicaties@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.laChambre.be
 e-mail : publications@laChambre.be

INHOUDSOPGAVE	Blz.	SOMMAIRE	Pages
I. Situering	4	I. Contexte	4
II. Procedure	9	II. Procédure	9
III. Tussentijds verslag	11	III. Rapport intermédiaire	11
A. Tijdschema	11	A. Calendrier	11
B. Overzicht van de onderzoekswerkzaamheden betreffende het boekjaar 2007	13	B. Aperçu des activités de contrôle concernant l'exercice 2007	13
C. Opzet van het preliminair onderzoek	15	C. But de l'examen préliminaire	15
D. Advies van het Rekenhof en reacties van de politieke partijen	15	D. Avis de la Cour des comptes et réactions des partis politiques	15
E. Besluiten	38	E. Conclusions	38
F. Ontwerp van aanbevelingen	39	F. Projet de recommandations	39
IV. Bespreking		IV. Discussion	
A. CD&V - N-VA / MR / PS / Open VLD / Vlaams Belang / sp.a-spirit / cdH / Ecolo / Groen! / LDD	40	A. CD&V - N-VA / MR / PS / Open VLD / Vlaams Belang / sp.a-spirit / cdH / Ecolo / Groen! / LDD	40
B. FN	40	B. FN	40
1. Antecedenten	40	1. Antécédents	40
2. Verklaring van meester Jean-Marie Verschueren, sekwester en voorlopig bestuurder van de vzw AFFN	42	2. Déclaration de maître Jean-Marie Verschueren, séquestre et administrateur provisoire de l'ASBL AFFN	42
3. Bespreking	45	3. Discussion	45
V. Aanbevelingen	47	V. Recommandations	47
VI. Stemmingen	48	VI. Votes	48
A. Vergadering van 5 november 2008	48	A. Réunion du 5 novembre 2008	48
B. Vergadering van 25 november 2008	48	B. Réunion du 25 novembre 2008	48
VII. Epiloog	48	VII. Épilogue	48
<u>Bijlagen:</u>		<u>Annexes:</u>	
1. Advies dd. 18 juni 2008 van het Rekenhof betreffende de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten (boekjaar 2007)	51	1. Avis du 18 juni 2008 de la Cour des comptes concernant les rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes (exercice 2007)	51
2. Standpunten van de politieke partijen nopens de opmerkingen van het Rekenhof	72	2. Points de vue des partis politiques sur les observations de la Cour des comptes	72
3. Documenten ingediend door de sekwester en voorlopig bestuurder van de vzw AFFN (FN) betreffende de boekjaren 2006 en 2007	87	3. Documents déposés par le séquestre et administrateur provisoire de l'ASBL AFFN (FN) sur les exercices 2006 et 2007	87
4. Aanvullend advies dd. 19 november 2008 van het Rekenhof betreffende de sub punt 3 gepubliceerde documenten	105	4. Avis complémentaire du 19 novembre 2008 de la Cour des comptes concernant les documents publiés sous point 3	105
5. Samenvattingen van de financiële verslagen over het boekjaar 2007	113	5. Résumés des rapports financiers relatifs à l'exercice 2007	113

I. — SITUERING

Krachtens de artikelen 15, zoals gewijzigd bij de wet van 17 februari 2005, en 22 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, verleent de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat, ieder wat hem betreft, per politieke partij die in één van de Kamers door ten minste één rechtstreeks verkozen parlements lid vertegenwoordigd is, een dotatie aan de vzw die daartoe door de betrokken partij wordt aangewezen¹.

Om op deze dotatie aanspraak te kunnen maken, dienen de partijen daarenboven te voldoen aan de voorwaarde gesteld door artikel 15bis, ingevoegd door de wet van 10 april 1995.

Dit artikel luidt als volgt:

«Om aanspraak te kunnen maken op de dotatie waarin is voorzien bij artikel 15, moet elke partij, tegen uiterlijk 31 december 1995, in haar statuten of in haar programma een bepaling opnemen waarbij zij zich ertoe verbindt om in haar politieke actie ten minste de rechten en vrijheden, zoals gewaarborgd door het bij de wet van 13 mei 1955 bekrachtigde Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950 en door de in België van kracht zijnde aanvullende protocollen bij dit Verdrag, in acht te nemen en door haar diverse geledingen en verkozen mandatarissen te doen in acht nemen».

Luidens artikel 16 van de wet van 4 juli 1989 is de totale jaarlijkse dotatie voor elke politieke partij die aan de hiervoor gestelde voorwaarden voldoet, samengesteld uit de volgende bedragen:

1° een forfaitair bedrag van 125 000 euro dat ingevolge artikel 19, tweede lid, van dezelfde wet gelijk wordt verdeeld over de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat;

2° een aanvullend bedrag van 1,25 euro per geldig uitgebrachte stem, ongeacht of het een lijststem dan wel een naamstem is, op de door de politieke partij erkende

¹ De wet van 17 februari 2005 tot wijziging van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen (*Belgisch Staatsblad* van 21 april 2005 – editie 2) had uitwerking met ingang van 1 juni 2003. Vóór deze datum was een politieke partij slechts gerechtigd op dotaties indien ze in beide Kamers door ten minste één rechtstreeks verkozen parlements lid vertegenwoordigd was.

I. — CONTEXTE

En vertu des articles 15, tel qu'il a été modifié par la loi du 17 février 2005, et 22 de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, la Chambre des représentants et le Sénat, chacun en ce qui le concerne, accordent pour chaque parti politique qui est représenté dans l'une des assemblées par au moins un parlementaire élu directement, une dotation à l'ASBL désignée à cet effet par le parti concerné¹.

Pour pouvoir prétendre à cette dotation, les partis doivent en outre satisfaire à la condition posée par l'article 15bis, inséré par la loi du 10 avril 1995.

Cet article est libellé comme suit:

«Pour pouvoir bénéficier de la dotation prévue à l'article 15, chaque parti doit, pour le 31 décembre 1995 au plus tard, inclure dans ses statuts ou dans son programme une disposition par laquelle il s'engage à respecter dans l'action politique qu'il entend mener, et à faire respecter par ses différentes composantes et par ses mandataires élus, au moins les droits et les libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales du 4 novembre 1950 et approuvée par la loi du 13 mai 1955, et par les protocoles additionnels à cette convention en vigueur en Belgique.».

En vertu de l'article 16 de la loi du 4 juillet 1989, la dotation annuelle totale octroyée à chaque parti qui satisfait aux conditions susmentionnées est composée des montants suivants:

1° un montant forfaitaire de 125 000 euros, réparti de manière égale entre la Chambre des représentants et le Sénat, conformément à l'article 19, alinéa 2, de la même loi;

2° un montant supplémentaire de 1,25 euros par vote valable, qu'il s'agisse d'un vote de liste ou d'un vote nominatif, émis sur les listes de candidats reconnues par

¹ La loi du 17 février 2005 modifiant la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques (*Moniteur belge* du 21 avril 2005 – édition 2) a produit ses effets le 1er juin 2003. Avant cette date, pour pouvoir prétendre à une dotation, les partis politiques devaient être représentés dans les deux assemblées par au moins un parlementaire élu directement.

kandidatenlijsten bij de laatste wetgevende verkiezingen tot de gehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

Overeenkomstig artikel 18, vervangen bij de wet van 2 april 2003, worden deze twee bedragen aangepast aan de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen. De indexcijfers van respectievelijk januari 1993 en januari 2003 worden als basis genomen.

Iedere partij kan afstand doen van het voordeel van de haar verleende dotatie (artikel 16, laatste lid).

Overeenkomstig artikel 23, zoals laatst gewijzigd bij de wetten van 19 november 1998 en 23 juni 1999, impliceert het verkrijgen van deze dotatie voor de beheerraad van de betrokken vzw de verplichting om jaarlijks een financieel verslag op te stellen over de jaarrekeningen van de politieke partij en haar componenten. Dit verslag dat ten minste de als bijlage bij de wet van 4 juli 1989 opgesomde documenten bevat, wordt opgemaakt met inachtneming van de bepalingen vervat in de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De documenten waarvan sprake in de bijlage van de wet van 4 juli 1989, zoals ingevoegd bij de wet van 19 november 1998, zijn:

1. Een document met de identificatie van de partij en haar componenten, zoals omschreven in artikel 1, 1°, tweede lid. De identificatie omvat minstens de benaming, de zetel, de rechtsvorm, het maatschappelijk doel en de samenstelling (naam, woonplaats, beroep) van de beheers- en controleorganen van elk van de partijcomponenten.

2. De samenvattende rekening (balans en resultatenrekening) van elke component van de politieke partij, volgens de definitie ervan in artikel 1, 1°, tweede lid. Deze rekeningen mogen opgesteld worden in de vorm van een synoptische tabel met een minimale aanduiding per component van:

a) het totaal van de activa, het totaal van de voorzieningen en schulden en het bedrag van het patrimonium;

b) de opbrengsten en kosten uit courante werking, het resultaat uit courante werking vóór financiële resultaten, het financieel resultaat, het uitzonderlijk resultaat, het resultaat van het boekjaar;

c) het aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten, waarvan de kost door de partijcomponent wordt gedragen.

le parti politique lors des dernières élections législatives en vue du renouvellement intégral de la Chambre des représentants et du Sénat.

Conformément à l'article 18, remplacé par la loi du 2 avril 2003, ces deux montants sont adaptés en fonction des variations de l'indice des prix à la consommation. Les indices de base sont respectivement ceux de janvier 1993 et janvier 2003.

Chaque parti peut renoncer au bénéfice de la dotation qui lui est allouée (article 16, dernier alinéa).

Conformément à l'article 23, modifié en dernier lieu par les lois du 19 novembre 1998 et du 23 juin 1999, l'octroi de cette dotation implique pour le conseil d'administration de l'ASBL concernée l'obligation d'établir annuellement un rapport financier sur les comptes annuels du parti politique et de ses composantes. Ce rapport, qui comprend au moins les documents énumérés en annexe de la loi du 4 juillet 1989, est établi dans le respect des dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et des arrêtés d'exécution de celle-ci.

Les documents dont il est question à l'annexe de la loi du 4 juillet 1989, insérée par la loi du 19 novembre 1998, sont les suivants:

1. Un document identifiant le parti et ses composantes telles que définies à l'article 1er, 1°, alinéa 2. L'identification comprend au moins le nom, le siège, la forme juridique, l'objet social et la composition (nom, domicile, profession) des organes de gestion et de contrôle de chacune des composantes du parti.

2. Les comptes synthétiques (bilan et compte de résultats) de chaque composante du parti politique selon la définition qui en est donnée par l'article 1er, 1°, alinéa 2. Ces comptes peuvent être établis sous la forme d'un tableau synoptique faisant apparaître par composante au moins:

a) le total des actifs, le total des provisions et des dettes et le montant du patrimoine;

b) les produits et les charges courantes, le résultat courant avant résultat financier, le résultat financier, le résultat exceptionnel, le résultat de l'exercice;

c) le nombre de personnes occupées exprimé en équivalents temps plein dont la charge est supportée par la composante du parti.

3. De geconsolideerde rekening van de politieke partij en haar componenten bestaande uit een geconsolideerde balans, een geconsolideerde resultatenrekening, alsook een verklarende toelichting van de rubrieken van de geconsolideerde balans en van de geconsolideerde resultatenrekening, volgens het schema vastgelegd door de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen.

4. Een verslag van de bedrijfsrevisor waarin deze:

a) bevestigt dat de geconsolideerde rekening opgesteld is overeenkomstig de reglementaire bepalingen. Dit verslag geldt als een verklaring overeenkomstig de algemene controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren;

b) toelicht of de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de partij en haar componenten voldoende is om geconsolideerde rekeningen op te maken;

c) de gegevens van de geconsolideerde rekening ontleedt, waarbij hij de aandacht vestigt op de aspecten die het begrip van de financiële toestand en resultaten, alsook de vergelijkbaarheid kunnen bevorderen.

De algemene vergadering van de in artikel 22 bedoelde vzw waaraan de parlementaire dotatie wordt uitbetaald, stelt bijgevolg een bedrijfsrevisor aan die, zoals blijkt uit het bovenstaande, jaarlijks een verslag opstelt over het door de beheerraad van de vzw opgestelde financieel verslag.

Met ingang van het boekjaar 1999 betreft het financieel verslag derhalve niet langer alleen de politieke partij *stricto sensu*, maar eveneens haar componenten, zoals omschreven in artikel 1, 1°, van de wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd bij de wet van 19 november 1998. Het omvat de jaarrekening in haar geheel, dat wil zeggen de balans, de resultatenrekening en de toelichting.

Het nieuwe schema van financieel verslag, aangepast aan het voormelde artikel 23 en opgenomen als bijlage bij het huishoudelijk reglement van de Controlecommissie, werd door de commissie goedgekeurd op 15 februari 2000 (zie *Belgisch Staatsblad* van 24 mei 2000 – editie 2).

Overeenkomstig artikel 24, eerste lid, wordt het financieel verslag binnen honderdtwintig dagen na het afsluiten van de rekeningen, dus uiterlijk op 30 april, toegezonden aan de minister van Financiën en aan de voorzitters van Kamer en Senaat, die zorg dragen voor de onverwijld publicatie van dit verslag in de parlementaire stukken (zie stukken Kamer, DOC 52 1137/001 en 002, en Senaat, nrs. 4-732/1 en 2 van 6 mei 2008).

3. Les comptes annuels consolidés du parti politique et de ses composantes comprenant un bilan consolidé, un compte de résultats consolidé, ainsi qu'une annexe explicative des rubriques du bilan consolidé et du compte de résultats consolidé selon le schéma arrêté par la Commission de contrôle des dépenses électorales et de la comptabilité des partis politiques.

4. Un rapport du réviseur d'entreprises dans lequel celui-ci:

a) confirme que les comptes consolidés sont établis conformément aux dispositions réglementaires. Ce rapport constitue une attestation au sens des normes générales de révision établies par l'Institut des réviseurs d'entreprises;

b) expose si l'organisation administrative et comptable du parti et de ses composantes est suffisante pour permettre d'établir des comptes consolidés;

c) analyse les données des comptes consolidés en mettant en évidence les aspects qui sont susceptibles de favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que la comparabilité.

L'assemblée générale de l'ASBL visée à l'article 22 qui reçoit la dotation allouée par le parlementaire, désigne par conséquent un réviseur d'entreprises qui, comme il ressort de ce qui précède, rédige chaque année un rapport sur le rapport financier établi par le conseil d'administration de l'ASBL.

À partir de l'exercice comptable 1999, le rapport financier ne porte dès lors plus uniquement sur le parti politique *stricto sensu*, mais également sur ses composantes, définies à l'article 1er, 1°, de la loi du 4 juillet 1989, modifié par la loi du 19 novembre 1998. Il comporte l'ensemble des comptes annuels, c'est-à-dire le bilan, le compte de résultats et l'annexe.

Le nouveau schéma de rapport financier, adapté à l'article 23 susvisé et figurant en annexe au règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle, a été approuvé par la commission le 15 février 2000 (voir le *Moniteur belge* du 24 mai 2000, Éd. 2).

Conformément à l'article 24, alinéa 1er, le rapport financier est envoyé dans les cent vingt jours de la clôture des comptes, et donc le 30 avril au plus tard, au ministre des Finances et aux présidents de la Chambre des représentants et du Sénat qui veillent à ce que ce rapport soit publié sans délai dans les documents parlementaires (voir les documents de la Chambre, DOC 52 1137/001 et 002, et les documents du Sénat n° 4-732/1 et 2 du 6 mai 2008).

Krachtens het tweede lid van dit artikel, ingevoegd door de wet van 2 april 2003 en aangevuld door de wet van 23 maart 2007, dienen de voorzitters daarenboven onverwijld een exemplaar van de financiële verslagen of van de in het eerste lid bedoelde parlementaire stukken, bij een ter post aangetekende brief, naar het Rekenhof te zenden met de opdracht om, met toepassing van artikel 1, 4°, derde lid, binnen een maand een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van deze verslagen. Het onderzoek door het Rekenhof schorst de in artikel 24, derde lid, bepaalde termijn.

Overeenkomstig artikel 24, derde lid, van de wet van 4 juli 1989, zoals laatst gewijzigd bij de wet van 18 januari 2008, artikel 7, 2°, van haar statuten en artikel 31 van haar huishoudelijk reglement (zie *Belgisch Staatsblad* van 8 oktober 1994) onderwerpt de Controlecommissie de financiële verslagen vervolgens aan een onderzoek teneinde de conformiteit ervan met de vigerende wetten en besluiten na te gaan. Binnen negentig dagen na de in artikel 24, eerste lid, bepaalde termijn van honderdtwintig dagen, formuleert zij, onder meer op grond van het advies van het Rekenhof, haar opmerkingen en keurt ze, voorzover zij geen onregelmatigheden heeft vastgesteld, de financiële verslagen goed. Het advies van het Rekenhof wordt als bijlage bij het verslag van de Controlecommissie gevoegd. Beslissingen inzake de goedkeuring van de financiële verslagen kunnen enkel worden genomen wanneer ze ten minste twee derden van de stemmen hebben verkregen, op voorwaarde dat ten minste twee derden van de commissieleden aanwezig zijn (artikel 13, tweede lid, van de statuten).

Luidens artikel 25 van de voormelde wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd door de wet van 18 juni 1993, hebben het niet goedkeuren van het financieel verslag door de Controlecommissie, en het niet of het laattijdig indienen van het financieel verslag het verlies tot gevolg van de dotatie die krachtens hoofdstuk III van deze wet, zijnde de artikelen 15 tot en met 21, aan de in artikel 22 bepaalde instelling (de vzw) zou worden toegekend gedurende de daaropvolgende periode die de Controlecommissie bepaalt en ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt.

Volledigheidshalve dient hier tevens artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 te worden vermeld, ingevoegd bij de wet van 12 februari 1999 en gewijzigd bij de wet van 17 februari 2005, krachtens hetwelk de dotatie door de Controlecommissie ten belope van een welbepaald bedrag of gedurende een welbepaalde termijn, vastgesteld door de Raad van State binnen de wettelijke grenzen, dient te worden ingetrokken wanneer laatstgenoemde instantie daartoe bij een behoorlijk met redenen omkleed arrest heeft beslist omdat een politieke partij door eigen toedoen of door toedoen van haar componenten, lijsten,

En vertu du deuxième alinéa de l'article susmentionné, inséré par la loi du 2 avril 2003 et complété par la loi du 23 mars 2007, les présidents doivent en outre transmettre sans délai un exemplaire des rapports financiers ou des documents parlementaires visés à l'alinéa 1er, par lettre recommandée à la poste, à la Cour des comptes en la chargeant de rendre, en application de l'article 1er, 4°, alinéa 3, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports. L'examen par la Cour des comptes suspend le délai prévu à l'article 24, alinéa 3.

Conformément à l'article 24, alinéa 3, de la loi du 4 juillet 1989, tel qu'il a été modifié en dernier lieu par la loi du 18 janvier 2008, à l'article 7, 2°, de ses statuts et à l'article 31 de son règlement d'ordre intérieur (voir le *Moniteur belge* du 8 octobre 1994), la Commission de contrôle examine ensuite les rapports financiers afin d'en contrôler la conformité avec les lois et arrêtés en vigueur. Elle formule ses observations et approuve le rapport financier dans les nonante jours qui suivent le délai de cent vingt jours prévu à l'article 24, alinéa 1er, notamment sur la base de l'avis de la Cour des comptes, pour autant qu'elle ne constate pas d'irrégularités. L'avis de la Cour des comptes est annexé au rapport de la Commission de contrôle. Les décisions relatives à l'approbation des rapports financiers ne peuvent être prises que si elles réunissent deux tiers au moins des suffrages, à condition que deux tiers au moins des membres de la commission soient présents (article 13, alinéa 2, des statuts).

Aux termes de l'article 25 de la loi précitée du 4 juillet 1989, tel qu'il a été modifié par la loi du 18 juin 1993, le défaut d'approbation du rapport financier par la Commission de contrôle ainsi que le défaut de dépôt ou le dépôt tardif de ce rapport entraînent la perte de la dotation qui serait octroyée à l'institution visée à l'article 22 (l'ASBL) en vertu du chapitre III de cette loi, c'est-à-dire en vertu des articles 15 à 21, au cours de la période subséquente déterminée par la Commission de contrôle et qui ne peut être inférieure à un mois ni supérieure à quatre mois.

Pour être complet, il y a lieu de mentionner également l'article 15ter de la loi du 4 juillet 1989, inséré par la loi du 12 février 1999 et modifié par la loi du 17 février 2005, qui prévoit que la dotation doit être supprimée par la Commission de contrôle à concurrence d'un montant déterminé ou pendant une période donnée, fixé par le Conseil d'État dans les limites légales, lorsque celui-ci le décide par voie d'arrêt au motif qu'un parti politique, par son propre fait ou par celui de ses composantes, de ses listes, de ses candidats ou de ses mandataires élus, a montré de manière manifeste et à travers plusieurs

kandidaten of gekozenen, duidelijk en door middel van verscheidene, met elkaar overeenstemmende tekenen heeft aangetoond dat ze vijandig staat tegenover de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en door de aanvullende protocollen bij dat verdrag. De aanvraag moet worden ingediend door ten minste een derde van de leden van de Controlecommissie en rechtstreeks aan de Raad van State worden gericht.

Gelet op de wettelijk vastgestelde termijnen voor de indiening en het onderzoek van de financiële verslagen dient de Controlecommissie normalerwijze uiterlijk op 29 juli van het jaar volgend op het gecontroleerde boekjaar een eindbeslissing te nemen; de uiterste datum zal weliswaar ongeveer een maand later vallen, ingevolge de schorsing van de aan de Controlecommissie toebedeelde termijn tijdens het verplichte onderzoek door het Rekenhof (zie artikel 24, eerste tot en met derde lid, van de wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd door de wetten van 19 november 1998, 2 april 2003, 23 maart 2007 en 18 januari 2008).

Overeenkomstig artikel 1, 4°, vierde en vijfde lid, ingevoegd door de wet van 2 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 18 januari 2008, worden, in geval van ontbinding van de federale Kamers, de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlecommissie gestelde termijnen daarenboven gestuit. De nieuwe termijnen beginnen dan te lopen vanaf de installatie van de Controlecommissie. Voorts worden deze termijnen geschorst tijdens de recesperiodes bepaald met toepassing van artikel 10, § 1, 3°, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Met toepassing van artikel 1, 4°, vijfde lid, werd de termijn binnen welke de Controlecommissie een definitieve beslissing dient te nemen inzake de goedkeuring van de financiële verslagen, voor het boekjaar 2007 verlengd tot 3 december 2008.

Overeenkomstig artikel 24, vijfde lid, neemt de controleprocedure een einde nadat de voorzitters van Kamer en Senaat de samenvattingen van de financiële verslagen, evenals de opmerkingen en de akte van goedkeuring van de Controlecommissie, onverwijld zowel aan de minister van Financiën hebben toegezonden als aan de diensten van het *Belgisch Staatsblad* die deze binnen dertig dagen na ontvangst in de bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad* dienen te publiceren.

indices concordants son hostilité envers les droits et libertés garantis par la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et par les protocoles additionnels à cette convention. La demande doit être introduite par au moins un tiers des membres de la Commission de contrôle et être adressée directement au Conseil d'État.

Eu égard aux délais fixés par la loi pour le dépôt et l'examen des rapports financiers, la Commission de contrôle se prononce normalement de façon définitive au plus tard le 29 juillet de l'année qui suit l'exercice contrôlé; la date limite sera sans doute reportée d'environ un mois en raison de la suspension du délai accordé à la Commission de contrôle pendant l'examen obligatoire par la Cour des comptes (cf. l'article 24, alinéas 1er à 3, de la loi du 4 juillet 1989, modifié par les lois des 19 novembre 1998, 2 avril 2003, 23 mars 2007 et 18 janvier 2008).

De plus, en vertu de l'article 1er, 4°, alinéas 4 et 5, inséré par la loi du 2 avril 2003 et modifié par la loi du 18 janvier 2008, les délais applicables pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle sont, en cas de dissolution des Chambres fédérales, interrompus. Les nouveaux délais commencent à courir dès l'installation de la Commission de contrôle. Ils sont en outre suspendus pendant les périodes de vacances fixées en application de l'article 10, § 1er, 3°, de la loi du 6 avril 1995 organisant la commission parlementaire de concertation prévue à l'article 82 de la Constitution et modifiant les lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973.

En application de l'article 1er, 4°, alinéa 5, le délai dans lequel la Commission de contrôle doit définitivement se prononcer sur l'approbation des rapports financiers a été prolongé, pour l'exercice 2007, au 3 décembre 2008.

Conformément à l'article 24, alinéa 5, la procédure de contrôle prend fin après que les présidents de la Chambre et du Sénat ont transmis sans délai les résumés des rapports financiers, ainsi que les observations et l'acte d'approbation de la Commission de contrôle, tant au ministre des Finances qu'aux services du *Moniteur belge* qui doivent les publier dans les annexes du *Moniteur belge* dans les trente jours de leur réception.

II. — PROCEDURE

Op 14 juli 2008 heeft de Controlemcommissie de heer Xavier Baeselen (MR - K) aangewezen als rapporteur. Tijdens dezelfde vergadering regelde de commissie haar werkzaamheden.

De opdracht van de rapporteur bestond erin om, mede op grond van het advies van het Rekenhof en de daarop geformuleerde reacties van de politieke partijen (zie de bijlagen 1 en 2), de financiële verslagen te toetsen aan de wettelijke criteria en de richtlijnen die de Controlemcommissie terzake – onder meer op 15 februari 2000 en op 5 juli 2001 – ten behoeve van de politieke partijen en de bedrijfsrevisoren heeft goedgekeurd (zie hiervoor respectievelijk stuk Kamer, DOC 0671/003, 2000-2001 en Senaat, nr. 2-447/3, 2000-2001, blz. 9-11 en 31-32, en stuk Kamer, DOC 50 1246/0033, 2001-2002 en Senaat, nr. 2-741/3, 2001-2002, blz. 10-12).

Tijdens de vergadering van 5 november 2008 heeft de rapporteur vervolgens een tussentijds verslag uitgebracht (zie *infra* – III). Hierbij gaf hij onder meer een gedetailleerd overzicht van de sedert 10 april 2008 verrichte werkzaamheden met betrekking tot de controle van de financiële verslagen over het boekjaar 2007.

Na een korte bespreking van het tussentijds verslag keurde de Controlemcommissie tijdens dezelfde vergadering 10 van de 11 financiële verslagen goed (zie *infra* – IV en VI).

Gelet op de onvolledigheid van de door de partij FN ingediende documenten betreffende de boekjaren 2006 en 2007 (zie bijlage 3) en de laattijdige indiening ervan, besliste de commissie tevens om de door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel aangestelde voorlopig bestuurder en sekwester van de vzw «AFFN», meester Jean-Marie Verschueren, advocaat, uit te nodigen op een hoorzitting, en het Rekenhof om een bijkomend advies te verzoeken (zie bijlage 4).

Bij brief van 17 november 2008 werd de heer Verschueren aldus door de voorzitters van de Controlemcommissie uitgenodigd om op 25 november 2008 nuttige en bijkomende inlichtingen nopens de boekhouding van de partij FN en haar componenten aan de Controlemcommissie te komen verstrekken.

Na de uitleg van meester Verschueren te hebben gehoord, besliste de commissie tijdens deze vergadering van 25 november 2008 over het gevolg dat moest verbonden worden aan de vaststelling dat er geen financieel verslag, conform de wettelijke vereisten, door het FN werd ingediend (zie *infra* – IV en VI).

II. — PROCÉDURE

Le 14 juillet 2008, la Commission de contrôle a désigné M. Xavier Baeselen (MR - Ch) en qualité de rapporteur. Au cours de la même réunion, la commission a organisé ses activités.

La mission qui incombait au rapporteur consistait, notamment sur la base des avis de la Cour des comptes et des réactions à ceux-ci formulées par les partis politiques (voir les annexes 1 à 3), à vérifier si les rapports financiers répondent aux critères légaux et aux directives que la Commission de contrôle a adoptées en la matière, notamment les 15 février 2000 et 5 juillet 2001, à l'intention des partis politiques et des réviseurs d'entreprises (voir Doc. Chambre, DOC 0671/003, 2000-2001 et Sénat, n° 2-447/3, 2000-2001, p. 9-11 et 31-32, et Doc. Chambre, DOC 50 1246/003, 2001-2002 et Sénat, n° 2-741/3, 2001-2002, p. 10-12).

Lors de la réunion du 5 novembre 2008, le rapporteur a ensuite fait un rapport intermédiaire (voir *infra* – III). Ce rapport détaille notamment les travaux d'investigation effectués depuis le 10 avril 2008 concernant le contrôle des rapports financiers relatifs à l'exercice 2007.

Après une brève discussion du rapport intermédiaire, la Commission de contrôle a approuvé, au cours de la même réunion, 10 des 11 rapports financiers (voir *infra* – IV et VI).

Compte tenu des lacunes que présentent les documents déposés par le FN concernant les exercices 2006 et 2007 (voir annexe 3) et de leur dépôt tardif, la commission a également décidé d'inviter à une audition l'administrateur provisoire et séquestre de l'ASBL «AFFN», désigné par le tribunal de première instance de Bruxelles, maître Jean-Marie Verschueren, avocat, et de demander un avis complémentaire à la Cour des comptes (voir annexe 4).

Par lettre du 17 novembre 2008, les présidents de la Commission de contrôle ont donc invité M. Verschueren à fournir, le 25 novembre 2008, des informations utiles et complémentaires au sujet de la comptabilité du parti FN et de ses composantes à la Commission de contrôle.

Après avoir entendu les explications de maître Verschueren, la commission a statué, au cours de cette réunion du 25 novembre 2008, sur les suites qu'il convenait de réserver au constat que le FN n'a pas déposé de rapport financier conforme aux prescrits légaux (voir *infra* – IV et VI).

De commissie ging tenslotte in op de suggestie van de rapporteur met betrekking tot de formulering van een aantal aanbevelingen (zie *infra* – V).

Op 28 april 2009 werd dit verslag ter goedkeuring aan de commissie voorgelegd.

La commission a ensuite accédé à la suggestion du rapporteur concernant la formulation d'une série de recommandations (voir *infra* – V).

Le 28 avril 2009, ce rapport a été soumis à l'approbation de la commission.

III. — TUSSENTIJD'S VERSLAG

A. TIJDSCHEMA

Termijnen en hun stuiting en schorsing

De controleprocedure betreffende de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten verloopt volgens een strikt tijdschema, vastgelegd in de artikelen 23 en 24 van de wet van 4 juli 1989:

– 31 december van het afgesloten boekjaar, in casu 2007: de politieke partijen en hun componenten sluiten hun rekeningen af. De beheerraad van een van deze componenten, te weten de VZW die door elk van de betrokken partijen is aangewezen om de haar krachtens de wet van 4 juli 1989 verschuldigde dotatie te ontvangen, stelt vervolgens een financieel verslag op over de jaarrekeningen van de partij en haar componenten betreffende het afgesloten boekjaar. Daarna wijst de algemene vergadering van die VZW een bedrijfsrevisor aan die een verslag opstelt over dit financieel verslag;

– uiterlijk de 120ste dag na het afsluiten van de rekeningen (30 april): de partijen zenden hun financieel verslag naar de minister van Financiën en de voorzitters van Kamer en Senaat. Deze laatste zorgen voor de onverwijld publicatie van deze verslagen in de parlementaire stukken en zenden tevens onverwijld een exemplaar van deze verslagen of van de betrokken parlementaire stukken, bij een ter post aangetekende brief, naar het Rekenhof met de opdracht om, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van deze verslagen (art. 24, eerste en tweede lid, van de wet van 4 juli 1989). Krachtens artikel 30 van het huishoudelijk reglement van de Controlemissie betekent de term «onverwijld» in dit verband binnen vijftien dagen;

– uiterlijk de 15de dag na de in artikel 24, eerste lid, van de wet van 4 juli 1989 bepaalde termijn van 120 dagen (15 mei): publicatie van de financiële verslagen in de parlementaire stukken en verzending ervan aan het Rekenhof in het kader van de adviesaanvraag;

– uiterlijk de 46ste dag na de in artikel 24, eerste lid, van de wet van 4 juli 1989 bepaalde termijn (15 juni): verzending van het advies van het Rekenhof aan de Controlemissie. Aangezien de openbaarmaking van de financiële verslagen en de verplichting om het advies van het Rekenhof in te wachten, substantiële vormvereisten zijn, kan de Controlemissie het zich niet veroorloven een beslissing omtrent de goedkeuring van de ingediende verslagen te nemen zonder dat aan deze twee voorwaarden is voldaan, dus vóór de 166ste dag;

III. — RAPPORT INTERMÉDIAIRE

A. CALENDRIER

Les délais, leur interruption et leur suspension

La procédure de contrôle concernant les rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes se déroule selon un calendrier précis qui est défini dans les articles 23 et 24 de la loi du 4 juillet 1989:

– au 31 décembre de l'exercice clôturé, en l'occurrence l'année 2007: les partis politiques et leurs composantes clôturent leurs comptes. Le conseil d'administration d'une de ces composantes, à savoir l'ASBL qui a été désignée par chacun des partis concernés pour percevoir la dotation qui lui est due en vertu de la loi du 4 juillet 1989, établit ensuite un rapport financier sur les comptes annuels du parti et de ses composantes pour l'exercice clôturé. Ensuite, l'assemblée générale de cette ASBL désigne un réviseur d'entreprise qui établit un rapport sur ce rapport financier;

– au plus tard le 120ème jour de la clôture des comptes (30 avril): les partis envoient leur rapport financier au ministre des Finances et aux présidents de la Chambre et du Sénat. Ces derniers veillent à ce que ces rapports soient publiés sans délai dans les documents parlementaires et ils transmettent sans délai un exemplaire de ces rapports ou des documents parlementaires concernés, par lettre recommandée à la poste, à la Cour des comptes en la chargeant de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports (article 24, alinéas 1er et 2, de la loi du 4 juillet 1989). En vertu de l'article 30 du règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle, les termes «sans délai» signifient en l'espèce «dans les quinze jours»;

– au plus tard le 15ème jour qui suit l'expiration du délai de 120 jours prévu à l'article 24, alinéa 1er de la loi du 4 juillet 1989 (15 mai): publication des rapports financiers dans les documents parlementaires et transmission de ces rapports à la Cour des comptes dans le cadre de la demande d'avis;

– au plus tard le 46ème jour qui suit l'expiration du délai prévu à l'article 24, alinéa 1er, de la loi du 4 juillet 1989 (15 juin): transmission de l'avis de la Cour des comptes à la Commission de contrôle. Comme la publication des rapports financiers et l'obligation d'attendre l'avis de la Cour des comptes sont des formalités substantielles, la Commission de contrôle ne peut pas se permettre de prendre une décision concernant l'approbation des rapports déposés sans que ces deux conditions aient été remplies, c'est-à-dire avant le 166ème jour;

– vanaf de 46ste dag (15 juni) tot uiterlijk de 90ste dag (29 juli) na de in artikel 24, eerste lid, van de wet van 4 juli 1989 bepaalde termijn: de Controlegcommissie onderzoekt² de financiële verslagen, neemt - onder meer op grond van het advies van het Rekenhof - een definitieve beslissing nopens de goedkeuring ervan en zorgt nadien voor de publicatie van haar akte van goedkeuring met haar eventuele opmerkingen en de samenvattingen van de financiële verslagen in de bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad* (artikel 24, derde lid en volgende, van de wet van 4 juli 1989).

De in dit schema bepaalde termijnen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid. Het zijn evenmin vaste termijnen: zij kunnen worden gestuit en geschorst.

Overeenkomstig artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989 worden de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlegcommissie gestelde termijnen gestuit tijdens de ontbinding van de federale Kamers. De nieuwe termijnen beginnen dan te lopen vanaf de installatie van de Controlegcommissie, overeenkomstig artikel 1, 4°, eerste lid, van dezelfde wet.

Overeenkomstig artikel 1, 4°, vijfde lid, worden de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlegcommissie gestelde termijnen, met uitzondering van de in artikel 4bis, § 2, derde lid, bepaalde termijn, geschorst tijdens de recesperiodes bepaald met toepassing van artikel 10, § 1, 3°, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Overeenkomstig tenslotte zowel artikel 1, 4°, vijfde lid, als artikel 24, tweede lid, laatste zin, toegevoegd bij de wet van 23 maart 2007, schorst het onderzoek door het Rekenhof de in artikel 24, derde lid, bepaalde termijn van negentig dagen na de in artikel 24, eerste lid, bepaalde termijn.

Tijdens de onderzoekstermijn voor de controle van de financiële verslagen van de politieke partijen over het boekjaar 2007 werden de federale Kamers – tot op heden - niet ontbonden. De termijn werd dus – nog – niet gestuit.

² Indien de commissie zou overwegen het financieel verslag van een partij niet goed te keuren, dan kan zij een dergelijke beslissing maar nemen met inachtneming van de rechten van de verdediging. Overeenkomstig de artikelen 33 en 34 van het huishoudelijk reglement van de Controlegcommissie betekent dat dat de voorzitter of de vertegenwoordigers van de betrokken partij, bij een ter post aangetekende brief, moeten worden uitgenodigd om te worden gehoord. Ter voorbereiding van een dergelijke hoorzitting dient hun daarenboven een redelijke termijn te worden gegund.

– entre le 46ème (15 juin) et au plus tard le 90ème jour (29 juillet) qui suit l'expiration du délai prévu à l'article 24, alinéa 1er, de la loi du 4 juillet 1989: la Commission de contrôle examine² les rapports financiers, prend, notamment sur la base de l'avis de la Cour des comptes, une décision définitive concernant l'approbation de ces rapports et elle veille ensuite à la publication de son acte d'approbation ainsi que de ses éventuelles observations et des résumés des rapports financiers dans les annexes du *Moniteur belge* (article 24, alinéas 3 et suivants, de la loi du 4 juillet 1989).

Les délais prévus dans ce calendrier ne sont pas prescrits à peine de nullité. Ce ne sont pas non plus des délais fixes, puisqu'ils peuvent être interrompus ou suspendus.

Conformément à l'article 1er, 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989, les délais applicables pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle sont interrompus pendant la dissolution des Chambres fédérales. Dans ce cas, les nouveaux délais commencent à courir dès l'installation de la Commission de contrôle, conformément à l'article 1er, 4°, alinéa 1er, de la même loi.

L'article 1er, 4°, alinéa 5, prévoit qu'à l'exception du délai prévu à l'article 4bis, § 2, alinéa 3, les délais prévus pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle sont suspendus pendant les périodes de vacances fixées en application de l'article 10, § 1er, 3°, de la loi du 6 avril 1995 organisant la commission parlementaire de concertation prévue à l'article 82 de la Constitution et modifiant les lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973.

Enfin, conformément tant à l'article 1er, 4°, alinéa 5, qu'à l'article 24, alinéa 2, dernière phrase, ajouté par la loi du 23 mars 2007, l'examen par la Cour des comptes suspend le délai prévu à l'article 24, alinéa 3, qui est de nonante jours à dater de l'expiration du délai prévu à l'article 24, alinéa 1er.

Pendant le délai prévu pour le contrôle des rapports financiers des partis politiques pour l'exercice 2007, les Chambres fédérales n'ont pas été dissoutes jusqu'à ce jour. Par conséquent, le délai n'a pas – encore - été interrompu.

² Au cas où la Commission envisagerait de ne pas approuver le rapport financier d'un parti, elle ne pourrait prendre une telle décision que dans le respect des droits de la défense. Conformément aux articles 33 et 34 du règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle, cela signifie que le président ou les représentants du parti concerné doivent être invités, par lettre recommandée à la poste, à être entendus. Il faut en outre leur accorder un délai raisonnable pour qu'ils puissent se préparer à cette audition.

Hij werd echter wel geschorst gedurende 127 dagen:

1. 32 dagen tijdens het onderzoek van de financiële verslagen door het Rekenhof van 19 mei tot 19 juni 2008;

2. 86 dagen tijdens het zomerreces van zaterdag 19 juli tot en met zondag 12 oktober 2008, ingevolge een beslissing van de parlementaire overlegcommissie van 17 juli 2008 (*Parl.St.*, Kamer, nr. 52-82/7 en Senaat, nr. 4-82/7);

3. 9 dagen tijdens het Allerheiligenreces van zaterdag 25 oktober tot en met zondag 2 november 2008, ingevolge een beslissing van de parlementaire overlegcommissie van 16 oktober 2008 (*Parl.St.*, Kamer, nr. 52-82/8 en Senaat, nr. 4-82/8).

De onderzoekstermijn die normalerwijze op dinsdag 29 juli 2008 zou verstrijken, werd daardoor verlengd tot woensdag 3 december 2008.

B. OVERZICHT VAN DE ONDERZOEKSWERKZAAMHEDEN BETREFFENDE HET BOEKJAAR 2007

– 10 april 2008: brief van de voorzitters van de Controlecommissie aan de voorzitters van tien politieke partijen (CD&V-N-VA, MR, PS, Open VLD, Vlaams Belang, sp.a-spirit, cdH, Ecolo, Groen!, LDD) evenals aan de voorlopig bestuurder van de vzw AFFN (FN). Met het oog op de indiening van het financieel verslag over het boekjaar 2007 tegen 30 april 2008 wordt hun het verslag betreffende de controlewerkzaamheden over het boekjaar 2006 toegezonden, dat de heer Filip Anthuenis (S) en mevrouw Karine Lalieux (K) namens de Controlecommissie hebben uitgebracht (*Parl.St.*, Kamer nr. 52-1015/1, en Senaat, nr. 4-663/1):

– 30 april 2008: binnen honderdtwintig dagen na het afsluiten van de rekeningen op 31 december 2007, hebben tien partijen die voor het boekjaar 2007 de krachtens de wet van 4 juli 1989 bepaalde dotatie hebben ontvangen, hun financieel verslag aan de voorzitters van de Controlecommissie toegezonden, te weten CD&V-N-VA, MR, PS, Open VLD, Vlaams Belang, sp.a-spirit, cdH, Ecolo, Groen! en LDD.

– 30 april 2008: de voorlopig bestuurder van de vzw AFFN deelt «pro forma» het door hem ondertekende model van financieel verslag mee (evenwel zonder cijfers), evenals een verslag van de bedrijfsrevisor waarbij deze het ontbreken van de nodige gegevens vaststelt, en de laatste ledenlijst van de vzw AFFN, zoals deze in 2005 werd neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel;

Il a toutefois été suspendu pendant 127 jours:

1. 32 jours pendant l'examen des rapports financiers par la Cour des comptes, du 19 mai au 19 juin 2008;

2. 86 jours pendant les vacances d'été, du samedi 19 juillet au dimanche 12 octobre 2008, à la suite d'une décision de la commission parlementaire de concertation du 17 juillet 2008 (*Doc. Parl.*, Chambre, n° 52-82/7 et Sénat, n° 4-82/7);

3. 9 jours pendant les vacances de Toussaint, du samedi 25 octobre au dimanche 2 novembre 2008, à la suite d'une décision de la commission parlementaire de concertation du 16 octobre 2008 (*Doc. Parl.*, Chambre, n° 52/82/8 et Sénat, n° 4-82/8).

Le délai d'examen qui aurait normalement expiré le mardi 29 juillet 2008 a dès lors été prorogé au mercredi 3 décembre 2008.

B. APERÇU DES ACTIVITÉS DE CONTRÔLE CONCERNANT L'EXERCICE 2007

– 10 avril 2008: lettre des présidents de la Commission de contrôle aux présidents des dix partis politiques (CD&V-N-VA, MR, PS, Open VLD, Vlaams Belang, sp.a-spirit, cdH, Ecolo, Groen!, LDD), ainsi qu'à l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN (FN). Le rapport fait par M. Filip Anthuenis (S) et Mme Karine Lalieux (Ch.) au nom de la Commission de contrôle sur les activités de contrôle concernant l'exercice 2006 (*Doc.parl.*, Chambre no 52-1015/1, et Sénat no 4-663/1) leur sont envoyés en vue du dépôt, pour le 30 avril 2008, du rapport financier concernant l'exercice 2007.

– 30 avril 2008: dans les cent vingt jours de la clôture des comptes au 31 décembre 2007, les dix partis qui ont reçu pour l'exercice 2007 la dotation prévue par la loi du 4 juillet 1989 ont envoyé leur rapport financier aux présidents de la Commission de contrôle, à savoir le CD&V-N-VA, le MR, le PS, l'Open VLD, le Vlaams Belang, le sp.a-spirit, le cdH, Ecolo, Groen!, et la LLD;

– 30 avril 2008: l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN communique, pour la forme, le modèle de rapport financier signé par lui (sans chiffres toutefois), un rapport du réviseur d'entreprises constatant l'absence des données nécessaires, ainsi que la liste la plus récente des membres de l'asbl AFFN, telle que déposée en 2005 au greffe du tribunal de commerce;

– 6 mei 2008: publicatie van de ingediende financiële verslagen (*Parl. St.*, Kamer nrs. 52-1137/1 en 2; en Senaat, nrs. 4-732/1 en 2);

– 14 mei 2008: ter post aangetekende brief van de voorzitters van de Controlemcommissie aan het Rekenhof (ontvangen op 19 mei 2008) met het verzoek om, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van de in de bijgevoegde parlementaire stukken gepubliceerde financiële verslagen en documenten;

– 21 mei 2008: de voorlopig bestuurder van de vzw AFFN bezorgt de Controlemcommissie een voorlopige boekhoudkundig toestand van de vzw AFFN, afgesloten op 31 december 2006;

– 18 juni 2008: het Rekenhof brengt zijn advies uit en deelt dit mee aan de voorzitters van de Controlemcommissie;

– 26 juni 2008: hoewel de wet van 4 juli 1989 hierin niet voorziet, wordt het advies van het Rekenhof, mede gelet op de aanbeveling van de Controlemcommissie (*Parl. St.*, Kamer, nr. 51 1117/4, en Senaat, nr. 3-676/4, blz. 80), ter wille van de transparantie en het efficiënt verloop van het onderzoek door de voorzitters van de Controlemcommissie aan de voorzitters van de tien betrokken politieke partijen en aan de voorlopig bestuurder van de vzw AFFN toegestuurd met het verzoek om uiterlijk op 18 juli 2008 hun standpunt nopens de opmerkingen van het Rekenhof aangaande hun partij aan de Controlemcommissie mee te delen.

Alle partijen hebben hierop hun reactie kenbaar gemaakt.

– 2 juli 2008: verzending van het advies van het Rekenhof aan de leden van de Controlemcommissie;

– 18 juli 2008: de voorlopig bestuurder van de vzw AFFN bezorgt de Controlemcommissie de voorlopige rekeningen van deze vzw over het boekjaar 2007, met de vermelding dat deze rekeningen nog dienen te worden gecontroleerd door de bedrijfsrevisor en goedgekeurd door de algemene vergadering, in de mate van het mogelijke.

– 6 mai 2008: publication des rapports financiers déposés (*Doc. Parl.*, Chambre n°s 52-1137/1 et 2, et Sénat, nos 4-732/1 et 2);

– 14 mai 2008: lettre recommandée à la poste des présidents de la Commission de contrôle à la Cour des comptes (reçue le 19 mai 2008) la priant de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports et documents financiers publiés dans les documents parlementaires joints;

– 21 mai 2008: l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN transmet à la Commission de contrôle une situation comptable provisoire de l'asbl AFFN, clôturée au 31 décembre 2006;

– 18 juin 2008: La Cour des comptes rend un avis, avis qu'elle transmet aux présidents de la Commission de contrôle;

– 26 juin 2008: bien que la loi du 4 juillet 1989 ne le prévoit pas, les présidents de la Commission de contrôle transmettent, eu égard notamment à la recommandation de la Commission de contrôle (*Doc. Parl.*, Chambre, n° 51 1117/4 et Sénat n° 3-676/4, p. 80) et dans le souci d'assurer la transparence et le bon déroulement de l'examen, l'avis de la Cour des comptes aux présidents des dix partis politiques concernés, et à l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN, en les invitant à communiquer, pour le 18 juillet au plus tard, à la Commission de contrôle leur point de vue sur les observations de la Cour des comptes concernant leur parti.

Tous les partis ont fait part de leur réaction à ce sujet;

– 2 juillet 2008: transmission aux membres de la Commission de contrôle de l'avis de la Cour des comptes.

– 18 juillet 2008: l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN transmet à la Commission de contrôle les comptes provisoires de ladite asbl pour l'exercice 2007, en précisant que lesdits comptes doivent encore être contrôlés par le réviseur d'entreprises et approuvés par l'assemblée générale, dans la mesure du possible.

C. OPZET VAN HET PRELIMINAIR ONDERZOEK

Krachtens artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 en artikel 31 van haar huishoudelijk reglement onderwerpt de Controlecommissie de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten aan een onderzoek teneinde hun conformiteit met de vigerende wetten en besluiten na te gaan.

Tot en met het boekjaar 2001 had het preliminair onderzoek door de rapporteur(s) tot doel de Controlecommissie enigszins wegwijs te maken in de ingediende financiële verslagen en haar aandacht te vestigen op vragen en knelpunten die nadere opheldering behoeften. Daartoe toetste(n) de rapporteur(s) de financiële verslagen zowel op hun formele als inhoudelijke aspecten aan de vigerende wetten en besluiten. Daarbij werd onder meer rekening gehouden met het feit of de bedrijfsrevisoren voor de financiële verslagen van de partijen al dan niet een visum zonder voorbehoud hadden afgeleverd.

Met ingang van het boekjaar 2002 is deze werkwijze grondig gewijzigd doordat de rapporteur(s) sindsdien kunnen bogen op het door de Controlecommissie verplicht ingewonnen advies van het Rekenhof over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen.

Zoals hiervoor is uiteengezet heeft het Rekenhof op 18 juni 2008 een advies uitgebracht over de elf ingediende financiële verslagen m.b.t. het boekjaar 2007.

D. ADVIES VAN HET REKENHOF EN REACTIES VAN DE PARTIJEN

Hierna volgt het volledige advies van het Rekenhof van 18 juni 2008, met in voorkomend geval de reacties van de partijen en opmerkingen van de rapporteur.

Advies van 18 juni 2008

De voorzitters van de Controlecommissie die werd opgericht door de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, hebben bij brief van 14 mei 2008 aan het Rekenhof, ontvangen op 19 mei 2008, de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten voor het boekjaar 2007 (*Parl. Stuk* Kamer, nr. 52 1137/001 en 002, en Senaat nr. 4-732/1 en 2) toegezonden en aan het Rekenhof gevraagd binnen een termijn van één maand een advies te bezorgen in verband met de juistheid en de volledigheid van die verslagen.

C. BUT DE L'EXAMEN PRÉLIMINAIRE

En vertu de l'article 24 de la loi du 4 juillet 1989 et de l'article 31 de son règlement d'ordre intérieur, la Commission de contrôle soumet les rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes à un examen afin d'en contrôler la conformité aux lois et aux arrêtés en vigueur.

Jusqu'à l'exercice 2001, l'examen préliminaire effectué par les rapporteurs avait pour but d'éclairer la Commission de contrôle sur les rapports financiers déposés et d'attirer son attention sur les questions et les points difficiles qui requièrent des éclaircissements. À cet effet, les rapporteurs contrôlaient la conformité des rapports financiers - en ce qui concerne tant leur forme que leur contenu - aux lois et aux arrêtés en vigueur. Pour ce faire, ils vérifiaient notamment si les réviseurs d'entreprises avaient ou non visé sans réserve les rapports financiers des partis.

Cette procédure a été sensiblement modifiée à partir de l'exercice 2002, en ce sens que le(s) rapporteur(s) a/ ont pu se baser depuis sur l'avis de la Cour des comptes concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers, avis que la Commission de contrôle avait dû recueillir obligatoirement.

Comme on l'a exposé ci-dessus, la Cour des comptes a, le 18 juin 2008, rendu un avis sur les dix rapports financiers déposés pour l'exercice 2007.

D. AVIS DE LA COUR DES COMPTES ET RÉACTIONS DES PARTIS

Ci-dessous figure, dans son intégralité, l'avis rendu par la Cour des comptes le 18 juin 2008. Il est suivi des réactions éventuelles des partis et des remarques éventuelles du rapporteur.

Avis du 18 juin 2008

Par lettre du 14 mai 2008, reçue le 19 mai 2008, les présidents de la Commission de contrôle, créée par la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, ont transmis à la Cour des comptes les rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes pour l'exercice 2007 (*Doc. parl.* Chambre, n° 52 1137/001 et 002, et Sénat, n° 4-732/1 et 2) et lui ont demandé de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports.

Krachtens artikel 24, 2e lid, van de wet van 4 juli 1989, gewijzigd door de wet van 2 april 2003, geven de voorzitters van de wetgevende kamers het Rekenhof opdracht om «met toepassing van artikel 1, § 2, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen over de jaarrekeningen van de politieke partijen en hun componenten. Volgens bovenvermeld artikel 1, § 2, (in werkelijkheid artikel 1, 4^e, 3^e lid), is de Controlegcommissie verplicht om zich, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, te laten adviseren door het Rekenhof voor de controle van zowel de verkiezingsuitgaven van de politieke partijen en de individuele kandidaten als van de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten».

In zijn advies van 6 augustus 2003 over de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2002 (*Parl. Stuk*, Kamer, nr. 51-21/3 en Senaat 3-21/3, blz. 18) heeft het Rekenhof het wettelijke kader van zijn optreden gepreciseerd. Daar de wettelijke en reglementaire bepalingen niet werden gewijzigd³, wordt het advies van het Rekenhof met betrekking tot het boekjaar 2007 verstrekt volgens de controleprincipes en de structuur die in de vorige adviezen werden gehanteerd.

Gelet op die beschouwingen en rekening houdend met de gegevens die beschikbaar waren in de parlementaire stukken heeft de controle van de financiële verslagen van het jaar 2007 van de politieke partijen betrekking op de hierna vermelde formele (punten 1-11) en financiële aspecten (punten 12-17). Het Rekenhof heeft zich dus niet uitgesproken over de geldigheid en de werkelijkheid van de onderliggende verrichtingen aangezien het geen toegang heeft tot de verantwoordingsstukken.

³ Artikel 19 van de wet van 23 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen heeft – met ingang van 28 maart 2007 – de componenten van de politieke partijen uitgesloten van het toepassingsveld van de wet van 27 juni 1921. Dat artikel heeft bijgevolg geen enkele wijziging teweeggebracht op het niveau van het referentiekader dat voor het Rekenhof als basis heeft gediend voor het uitbrengen van zijn adviezen over de financiële verslagen van de politieke partijen. Hetzelfde geldt voor de verschillende wijzigingen die werden aangebracht door de wet van 18 januari 2008 tot wijziging van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, wat de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlegcommissie gestelde termijnen betreft.

En vertu de l'article 24, deuxième alinéa, de la loi du 4 juillet 1989, modifiée par la loi du 2 avril 2003, les présidents des Chambres législatives chargent la Cour des comptes «de rendre, en application de l'article 1er, § 2, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers sur les comptes annuels des partis politiques et de leurs composantes». Selon l'article 1er, § 2, précité (en réalité l'article 1er, 4e, troisième alinéa), la Commission de contrôle est «tenue de se faire conseiller, aux conditions prévues par la présente loi, par la Cour des comptes tant pour le contrôle des dépenses électorales des partis politiques et des candidats que pour le contrôle des rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes».

Dans son avis remis le 6 août 2003 et portant sur les rapports financiers afférents à l'exercice 2002 (*Doc. parl. Chambre*, n° 51-21/3 et Sénat 3-21/3, p. 18), la Cour des comptes a précisé le cadre légal dans lequel s'inscrit son intervention. Les dispositions légales et réglementaires n'ayant pas été modifiées³, l'avis de la Cour des comptes portant sur l'exercice 2007 est rendu selon les principes de contrôle et la structure retenus lors des précédents avis.

Eu égard à ces considérations et compte tenu des données disponibles dans les documents parlementaires, le contrôle des rapports financiers de l'année 2007 des partis politiques porte sur les aspects formels (points 1 à 11) et financiers (points 12 à 17) énumérés ci-après. La Cour des comptes ne s'est donc pas prononcée sur la validité et sur la réalité des opérations sous-jacentes dans la mesure où elle n'a pas accès aux pièces justificatives.

³ L'article 19 de la loi du 23 mars 2007, modifiant la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations, a exclu - à dater du 28 mars 2007 - les composantes des partis politiques du champ d'application de la loi du 27 juin 1921. Il n'a induit, en conséquence, aucune modification du cadre de référence au regard duquel la Cour des comptes a, jusqu'à présent, rendu ses avis sur les rapports financiers des partis politiques.

Il en est de même en ce qui concerne les diverses modifications apportées par la loi du 18 janvier 2008, modifiant la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, en matière de délais fixés pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle.

Tenuitvoerlegging van de vroeger door het Rekenhof geformuleerde aanbevelingen

Op 5 maart 2008 heeft de Commissie zich unaniem⁴ aangesloten bij het voorstel om in het model van financieel verslag, een nieuw kader XVII in te voegen in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes, en een nieuw kader XVIII, dat voorziet in een concordantietabel tussen de geconsolideerde resultaten en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten.

Er werd niet nader gepreciseerd welke vorm en draagwijdte de Commissie aan de kaders in kwestie wil geven en deze werden niet gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad.

a) In verband met het nieuwe bovenvermelde kader XVII herinnert het Rekenhof meer specifiek aan de suggestie die het formuleerde in punt 11.2 van zijn verslag over het boekjaar 2006⁵:

«11.2. Door de Commissie werd voorgesteld aan het huidige financieel schema een bijlage XVII toe te voegen, «Consolidatieprincipes».

Het Rekenhof is van oordeel dat het actuele voorziene schema (dat bovendien verschillend is naargelang de taalrol) vervangen zou kunnen worden door een tabel (zie model hierna), waarin alle partijen alleen de componenten zouden aangeven waarvoor geen consolidatie is uitgevoerd volgens het gewoonlijk gehanteerde principe van de globale integratie.

Kader XVII - Consolidatiemethodes.

Lijst van de niet-geconsolideerde componenten volgens de methode van de globale integratie (de lijst kan zo nodig verder worden aangevuld op een ander blad)

Mise en œuvre de recommandations antérieurement formulées par la Cour des comptes

Le 5 mars 2008, la Commission s'est ralliée⁴, à l'unanimité, à une proposition visant à insérer dans le modèle de rapport financier un nouveau cadre XVII, relatif à la description des principes de consolidation, et un nouveau cadre XVIII, fournissant un tableau de concordance entre les résultats consolidés et le total des résultats individuels de chacune des composantes.

La forme et la portée que la Commission entend donner aux cadres en question n'ont pas été précisées plus avant et n'ont pas fait l'objet d'une publication aux annexes du Moniteur Belge.

a) S'agissant plus spécifiquement du nouveau cadre XVII précité, la Cour des comptes rappelle, ci-dessous, la suggestion qu'elle formulait au point 11.2 de son rapport sur l'exercice 2006⁵:

«11.2. Il a été proposé, par la Commission, d'adjoindre au schéma financier actuel une annexe XVII, intitulée «Principes de consolidation».

La Cour des comptes estime que le schéma actuellement prévu (par ailleurs différent selon les régimes linguistiques) pourrait utilement être remplacé par un tableau (voir modèle page ci-après) dans lequel les partis indiqueraient les seules composantes qui ne sont pas consolidées selon le principe habituellement retenu de l'intégration globale.

Cadre XVII - Méthodes de consolidation.

Liste des composantes non consolidées selon la méthode d'intégration globale. (La liste peut être poursuivie sur feuille libre si nécessaire)

Benaming van de component <i>Dénomination de la composante</i>	Methode P=Proportioneel E=Equivalentie <i>Méthode P=Proportionnelle E=Mise en équival.</i>	% controle <i>% de contrôle</i>	% intrest <i>% d'intérêt</i>

⁴ Bladzijde 51, Parl. Stuk, nr. 52 1015/001, en Senaat, nr. 4-663/1

⁵ Bladzijde 24, Parl. Stuk, nr. 52 1015/001, en Senaat, nr. 4-663/1

⁴ Page 51, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1015/001, et Sénat, n° 4-663/1.

⁵ Page 24, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1015/001, et Sénat, n° 4-663/1.

b) In verband met het beoogde nieuwe kader XVIII stelt het Rekenhof voor de concordantietabel niet te beperken tot de reconciliatie van enkel de resultaten, maar de voorkeur te geven aan meer algemene informatie, die in hoofdzaak het volgende zou kunnen behelzen (voorbeeld aangevuld ter illustratie):

Kader XVIII – Reconciliatie buiten de boekhouding van de evolutie van de vermogens (indien nodig een bijlage op los blad toevoegen).

b) En ce qui concerne le nouveau cadre XVIII envisagé, la Cour des comptes suggère de ne pas limiter le tableau de concordance à la réconciliation des seuls résultats mais de privilégier une information plus générale qui, en substance, pourrait se présenter comme suit (exemple complété à titre illustratif):

Cadre XVIII - Réconciliation extra-comptable de l'évolution des patrimoines. (Annexe à fournir sur papier libre si nécessaire).

Benaming van de component <i>Dénomination de la composante</i>	Vermogen Toestand op het einde van het vorige boekjaar <i>Patrimoine Situation fin de l'exercice précédent</i>	Resultaat van het boekjaar <i>Résultat de l'exercice</i>	Correcties en/of eventuele herwerkingen <i>Corrections et/ou retraitements éventuels</i>	Commentaar bij de vermelde correcties of herwerkingen <i>Commentaires sur les corrections ou retraitements mentionnés</i>	Vermogen Toestand op het einde van het boekjaar <i>Patrimoine Situation au terme de l'exercice</i>
Aaaa	100	+5	-2	Aandeel van derden/ <i>Part des tiers</i>	103
Bbbb	200	-10			190
Cccc	50	0	-50	Vereffening/ <i>Liquidation</i>	0
Dddd	75	+3	-1	Corr. vorig boekjaar/ <i>Corr. ex. précédent</i>	77
Totaal/ <i>Total</i>	425	-2	-53		370

Voor het overige, en overeenkomstig de gewoonlijk gevolgde praktijk bij het verstrekken van zijn vorige adviezen, formuleert het Rekenhof in onderhavig verslag nieuwe aanbevelingen of aanbevelingen in verband met gevallen die specifiek werden waargenomen bij het onderzoek van de rekeningen 2007.

In de toekomst overweegt het Rekenhof echter - behoudens tegenbericht van de Commissie - de teneur van enkele van zijn controles die een louter formele draagwijdte hebben, gedeeltelijk te wijzigen. Het voorstel in dat verband is opgenomen in de inleidende paragrafen van punt 4.

Pour le surplus, conformément à la pratique usuellement observée lors de la reddition de ses précédents avis, la Cour des comptes formule dans le présent rapport des recommandations nouvelles ou relatives à des cas spécifiquement observés lors de l'examen portant sur les comptes 2007.

À l'avenir, la Cour des comptes envisage toutefois, sauf avis contraire de la Commission, de modifier partiellement la teneur de quelques-uns de ses contrôles ayant une portée strictement formelle. La proposition en la matière est reprise aux paragraphes introductifs du point 4.

ADVIES BETREFFENDE DE FINANCIËLE VERSLAGEN OVER HET BOEKJAAR 2007

VORMELIJKE ASPECTEN

1. Hoedanigheid van de ondertekenaar(s) van de financiële staten

1.1 Voor het geheel van de partijen werd opgemerkt dat de personen die de financiële verslagen ondertekenen, leden zijn van de raad van bestuur van de VZW die krachtens de artikelen 22 en 23 van de wet van 4 juli 1989 belast is met de opstelling van die verslagen.

1.2 Het financieel verslag van één partij [FN] werd overgezonden⁶ door een voorlopige bestuurder die door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel is aangewezen.

Reactie van de voorlopig bestuurder van de vzw AFFN

Als antwoord op het advies van het Rekenhof over de partij Front National vindt u als bijlage de voorlopige rekeningen van de vzw AFFN (zie bijlage 3).

Die rekeningen moeten nog worden nagezien door bedrijfsrevisor Naveaux en goedgekeurd door de algemene vergadering, in de mate van het mogelijke.

2. Bestaan van de identificatie- en financiële gegevens voor elk van de politieke partijen en hun componenten

2.1 Onder voorbehoud van punt 2.2. ontbreekt er geen enkel identificatie- of financieel gegeven bij de partijen die verschillende componenten vermelden.

2.2 Eén partij [FN] vermeldt enkel (gedeeltelijk) identificatiegegevens voor één component.

De voorlopige bestuurder van de vzw die de partij moet consolideren, blijkt er niet in geslaagd te zijn⁷ een definitief standpunt in te nemen in verband met het exact bepalen van de consolidatiekring.

⁶ Bladzijde 863, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

⁷ Bladzijde 864, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

AVIS SUR LES RAPPORTS FINANCIERS DE L'EXERCICE 2007

ASPECTS FORMELS

1. Qualité du ou des signataire(s) des états financiers

1.1 Pour l'ensemble des partis (sauf un [FN]), il a été observé que les signataires des rapports financiers sont membres du conseil d'administration de l'ASBL chargée, en vertu des articles 22 et 23 de la loi du 4 juillet 1989, de l'élaboration desdits rapports.

1.2. Le rapport financier d'un parti [FN] a été transmis⁶ par un administrateur provisoire désigné par le président du tribunal de première instance de Bruxelles.

Réaction de l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN

J'ai l'honneur de vous adresser en annexe de la présente, au titre de réponse à l'avis donné par la Cour des Comptes en ce qui concerne le parti Front National, les comptes provisoires de l'asbl AFFN (voir annexe 3).

Ceux-ci doivent encore être contrôlés par le réviseur d'entreprises Naveaux et approuvés par l'assemblée générale, dans la mesure du possible.

2. Existence des données identificatrices et financières pour chacun des partis politiques et de leurs composantes

2.1 Sous réserve du point 2.2, aucune donnée identificatrice ou financière n'est manquante, et ce pour l'ensemble des partis mentionnant plusieurs composantes.

2.2 Un parti [FN] mentionne des données identificatrices (partielles) pour une seule composante.

Il apparaît toutefois que l'administrateur provisoire de l'ASBL consolidante du parti n'est pas parvenu⁷ à arrêter une position définitive quant à la détermination exacte du périmètre de consolidation.

⁶ Page 863, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

⁷ Page 864, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

3. Bestaan van een vermelding die aangeeft of de consolidatiekring al dan niet werd gewijzigd, en als dat gebeurd is welke de aard is van de wijzigingen die zich hebben voorgedaan

3.1 Met uitzondering van drie gevallen [PS - sp.a-spirit - FN], vermelden de partijen in verschillende mate en op verschillende plaatsen in het verslag al dan niet de wijzigingen van de consolidatiekring.

3.2. Twee partijen [PS - sp.a-spirit] verstrekken impliciet informatie hierover door de lijst van hun componenten te vermelden maar zonder expliciet te preciseren of deze – al dan niet – is gewijzigd.

Reactie van sp.a-spirit

De consolidatiekring van sp.a/spirit is t.o.v. het vorig jaar niet gewijzigd.

4. Inachtneming van de minimumvereisten met betrekking tot de identificatiegegevens van de politieke partijen en hun componenten

Het Rekenhof onderzoekt sedert 2002 of de eisen inzake de identificatiegegevens van de politieke partijen en hun componenten formeel worden nageleefd: vermelding van de benaming, de rechtsvorm, het maatschappelijk doel en het artikelnummer van het statuut dat ernaar verwijst, opgave van het beroep van de leden van de beheersorganen en van de controleorganen, enz.

Gewoonlijk leidt deze verificatie ertoe dat gedeeltelijke leemten worden vastgesteld in één of ander gecontroleerd domein, sommige van occasionele aard, en andere herhaald.

Tot heden heeft de Commissie geen commentaar of aanbevelingen geformuleerd in verband met de opmerkingen die het Rekenhof hierover had gemaakt. Het Rekenhof is van zijn kant van oordeel dat een dergelijke controle een tamelijk beperkte meerwaarde biedt inzonderheid in vergelijking met de werkbelasting waartoe ze aanleiding geeft.

Om al die redenen overweegt het Rekenhof – behoudens tegenbericht van de Commissie – vanaf zijn volgende verslag de verificatie van de formele aspecten te beperken en enkel te wijzen op de eventuele grote tekortkomingen, met dien verstande echter dat inzake de globale exhaustiviteit van de financiële en

3. Existence d'une mention indiquant si le périmètre de consolidation a ou non été modifié et s'il l'a été, de la nature des modifications intervenues

3.1. À l'exception de trois cas [PS - sp.a-spirit - FN], les partis mentionnent, mais à des degrés divers et à des endroits différents du rapport, les modifications ou l'absence de modifications intervenues dans leur périmètre de consolidation.

3.2. Deux partis [PS - sp.a-spirit] fournissent implicitement l'information en la matière en reprenant la liste de leurs composantes mais sans préciser explicitement si celle-ci a - ou non - été modifiée.

Réaction de sp.a-spirit

Le cercle de consolidation de sp.a/spirit n'a pas été modifié par rapport à l'année précédente.

4. Respect des exigences minimales relatives aux données identificatrices des partis politiques et de leurs composantes

La Cour des comptes examine, depuis 2002, le respect formel des exigences prévues en termes de données identificatrices des partis politiques et de leur composantes: mention de dénomination, de la forme juridique, de l'objet social et du numéro d'article des statuts y faisant référence, indication de la profession des membres des organes de gestion et des organes de contrôle, etc.

Le résultat de cette vérification conduit usuellement à observer des lacunes partielles dans l'un ou l'autre des domaines contrôlés, celles-ci présentant tantôt un caractère occasionnel, tantôt redondant.

À ce jour, la Commission n'a pas formulé de commentaires ou de recommandations quant aux observations relevées par la Cour des comptes en la matière. Pour sa part, celle-ci est d'avis que la plus-value apportée par ce type de contrôle est relativement limitée, notamment au regard de la charge de travail qu'il entraîne.

Pour l'ensemble de ces raisons - sauf avis contraire de la Commission - la Cour des comptes envisage, à dater de son prochain rapport, de limiter la vérification de ces aspects formels et de ne relever que les éventuels manquements majeurs, étant toutefois entendu que l'exhaustivité globale des données financières et

identificatiegegevens per component dezelfde controle zal blijven worden uitgevoerd als deze in punt 2 hierboven.

Voor de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2007 heeft het Rekenhof niettemin nog een omstandig onderzoek uitgevoerd, dat tot de volgende opmerkingen heeft geleid:

4.1 De politieke partijen laten – met uiteenlopende frequentie – na, het beroep van de leden van de beheersorganen te vermelden. In bepaalde gevallen wordt in plaats van het beroep de functie vermeld die de leden binnen het beheerscomité vervullen.

Reactie van sp.a-spirit

Als bijlage vindt U de bijgewerkte lijst met ontbrekende gegevens (zie bijlage 2).

4.2 Het beroep van de leden van de controleorganen wordt meestal niet vermeld behoudens wanneer het gaat om een bedrijfsrevisor.

4.3 Een samenvattende lijst van de componenten is verstrekt door alle partijen (behalve één [FN]). (De bijlage bij de wet van 4 juli 1989 bepaalt niet dat deze lijst moet worden opgemaakt, maar ze kan de verschillende verificaties vereenvoudigen).

4.4 De bijlage bij het huishoudelijke reglement bepaalt dat het maatschappelijke doel wordt vermeld onder verwijzing naar het overeenstemmend artikel van het statuut van de component. Dat principe wordt globaal, maar niet altijd systematisch, in acht genomen door de politieke partijen. Een partij [Groen!] vermeldt geen enkel artikelnummer.

5. Inachtneming van de schema's voor de presentatie van de gegevens met betrekking tot de samenvatting van het financiële verslag, de samenvattende rekeningen van de componenten en de geconsolideerde rekening

Geen opmerkingen.

6. Volledigheid en algemene presentatie van de financiële gegevens

6.1 Met uitzondering van één partij [FN] zijn er geen leemten inzake exhaustiviteit en algemene voorstelling van de rekeningen. (Deze opmerking houdt rekening

identificatrices par composante continuera à faire l'objet du même contrôle que celui évoqué au point 2 ci-avant.

En ce qui concerne les rapports financiers portant sur l'exercice 2007, la Cour a néanmoins encore procédé à un examen circonstancié. Ce dernier conduit aux observations ci-après:

4.1 La mention de la profession des membres des organes de gestion est occasionnellement omise, mais avec des fréquences diverses. Dans certains cas, celle-ci est remplacée par la désignation de la fonction occupée par les membres au sein du comité de gestion.

Réaction de sp.a-spirit

Vous trouverez en annexe la liste mise à jour, contenant les données manquantes (voir annexe 2).

4.2 La profession des membres des organes de contrôle n'est généralement pas mentionnée, sauf lorsqu'il s'agit d'un réviseur d'entreprises.

4.3 Une liste récapitulative des composantes est fournie par tous les partis (sauf un [FN]). (Cette liste n'est pas prévue par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 mais est de nature à faciliter les diverses vérifications).

4.4 L'annexe au règlement d'ordre intérieur prévoit que l'objet social soit mentionné en faisant référence à l'article correspondant des statuts de la composante. Ce principe est globalement – mais pas toujours systématiquement – respecté par les partis politiques. Un parti [Groen!] ne mentionne aucun numéro d'article.

5. Respect des schémas prévus pour la présentation des données relatives au résumé du rapport financier, aux comptes synthétiques des composantes et au compte consolidé

Pas de remarque à formuler.

6. Exhaustivité et présentation générale des données financières

6.1. À l'exception d'un parti [FN], l'exhaustivité et la présentation générale des comptes ne présentent pas de lacune. (Cette observation tient compte des entités

met de componenten voor dewelke de partijen vroeger de afwezigheid van enig cijfergegeven aangetoond of toegelicht hebben).

6.2 Eén partij [Open Vld] vermeldt in haar geconsolideerde resultatenrekening de lasten met een negatief-teken (tussen haakjes). Deze werkwijze is strijdig met de boekhoudgebruiken. Ze kan de lezer overigens in verwarring brengen, meer bepaald wanneer bij cijfergegevens een teken moet worden vermeld om de netto impact ervan te preciseren.

Reactie van Open VLD

Wat het gebruik van haakjes in plaats van min-teken betreft: dit zal volgend jaar worden aangepast.

6.3 Eén partij [Ecolo] preciseert⁸ in de lijst met haar componenten dat de rekeningen van component nr. 5 «Parlementaire fractie van de Kamer» zijn opgenomen in die van component nr. 4 «Parlementaire fractie van de Senaat». De partij legt echter voor de twee entiteiten jaarrekeningen voor.

Als men kijkt naar die rekeningen – tenzij er specifieke boekhoudkundige herwerkingen zijn op subconsolidatieniveau – is het weinig waarschijnlijk dat de cijfers vermeld bij entiteit nr. 4 effectief ook die van entiteit nr. 5 omvatten.

Reactie van Ecolo

In de lijst van de componenten, in punt 5, betreffende de parlementaire fractie van de Kamer, dient de tussen haakjes opgenomen vermelding «comptes inclus dans l'entité n° 4 «Groupe Parlementaire du Sénat»» buiten beschouwing te worden gelaten. Vanaf 2007 maakt het financieel verslag wel degelijk een onderscheid tussen de boekhouding van de fractie van de Kamer en die van de Senaat.

6.4 Eén partij [LDD] vermeldt geen enkele vergelijking met het boekjaar 2006 omdat ze in de loop van het boekjaar 2007 werd opgericht.

6.5 Eén partij [FN] heeft via zijn voorlopige bestuurder een financieel verslag toegezonden dat geen enkel boekhoudkundig gegeven en/of boekhoudkundige informatie bevat.

⁸ Bladzijde 673, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

pour lesquelles les partis ont justifié ou commenté antérieurement l'absence de toute donnée financière.)

6.2 Un parti [Open Vld] mentionne, dans son compte de résultats consolidés, les charges en les assortissant d'un signe négatif (sous la forme de parenthèses). Cette pratique est contraire aux usages comptables. Par ailleurs elle est de nature à induire le lecteur en erreur lorsque, précisément, des données chiffrées doivent être assorties d'un signe afin d'en préciser l'impact net.

Réaction de l'Open VLD

En ce qui concerne l'utilisation de parenthèses au lieu d'un signe négatif: cet aspect sera adapté lors du prochain exercice.

6.3 Un parti [Ecolo] précise⁸, dans la liste identifiant ses composantes, que les comptes de sa composante n° 5 «Groupe parlementaire de la Chambre» sont inclus dans ceux de sa composante n° 4 «Groupe parlementaire du Sénat». Le parti produit toutefois des comptes annuels pour les deux entités.

À la lecture de ces comptes - sous réserve de l'existence de retraitements comptables spécifiques de sous-consolidation - il est peu probable que les chiffres repris au niveau de l'entité n° 4 intègrent effectivement ceux de l'entité n° 5.

Réaction d'Ecolo

Dans la liste des composantes, au point 5, concernant le groupe parlementaire de la Chambre, il y a lieu de ne pas tenir compte de la mention «comptes inclus dans l'entité n°4 groupe parlementaire du Sénat» se trouvant entre parenthèses. A partir de 2007, le rapport financier présente bien une comptabilité du groupe parlementaire de la Chambre distincte de celle du groupe parlementaire du Sénat.

6.4 En raison de sa création au cours de l'exercice 2007, un parti [LDD] ne mentionne aucune donnée comparative pour l'exercice 2006.

6.5 Un parti [FN] a transmis, par l'intermédiaire de son administrateur provisoire, un rapport financier qui ne reprend aucune donnée et/ou information comptable.

⁸ Page 673, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

De voorlopige bestuurder heeft deze toestand als volgt becommentarieerd⁹: «[...] Zoals u weet, ben ik thans bezig met de rekeningen terug op orde te zetten. Ik hoopte u in die context een financieel verslag te kunnen voorleggen opgesteld aan de hand van een voorlopige staat afgesloten op 31 december 2006. Helaas is de boekhouder die me bij deze taak moest bijstaan, sedert vorige week gehospitaliseerd, en dus niet beschikbaar. Ik kon dus de vereiste cijfergegevens niet vermelden in het formulier. Ik hoop de toestand te kunnen regulariseren zodra ik een voorlopige staat in handen heb. Ik zou u vriendelijk willen vragen met deze toestand van overmacht rekening te willen houden [...]». (Vertaling)

7. Overeenstemming tussen de cijfers in de samenvatting van de financiële verslagen en die in de geconsolideerde balans

7.1 Eén partij [FN] verstrekt geen enkele financiële samenvatting.

7.2 Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd voor het geheel van de andere politieke partijen.

8. Verslag van de bedrijfsrevisor – Eventuele opmerkingen in verband met de attestatie van de rekeningen

8.1 De revisor van een partij [FN] maakt als volgt gewag van een gemotiveerde verklaring van onthouding¹⁰: «Op de datum van dit verslag [28 april 2008], stellen we vast dat we de rekeningen van de vzw niet hebben ontvangen, evenmin als de formulieren die het financieel verslag uitmaken. We kunnen deze documenten dus niet attesteren». (Vertaling)

8.2 De verslagen van de bedrijfsrevisoren over de boekhoudingen van de andere partijen zijn stuk voor stuk zonder voorbehoud geformuleerd.

8.3 Al deze verslagen vermelden, in overeenstemming met punt 4.b. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989, dat de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de politieke partijen voldoende is.

L'administrateur provisoire a commenté comme suit⁹ cette situation: «[...] Comme vous le savez, j'effectue actuellement un travail de redressement des comptes. J'espérais dans ce contexte pouvoir vous communiquer un rapport financier complété à l'aide d'une situation provisoire arrêtée au 31 décembre 2006. Malheureusement, le comptable qui devait m'assister dans cette tâche est indisponible depuis la semaine passée pour cause d'hospitalisation. Je n'ai donc pas été en mesure d'indiquer dans le formulaire les données chiffrées requises. J'espère pouvoir régulariser la situation dès que je serai en possession d'une situation provisoire. Je vous remerciais de bien vouloir tenir compte de cette situation de force majeure [...]».

7. Concordance entre les chiffres repris dans le résumé des rapports financiers et ceux figurant dans le bilan consolidé

7.1 Un parti [FN] ne fournit aucun résumé financier.

7.2 Aucune remarque n'est à formuler pour l'ensemble des autres partis politiques.

8. Rapport du réviseur d'entreprises - Remarques éventuelles relatives à l'attestation des comptes

8.1 Le réviseur d'un parti [FN] fait état d'une déclaration d'abstention motivée comme suit¹⁰: «À la date de ce rapport [28 avril 2008], nous constatons que nous n'avons pas reçu les comptes de l'ASBL, pas plus que les formulaires composant le rapport financier. Nous ne sommes donc pas en mesure d'attester ces documents».

8.2 Les rapports des réviseurs d'entreprises portant sur la comptabilité des autres partis sont tous formulés sans réserve.

8.3 Tous ces rapports mentionnent, conformément au point 4.b. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989, le caractère suffisant de l'organisation administrative et comptable des partis politiques.

⁹ Bladzijde 863, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

¹⁰ Bladzijde 895, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

⁹ Page 863, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

¹⁰ Page 895, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

9. Verslag van de bedrijfsrevisor – Analyse om het begrip van de financiële toestand en resultaten alsook de vergelijkbaarheid te bevorderen

9.1 De bepalingen van punt 4.c. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989 laten de bedrijfsrevisor heel wat appreciatiemarge. De aard en de uitgebreidheid van de verstrekte informatie verschillen aldus sterk van de ene politieke partij tot de andere.

9.2 Drie financiële verslagen [Open Vld - LDD - FN] vermelden niet de gegevensanalyse waarin de bovenvermelde bepalingen voorzien. Voor één partij [LDD] kan de toestand echter worden verklaard doordat er geen vergelijkende gegevens voor het boekjaar 2006 bestaan.

Reactie van Open VLD

Gegevensanalyse van het verslag van de bedrijfsrevisor: dit bevindt zich helemaal achteraan in het parlementair document: pag.421 in het DOC 52 1137/001 (Kamer)

10. Gegevens in verband met de waarderingsregels

Bij het onderzoek van de financiële verslagen kan worden opgemerkt dat de mate van detaillering van de informatie die wordt verstrekt in verband met de waarderingsregels verschilt tussen de politieke partijen. Deze informatie ontbreekt bij één partij [FN].

11. Gegevens met betrekking tot de consolidatiemethode

11.1 Twee politieke partijen [MR – Open Vld] verwijzen enkel naar de naleving van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake het opstellen van de geconsolideerde rekeningen. De toegepaste consolidatiemethodes worden dus niet expliciet vermeld in de financiële verslagen van die partijen.

Reactie van Open VLD

Alle entiteiten zijn integraal geconsolideerd; dit zal volgend jaar expliciet worden opgenomen bij de vermelding van de entiteiten.

11.2 Bij de andere politieke partijen werd opgemerkt dat verklaringen van heel uiteenlopende aard en

9. Rapport du réviseur d'entreprises - Analyse destinée à favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que de la comparabilité

9.1 Les dispositions du point 4.c. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 laissent une part d'appréciation importante dans le chef du réviseur d'entreprises. La nature et l'étendue des informations fournies varient ainsi fortement selon les partis politiques.

9.2 Trois rapports financiers [Open Vld - LDD - FN] ne reprennent pas l'analyse de données prévue par les dispositions précitées. Pour un parti [LDD], la situation s'explique toutefois par l'inexistence de données comparatives pour l'exercice 2006.

Réaction de l'Open VLD

Analyse de données du rapport du réviseur d'entreprises: celle-ci figure tout à la fin du document parlementaire: p. 421 dans le DOC 52 1137/001 (Chambre)

10. Données relatives aux règles d'évaluation

L'examen des rapports financiers conduit à observer que le niveau de détail des informations fournies en matière de règles d'évaluation varie selon les partis. Cette information est manquante dans un cas [FN].

11. Données relatives à la méthode de consolidation

11.1 Deux partis politiques [MR – Open Vld] font uniquement référence au respect des dispositions légales et réglementaires en matière d'établissement des comptes consolidés. Les méthodes de consolidation appliquées ne sont donc pas explicitement évoquées dans les rapports financiers de ces partis.

Réaction de l'Open VLD

Toutes les entités ont été consolidées intégralement. – Lors du prochain exercice, les méthodes de consolidation seront évoquées explicitement dans la mention relative aux entités.

11.2 Auprès des autres partis, il a été observé que des explications de nature et de portée très variées sont,

draagwijdte werden vermeld op verschillende plaatsen in de verschillende overgelegde financiële verslagen (verslag van de raad van bestuur, verslag van de revisor, inleiding, samenvatting waarderingsregels, enz.).

FINANCIËLE ASPECTEN

12. Onderzoek van de variaties tussen boekjaren

Het onderzoek van de variaties tussen boekjaren werd uitgevoerd aan de hand van een dubbele materialiteitsgrens. Deze analysetechniek is erop gericht de verschillen van een zekere omvang te belichten, zonder in te gaan op de oorzaken ervan.

Als eerste materialiteitsgrens werd een absoluut bedrag genomen dat gelijk is aan 5% van het geconsolideerde balanstotaal van het jaar 2007. Voor elk bedrag boven dit referentiebedrag, betreffende het onderzochte of het voorgaande boekjaar, werd nagegaan of het eveneens beantwoordde aan een tweede materialiteitscriterium.

Het tweede criterium had betrekking op de omvang van de variatie tussen de twee boekjaren. Elk bedrag van het boekjaar 2007 dat ten minste het tweevoud is – of ten minste met de helft is verminderd – ten opzichte van de waarde van het boekjaar 2006 werd beschouwd als beantwoordend aan het tweede materialiteitscriterium.

Op basis van die beide gecumuleerde grenswaarden werden alle jaarlijkse variaties in de financiële verslagen aan een onderzoek onderworpen. Elke rubriek waarvan de bedragen beantwoorden aan dat bovenvermeld dubbel criterium wordt hierna behandeld en kan een aandachtspunt zijn voor de Controlecommissie.

Als een verklaring van de vastgestelde variatie kon worden gevonden louter op basis van de gegevens die in de financiële staten zijn vermeld, wordt die in de commentaar vermeld.

12.1 CD&V - N-VA

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

Geen betrokken rubrieken.

selon les partis concernés, reprises en des endroits différents (rapport du Conseil d'administration, rapport du réviseur, préambule introductif, résumé des règles d'évaluation, etc.) des différents rapports financiers rendus.

ASPECTS FINANCIERS

12. Examen des variations entre exercices

L'examen des variations entre exercices a été réalisé par rapport à un double seuil de matérialité. Cette technique d'analyse est destinée à mettre en évidence les différences d'une certaine ampleur, sans préjuger de leurs causes.

Un montant absolu, égal à 5% du pied du bilan consolidé de l'année 2007, a été retenu comme premier seuil de matérialité. Tout montant supérieur à ce chiffre de référence, qu'il porte sur l'exercice sous revue ou sur l'exercice précédent, a été examiné en vue de vérifier s'il répondait également à un second seuil de matérialité.

Le second critère retenu portait sur la hauteur de la variation intervenue entre les deux exercices. Tout chiffre de l'exercice 2007 présentant une valeur au minimum doublée - ou au minimum réduite de moitié - par rapport à celle de l'exercice 2006 était considéré comme atteignant le second critère de matérialité.

Sur la base de ces deux seuils cumulés, il a été procédé à un examen de l'ensemble des variations annuelles figurant dans les rapports financiers. Toute rubrique dont les montants répondent au double critère précité est évoquée ci-après et peut constituer un point d'attention pour la Commission de contrôle.

Lorsqu'une explication de la variation enregistrée a pu être approchée au départ des seules données reprises dans les états financiers, elle est reprise en commentaire.

12.1 CD&V - N-VA

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

Aucune rubrique concernée.

12.2 MR

a) Componenten

– De vlottende activa van de vzw *Gestion et Action Libérale* (consoliderende entiteit) dalen van 2 400 023 euro naar 398 647 euro, hoofdzakelijk wegens de daling van de beleggingen (zie geconsolideerde rekeningen).

– De uitzonderlijke opbrengsten van het boekjaar van dezelfde vzw zijn gelijk aan nul, terwijl deze eind 2006 2 017 109 euro beliepen (wegens de boeking van een meerwaarde op de overdracht van vaste activa).

– Het eindresultaat van de bovenvermelde vzw wordt hoofdzakelijk beïnvloed door de wijziging in de uitzonderlijke opbrengsten. Het resultaat van het boekjaar daalt aldus van (+) 2 785 053 euro in 2006 naar (+) 456 850 euro in 2007.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Vier van de voornaamste veranderingen die in de geconsolideerde rekeningen werden vastgesteld, zijn een direct gevolg van de opmerkingen die hierboven werden geformuleerd op het vlak van de consoliderende vzw:

Bij de vlottende activa:

– overige vorderingen: 300 669 euro tegenover 759 967 euro in 2006;

– geldbeleggingen: 863 120 euro tegenover 2 364 754 euro;

Bij de resultatenrekening:

– uitzonderlijke opbrengsten: 80 553 euro tegenover 2 072 848 euro;

– netto resultaat: (+) 712 504 euro tegenover (+) 2 833 624 euro.

– Bij de passiva gaat de post «Overige leningen» van 795 000 euro naar 0 euro.

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 853 500 euro tegenover een netto dotatie van 563 933 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 1 937 613 euro in 2006 naar 3 567 013 euro in 2007.

12.2 MR

a) Composantes

– Les actifs circulants de l'ASBL *Gestion et Action Libérale* (entité consolidante) passent de 2 400 023 euros à 398 647 euros essentiellement en raison de la diminution des placements (voir comptes consolidés).

– Les produits exceptionnels de l'exercice de cette même ASBL sont nuls alors qu'ils s'élevaient à 2 017 109 euros fin 2006 (en raison de l'enregistrement d'une plus-value sur cession d'actifs immobilisés).

– Le résultat final de l'ASBL précitée est principalement influencé par la variation enregistrée au niveau des produits exceptionnels. Le résultat de l'exercice passe ainsi de (+) 2 785 053 euros en 2006 à (+) 456 850 euros en 2007.

b) Comptes consolidés

– Quatre des principales variations enregistrées au niveau des comptes consolidés sont directement induites par les observations formulées ci-dessus au niveau de l'ASBL consolidante:

Au niveau des actifs circulants:

– autres créances: 300 669 euros contre 759 967 euros en 2006;

– placements de trésorerie: 863 120 euros contre 2 364 754 euros;

Au niveau du compte de résultats:

– produits exceptionnels: 80 553 euros contre 2 072 848 euros;

– résultat net: (+) 712 504 euros contre (+) 2 833 624 euros.

– Au passif, le poste «Autres emprunts» passe de 795 000 euros à 0 euros.

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 853 500 euros contre dotation nette de 563 933 euros en 2006). Cette évolution est toutefois «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 1 937 613 euros en 2006 à 3 567 013 euros en 2007.

12.3 PS

a) Componenten

– Het resultaat uit de gewone werking van de VZW FONSOC (consoliderende entiteit) daalt van (+) 118 638 euro naar (-) 2 302 811 euro wegens de toename van de lopende kosten en de daarmee gepaard gaande vermindering van de lopende opbrengsten. In het verslag van de revisor¹¹ worden op gedetailleerde wijze de voornaamste evoluties ter zake beschreven op het niveau van de geconsolideerde resultatenrekening.

– Het geboekte negatieve resultaat wordt vertaald in het eigen vermogen van dezelfde VZW, dat aldus evolueert van (+) 2 134 329 euro naar (-) 162 892 euro.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Twee geconsolideerde posten evolueren in nauwe samenhang met de bewegingen die bij de consoliderende VZW werden geboekt:

Bij de passiva:

– overgedragen tekort: (-) 2 875 203 euro tegenover (-) 1 239 413 euro eind 2006.

Bij de resultatenrekening:

– netto resultaat: (-) 1 635 790 euro tegenover (+) 1 361 936 euro.

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemering van 875 035 euro tegenover een netto dotatie van 224 263 euro in 2006). Deze evolutie wordt meer dan «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 2 232 509 euro in 2006 naar 5 254 874 euro in 2007.

12.4 Open Vld

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

¹¹ Bladzijde 333, Parl. Stuk, nr. 52 1137/001, en Senaat, nr. 4-732/001.

12.3 PS

a) Composantes

– Le résultat courant de l'ASBL FONSOC (entité consolidante) passe de (+) 118 638 euros à (-) 2 302 811 euros en raison de l'accroissement des charges courantes et de la réduction concomitante des produits courants. Le rapport révisoral évoque¹¹ de manière détaillée les principales évolutions rencontrées en la matière au niveau du compte de résultats consolidé.

– Les capitaux propres de la même ASBL traduisent l'impact du résultat négatif enregistré. Ils évoluent ainsi de (+) 2 134 329 euros à (-) 162 892 euros.

b) Comptes consolidés

– Deux postes consolidés évoluent en étroite relation avec les mouvements enregistrés au niveau de l'ASBL consolidante:

Au niveau du passif:

– mali reporté: (-) 2 875 203 euros contre (-) 1 239 413 euros fin 2006.

Au niveau du compte de résultats:

– résultat net: (-) 1 635 790 euros contre (+) 1 361 936 euros.

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 875 035 euros contre dotation nette de 224 263 euros en 2006). Cette évolution est toutefois plus que «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 2 232 509 euros en 2006 à 5 254 874 euros en 2007.

12.4 Open Vld

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

¹¹ Page 333, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/001, et Sénat, n° 4-732/001.

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 1 091 002 euro tegenover een netto dotatie van 750 345 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter gedeeltelijk «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 1 753 071 euro in 2006 naar 3 006 693 euro in 2007.

Reactie van Open VLD

De netto kosten in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten zijn inderdaad gedaald. Daar 2007 een verkiezingsjaar was, werd er een behoorlijke afname van de voorziening geboekt; dit ten belope van 1 110 986,64 euro op het niveau van het geconsolideerd geheel - Het grootste aandeel hiervan werd geboekt in de entiteit van de feitelijke vereniging VLD nationaal; daar werden de voorzieningen voor verkiezingspropaganda aangewend ten belope van 985 000 euro.

12.5 Vlaams Belang

a) Componenten

– Het vermogen van de component Vlaams Belang FV stijgt van (-) 1 085 473 euro in 2006 naar (+) 1 334 927 euro in 2007. Die evolutie is toe te schrijven aan het positief resultaat van het boekjaar.

– Dat resultaat stijgt van (-) 92 921 euro naar (+) 2 420 399 euro, hoofdzakelijk wegens de stijging van de opbrengsten (overdrachten van de andere componenten en hogere bijdragen van de mandatarissen) en de - weliswaar lagere - daling van de kosten uit de gewone werking.

– De vlottende activa van de component Vrijheidsfonds VZW (consoliderende entiteit) dalen van 814 695 euro naar 238 558 euro.

– Bij dezelfde component daalt het resultaat uit de gewone werking van (+) 728 507 euro naar (-) 593 797 euro. De partij verklaart die evolutie hoofdzakelijk door de overdracht van 1,3 miljoen euro naar de entiteit Vlaams Belang FV.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op de actiefzijde van de balans stijgen de geldbeleggingen van 1 979 081 euro in 2006 naar 5 173 670 euro in 2007. De liquide middelen, daarentegen, dalen van 2 079 510 euro naar 468 555 euro.

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 1 091 002 euros contre dotation nette de 750 345 euros en 2006). Cette évolution est toutefois partiellement «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 1 753 071 euros en 2006 à 3 006 693 euros en 2007.

Réaction de l'Open VLD

La charge nette relative aux provisions pour risques et charges a effectivement diminué. L'année 2007 étant une année électorale, on a enregistré une diminution considérable de la provision et ce, à concurrence de 1 110 986,64 euros au niveau de l'ensemble consolidé - La majeure partie de cette diminution a été enregistrée dans l'entité de l'association de fait VLD nationaal; dans cette entité, les provisions pour propagande électorale ont été utilisées à concurrence de 985 000 euros.

12.5 Vlaams Belang

a) Composantes

– Le patrimoine de la composante *Vlaams Belang FV* passe de (-) 1 085 473 euros en 2006 à (+) 1 334 927 euros en 2007. Cette évolution est due au résultat positif de l'exercice.

– Ledit résultat passe de (-) 92 921 euros à (+) 2 420 399 euros, essentiellement en raison de l'accroissement des produits (transferts en provenance des autres composantes et rétrocessions accrues des mandataires) et de la réduction, toutefois moindre, des charges courantes.

– Les actifs circulants de la composante *Vrijheidsfonds VZW* (entité consolidante) passent de 814 695 euros à 238 558 euros.

– Après de la même composante, le résultat courant passe de (+) 728 507 euros à (-) 593 797 euros. Le parti explique essentiellement cette évolution par le transfert de 1,3 million euros à destination de l'entité Vlaams Belang FV.

b) Comptes consolidés

– À l'actif du bilan, les placements de trésorerie passent de 1 979 081 euros en 2006 à 5 173 670 euros en 2007. En contrepartie, les valeurs disponibles passent de 2 079 510 euros à 468 555 euros.

– Op de passiefzijde stijgt het overgedragen overschot van 868 194 euro naar 1 810 919 euro. Het stemt exact overeen met het netto resultaat van het boekjaar 2007, door het feit dat het overdragen resultaat van het vorige boekjaar werd geïncorporeerd in de post «maatschappelijk fonds en reserves».

– De opbrengsten uit bijdragen van de mandatarissen stijgen van 57 752 euro naar 803 990 euro wegens de wijziging van de interne afspraken ter zake binnen de partij.

– De kosten voor publicaties stijgen (690 572 euro in 2007 tegenover 340 110 euro in 2006).

12.6 **sp.a-spirit**

a) Componenten

– De opbrengsten en de kosten van de component OSP.A West-Vlaanderen VZW dalen op parallelle wijze. De opbrengsten verminderen aldus van 1 329 944 euro naar 448 134 euro en de kosten van 1 109 169 euro naar 436 837 euro.

Reactie van sp.a-spirit

In 2006 werden de kosten m.b.t. de verkiezingen voor de gemeente- en provincieraad voor een groot stuk gedragen door OSP.A West-Vlaanderen. Vanuit sp.a West-Vlaanderen werd hiervoor een toelage aan OSP.A West-Vlaanderen gestort.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 1 541 096 euro tegenover een netto dotatie van 806 946 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 2 594 003 euro in 2006 naar 4 654 072 euro in 2007.

Reactie van sp.a-spirit

sp.a/spirit en haar componenten leggen specifiek met het oog op de Federale, Vlaamse en Europese verkiezingen en de precampagnes hiervan verbonden, voorzieningen aan die in het jaar van de verkiezing zelf worden teruggenomen. Ook de kosten voor deze

– Au niveau du passif, le boni reporté passe de 868 194 euros à 1 810 919 euros. Il correspond exactement au résultat net de l'exercice 2007, le résultat reporté de l'exercice précédent ayant été transféré au niveau du poste «fonds social et réserves».

– Les produits en provenance des contributions des mandataires passent de 57 752 euros à 803 990 euros en raison de la modification des conventions internes au parti en la matière.

– Les charges de publication sont en augmentation (690 572 euros en 2007 contre 340 110 euros en 2006).

12.6 **sp.a-spirit**

a) Composantes

– Les produits et les charges de la composante OSP.A West-Vlaanderen VZW diminuent de manière parallèle. Les produits passent ainsi de 1 329 944 euros à 448 134 euros et les charges de 1 109 169 euros à 436 837 euros.

Réaction de sp.a-spirit

En 2006, les frais relatifs aux élections communales et provinciales ont été supportés, en grande partie, par OSP.A West-Vlaanderen. Une contribution a été versée à cet effet par sp.a West-Vlaanderen à OSP.A West-Vlaanderen.

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 1 541 096 euros contre dotation nette de 806 946 euros en 2006). Cette évolution est toutefois «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 2 594 003 euros en 2006 à 4 654 072 euros en 2007.

Réaction de sp.a-spirit

sp.a/spirit et ses composantes constituent des provisions spécifiquement destinées aux élections fédérales, flamandes et européennes et aux pré-campagnes qui y sont liées, provisions qui font l'objet de reprises l'année au cours de laquelle ont lieu les élections. Les

verkiezingen worden voor het grootste deel gedragen door sp.a/spirit en haar componenten. Dit verklaart zowel de stijging van de kosten als de stijging van de terugnemingen van de voorzieningen.

12.7 cdH

a) Componenten

– Het vermogen van de cdH-fractie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers daalt van 301 738 euro naar 25 000 euro.

– De kosten uit de gewone werking van dezelfde component stijgen van 261 125 euro naar 687 106 euro. Ze leiden tot een duidelijk identieke evolutie van het eindresultaat, dat daalt van (+) 73 739 euro naar (-) 276 738 euro op het einde van het boekjaar.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 781 223 euro tegenover een netto dotatie van 327 048 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 833 233 euro in 2006 naar 2 269 963 euro in 2007.

– Het netto resultaat (in feite «het resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat» - zie bijlage 2) daalt van (-) 70 307 euro naar (-) 245 169 euro. In het verslag van de revisor wordt gesteld¹² dat die evolutie het resultaat is van de kosten van de verkiezingscampagne 2007, van de stijging van de personeelskosten en van de vermindering van de financiële opbrengsten.

12.8 Ecolo

a) Componenten

– De uitzonderlijke kosten van de VZW Ecodata – Ecolo Fédéral (consoliderende component) dalen van 378 501 euro naar 40 851 euro. (Er wordt aan herinnerd dat het bedrag dat in 2006 werd geboekt, het resultaat was van de tenlasteneming van de afschrijving van schulden).

– Het eindresultaat van diezelfde entiteit beloopt (+) 230 661 euro terwijl het in 2006 (-) 370 059 euro beliep. Het wordt hoofdzakelijk verantwoord door een

¹² Bladzijde 662, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

frais relatifs à ces élections sont également supportés, pour la plus grande partie, par sp.a/spirit et ses composantes. Cela explique tant l'augmentation des frais que l'augmentation de la reprise des provisions.

12.7 cdH

a) Composantes

– Le patrimoine du Groupe cdH de la Chambre des représentants passe de 301 738 euros à 25 000 euros.

– Les charges courantes de la même composante passent de 261 125 euros à 687 106 euros. Elles entraînent une évolution sensiblement identique du résultat final, lequel passe de (+) 73 739 euros à (-) 276 738 euros au terme de l'exercice.

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une *diminution en 2007 (reprise nette de 781 223 euros contre une dotation nette de 327 048 euros en 2006)*. Cette évolution est toutefois «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 833 233 euros en 2006 à 2 269 963 euros en 2007.

– Le résultat net (en fait «le résultat courant avant résultat financier» - voir annexe 2) passe de (-) 70 307 euros à (-) 245 169 euros. Le rapport révisoral précis¹² que cette évolution est la résultante du coût de la campagne électorale 2007, de la majoration des frais de personnel et de la diminution des produits financiers.

12.8 Ecolo

a) Composantes

– Les charges exceptionnelles de l'ASBL Ecodata - Ecolo Fédéral (composante consolidante) passent de 378 501 euros à 40 851 euros. (Pour rappel, le montant enregistré en 2006 résultait de la prise en charge de l'abandon d'une créance.)

– Le résultat final de cette même entité s'élève à (+) 230 661 euros alors qu'il était de (-) 370 059 euros en 2006. Il est essentiellement justifié par un accroissement

¹² Page 662, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

grotere toename van de lopende opbrengsten dan van de lopende kosten en door de vermindering van de uitzonderlijke kosten.

– De vlottende activa van de vzw Etopia stijgen van 164 207 euro naar 338 586 euro.

– De lopende kosten uit de gewone werking van de *FV Régionale de Bruxelles* dalen van 348 878 euro naar 148 192 euro, en komen zo terug op een vergelijkbaar niveau met dat van 2005 (145 248 euro).

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gestegen (netto terugnemering van 19 988 euro tegenover een netto terugnemering van 214 113 euro in 2006). Deze evolutie wordt nog lichtjes versterkt door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 521 505 euro in 2006 naar 584 230 euro in 2007.

– De andere kosten voor de gewone werking dalen van 312 608 euro naar 22 502 euro, en komen zo terug op eenzelfde niveau als in 2005 (18 074 euro).

– Het eindresultaat van het boekjaar stijgt van (-) 303 036 euro naar (+) 559 774 euro. Deze evolutie wordt vooral verklaard door de stijging van de opbrengsten in verband met de Belgische overheidsbijdragen en de stijging van de bijdragen van de mandatarissen.

12.9 **Groen!**

a) Componenten

– Het vermogen van de component Groen! nationaal fv daalt van (-) 121 766 euro naar (-) 408 156 euro wegens het tekort dat op het einde van het boekjaar werd geboekt.

– De schulden van diezelfde component stijgen van 184 420 euro naar 489 761 euro.

– Nog steeds in verband met dezelfde entiteit stijgen de kosten uit de gewone werking van 315 736 euro naar 1 109 707 euro. Deze evolutie, die meer in het oog springt dan de toename van de lopende opbrengsten, leidt ertoe dat het resultaat van het boekjaar daalt van (+) 364 873 euro naar (-) 286 390 euro.

– Het resultaat wordt eveneens negatief bij de component Groenhuis vzw, en daalt van (+) 51 855 euro naar

plus important des produits courants que des charges courantes ainsi que par la réduction des charges exceptionnelles.

– L'actif circulant de l'ASBL Etopia passe de 164 207 euros à 338 586 euros.

– Les charges courantes de l'Association de fait Régionale de Bruxelles passent de 348 878 euros à 148 192 euros, rejoignant ainsi un niveau semblable à celui de 2005 (145 248 euros).

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une augmentation en 2007 (reprise nette de 19 988 euros contre une reprise nette de 214 113 euros en 2006). Cette évolution est encore légèrement amplifiée par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 521 505 euros en 2006 à 584 230 euros en 2007.

– Les autres charges sur activités courantes passent de 312 608 euros à 22 502 euros, rejoignant ainsi un niveau semblable à celui de 2005 (18 074 euros).

– Le résultat final de l'exercice passe de (-) 303 036 euros à (+) 559 774 euros. Ce sont essentiellement l'augmentation des produits liés aux contributions publiques belges et l'augmentation des rétrocessions des mandataires qui expliquent cette évolution.

12.9 **Groen!**

a) Composantes

– Le patrimoine de la composante *Groen! nationaal fv* passe de (-) 121 766 euros à (-) 408 156 euros en raison du déficit enregistré au terme de l'exercice.

– Les dettes de la même composante passent de 184 420 euros à 489 761 euros.

– Toujours auprès de la même entité, les charges courantes passent de 315 736 euros à 1 109 707 euros. Cette évolution, plus marquée que l'accroissement des produits courants, fait évoluer le résultat de l'exercice qui passe de (+) 364 873 euros à (-) 286 390 euros.

– Le résultat devient également négatif auprès de la composante *Groenhuis vzw*, ce dernier passant de (+)

(-) 159 464 euro. Het tekort is hier het gevolg van een vermindering van de opbrengsten uit de gewone werking (39 187 euro in 2007 tegenover 204 829 euro in 2006).

– De kosten uit de gewone werking van de component Groen! provincie Antwerpen fv dalen van 333 965 euro naar 114 486 euro.

– De vlottende activa van de component Groen! Oost-Vlaanderen vzw stijgen van 57 331 euro naar 143 989 euro.

– Bij diezelfde component dalen de kosten uit de gewone werking van 215 398 euro in 2006 naar 90 965 euro in 2007.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gestegen (netto terugneming van 147 664 euro tegenover een netto terugneming van 701 023 euro in 2006). Deze evolutie wordt versterkt door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 637 548 euro in 2006 naar 956 105 euro in 2007.

12.10 LDD

a) Componenten

Geen element om mee te vergelijken (entiteiten bestonden niet in 2006).

b) Geconsolideerde rekeningen

Geen element om mee te vergelijken (er was geen consolidatie in 2006).

12.11 FN

a) Componenten

Geen samenvattende rekening overgezonden.

b) Geconsolideerde rekeningen

Overgezonden geconsolideerde rekeningen waren niet vervolledigd.

51 855 euros à (-) 159 464 euros. Le déficit est, cette fois, généré par une réduction des produits courants (39 187 euros en 2007 contre 204 829 euros en 2006).

– Les charges courantes de la composante *Groen! provincie Antwerpen fv* passent de 333 965 euros à 114 486 euros.

– L'actif circulant de la composante *Groen! Oost-Vlaanderen vzw* passe de 57 331 euros à 143 989 euros.

– Àuprès de la même composante, les charges courantes diminuent, passant de 215 398 euros en 2006 à 90 965 euros en 2007.

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une augmentation en 2007 (reprise nette de 147 664 euros contre une reprise nette de 701 023 euros en 2006). Cette évolution est amplifiée par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 637 548 euros en 2006 à 956 105 euros en 2007.

12.10 LDD

a) Composantes

Pas d'élément de comparaison (entités inexistantes en 2006).

b) Comptes consolidés

Pas d'élément de comparaison, (consolidation inexistante en 2006).

12.11 FN

a) Composantes

Pas de compte synthétique transmis.

b) Comptes consolidés

Comptes consolidés transmis non complétés.

13. Onderzoek van de samenvattende rekeningen van de componenten en van de geconsolideerde rekeningen

In deze rubriek komen alleen de opmerkingen voor waarover de partijen in het vorig boekjaar/vorige boekjaar geen verklarende commentaar hebben verstrekt.

13.1 CD&V - N-VA

De samenvattende rekening van de component Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw vermeldt geen enkel gegeven voor het vorige boekjaar (terwijl voor die component gegevens werden vermeld in de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2006).

Reactie van CD&V-N-VA

Bij het bundelen van de verschillende documenten werd een werkversie van de samenvattende jaarrekening van de Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw opgenomen. Het juiste en definitieve exemplaar met vermelding van boekjaar 2006 bezorgen wij U in bijlage (zie bijlage 2).

13.2 MR

Geen opmerkingen.

13.3 PS

Geen opmerkingen.

13.4 Open Vld

De component Centrum voor Vorming en Beleid CVBA vertoont sedert minstens drie jaar eenzelfde toestand waarbij enkel op de passiefzijde een negatief patrimonium prijkt dat overeenstemt met de rubriek «Schulden». In 2006 heeft de partij deze toestand becommentarieerd¹³ en gepreciseerd dat de vereniging geen activiteit meer ontwikkelde maar werd behouden als «lege schelp». Men kan zich echter vragen stellen over de opeisbaarheid van de schuld(en) in kwestie en zich afvragen of het nog opportuun is deze op de balans te handhaven.

Reactie van Open VLD

Component Vorming en Beleid CVBA: de toestand is ongewijzigd; de schuld is een schuld ten opzichte van VLD-entiteiten; er zijn geen schulden ten opzichte van

¹³ Bladzijde 37, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

13. Examen des comptes synthétiques des composantes et des comptes consolidés

La présente rubrique ne reprend que des observations vis-à-vis desquelles les partis n'ont pas, au cours d'exercice(s) précédent(s), formulé de commentaires explicatifs.

13.1 CD&V - N-VA

Le compte synthétique de la composante *Nieuw-Vlaamse Alliantie* vzw ne reprend aucune donnée pour l'exercice précédent (alors que des données étaient reprises pour cette composante dans les rapports financiers portant sur l'exercice 2006).

Réaction de CD&V-N-VA

Lors du regroupement des différents documents, nous avons repris une version de travail des comptes annuels récapitulatifs de la Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw. Nous vous transmettons en annexe l'exemplaire exact et définitif avec mention de l'exercice 2006 (voir annexe 2).

13.2 MR

Pas de remarque

13.3 PS

Pas de remarque

13.4 Open Vld

La composante *Centrum voor Vorming en Beleid CVBA* présente, depuis au moins trois ans, une situation identique faisant apparaître, au seul passif, un patrimoine négatif correspondant à la rubrique «Dettes». En 2006, le parti a commenté¹³ cette situation en précisant que l'association n'avait plus d'activité mais était maintenue en tant que «coquille vide». Il est cependant permis de s'interroger sur le caractère encore exigible de la/des dette(s) en question et sur l'opportunité de la/les maintenir au bilan.

Réaction de l'Open VLD

Composante Vorming en Beleid CVBA: la situation est inchangée; la dette est une dette vis-à-vis d'entités VLD; il n'y a aucune dette vis-à-vis de tiers. Une remise

¹³ Page 37, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

derden. Wanneer er hier kwijtschelding van schuld zou gebeuren, betekent dit een belastbare winst voor deze entiteit - zodoende zouden er nog belastingen verschuldigd zijn - belastingen die deze component, behoudens kapitaalverhoging niet kan betalen.

13.5 Vlaams Belang

Geen opmerkingen.

13.6 sp.a-spirit

Geen opmerkingen.

13.7 cdH

Geen opmerkingen.

13.8 Ecolo

Geen opmerkingen.

13.9 Groen!

Het geheel van de voorzieningen op de passiefzijde van de geconsolideerde balans is vermeld onder de rubriek «Voorzieningen voor verkiezingspropaganda» voor een bedrag van 444 826 euro. Bijlage V, die de evolutie van de voorzieningen voor risico's en kosten vermeldt, maakt echter een andere uitsplitsing (splitsing tussen de bovenvermelde post ten belope van 379 990 euro en de post «Andere voorzieningen» ten belope van 64 836 euro).

13.10 LDD

De materiële vaste activa op de actiefzijde van de geconsolideerde balans vermelden een bedrag van 91 215 euro enkel onder de rubriek «Meubilair en rollend materieel» terwijl bijlage III «Staat van de materiële vaste activa» dat bedrag uitsplitst over de posten «Installaties, machines en uitrusting» voor 81 293 euro en «Meubilair en rollend materieel» voor 9 922 euro.

13.11 FN

De overgezonden geconsolideerde rekeningen zijn niet vervolledigd.

de dette se traduirait en l'occurrence par un bénéfice imposable pour cette entité – de cette manière, cette composante serait encore redevable d'impôts – des impôts qu'elle ne peut payer, à moins de procéder à une augmentation de capital.

13.5 Vlaams Belang

Pas de remarque

13.6 sp.a-spirit

Pas de remarque

13.7 cdH

Pas de remarque

13.8 Ecolo

Pas de remarque

13.9 Groen!

L'ensemble des provisions indiquées au passif du bilan consolidé sont reprises sous la rubrique «Provision pour propagande électorale» pour un montant de 444 826 euros. L'annexe V, reprenant l'évolution des provisions pour risques et charges, opère cependant une répartition différente (scission entre le poste précité pour 379 990 euros et le poste «Autres provisions» pour 64 836 euros).

13.10 LDD

Les immobilisations corporelles reprises à l'actif du bilan consolidé mentionnent un montant de 91 215 euros sous la seule rubrique «Mobilier et matériel roulant» alors que l'annexe III «Etat des immobilisations corporelles» éclate ce montant entre les postes «Installations, machines et outillages» pour 81 293 euros et «Mobilier et matériel roulant» pour 9 922 euros.

13.11 FN

Comptes consolidés transmis non complétés.

14. Cijfermatig nazicht van het verband tussen een wijziging van het geconsolideerde vermogen en het geconsolideerde resultaat van het boekjaar

Inzonderheid op basis van de tabel «Evolutie van het geconsolideerde patrimonium» (in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening) werd het precieze karakter nagegaan van het cijfermatige verband «Nieuw geconsolideerd vermogen = geconsolideerd vermogen op het einde van het vorige boekjaar + geconsolideerd resultaat van het boekjaar».

14.1 Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd, tenzij voor twee partijen.

14.2 Bij één partij [CD&V - N-VA] vertoont de tabel die de gedetailleerde evolutie schetst van het geconsolideerd patrimonium op de lijn «Kapitaalsubsidies» een rekenkundige incoherentie aangezien de eindtoestand niet overeenstemt met het totaal van de begintoestand en de bewegingen van het boekjaar. Daar de geconsolideerde rekening van de N-VA eind 2006 geen subsidie vermeldt, zal het verschil waarschijnlijk niet voortkomen van de integratie van de componenten van die entiteit

Reactie van CD&V-N-VA

De toevoeging / terugname van de kapitaalsubsidies van 2006 werd niet vervangen door de mutaties van 2007.

De post kapitaalsubsidies dient als volgt gelezen te worden:

<i>Per einde vorig boekjaar</i>	<i>3 750,00</i>
<i>Toevoeging</i>	<i>11 957,06</i>
<i>Terugname</i>	<i>(7 735,69)</i>
<i>Per einde van het boekjaar</i>	<i>7 971,37</i>

14.3 Bij één partij [LDD] belooft het vermogen op de passiefzijde van de geconsolideerde balans 1 580 euro terwijl de tabel die in detail de evolutie van dit vermogen in de loop van het boekjaar vermeldt, enkel spreekt van een totaal bedrag van 1 469 euro. Naar alle waarschijnlijkheid werden de 111 euro eigen middelen van de component «Hoofdstedelijk Gewest Brussel» niet opgenomen in de tabel.

15. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde resultaat en de cumul van de resultaten van de verschillende componenten ervan

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd resultaat - Cumul van de resultaten van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen:

14. Vérification arithmétique de la relation entre variation du patrimoine consolidé et résultat consolidé de l'exercice

Notamment au départ du tableau «Évolution du patrimoine consolidé» (qui figure dans les commentaires des comptes annuels consolidés), le caractère correct de la relation mathématique «Nouveau patrimoine consolidé = Patrimoine consolidé au terme de l'exercice précédent + Résultat consolidé de l'exercice» a fait l'objet d'une vérification.

14.1 Sauf pour deux partis, aucune remarque n'est à formuler.

14.2 Après d'un parti [CD&V - N-VA], le tableau détaillant l'évolution du patrimoine consolidé présente, au niveau de la ligne «Subsides en capital», une incohérence mathématique dans la mesure où la situation finale ne correspond pas au total de la situation initiale et des mouvements de l'exercice. Le compte consolidé de la N-VA ne présentant pas de subsidie fin 2006, l'écart ne devrait pas provenir de l'intégration des composantes de cette entité.

Réaction de CD&V-N-VA

Les ajouts / reprises des subsides en capital de 2006 n'ont pas été remplacés par les mutations de 2007.

Le poste subsides en capital doit être lu comme suit:

<i>Fin de l'exercice précédent</i>	<i>3 750,00</i>
<i>Ajouts</i>	<i>11 957,06</i>
<i>Reprises</i>	<i>(7 735,69)</i>
<i>Fin d'exercice</i>	<i>7 971,37</i>

14.3 Après d'un parti [LDD], le patrimoine repris au passif du bilan consolidé se monte à 1 580 euros alors que le tableau détaillant l'évolution de ce dernier au cours de l'exercice ne porte que sur un montant total de 1 469 euros. Selon toute vraisemblance, le tableau omet de reprendre les 111 euros de fonds propres détenus par la composante «Hoofdstedelijk Gewest Brussel».

15. Vérification arithmétique de la relation entre résultat consolidé et cumul des résultats des différentes composantes

La vérification de la relation «Résultat consolidé - Cumul des résultats des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes:

CD&V - N-VA	- 14 047 euro
MR	0 euro
PS	20 920 euro
Open Vld	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
sp.a-spirit	0 euro
cdH	0 euro
Ecolo	- 6 481 euro
Groen!	0 euro
LDD	0 euro
FN	--- euro

– Het Rekenhof beschikt niet over informatie die toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatieverrichtingen bijdragen tot het verklaren van het vastgestelde verschil bij de partijen die verschillen vertonen.

– Er dient te worden opgemerkt dat zes partijen [MR - Open Vld - sp.a-spirit - cdH - Groen! - LDD] een samenvattende tabel hebben verstrekt waarin een overzicht is opgenomen van de evolutie van het eigen vermogen en/of de samenvatting van de resultaten van elk van hun componenten.

16. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde patrimonium en de cumul van de patrimonium van de verschillende componenten

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd patrimonium - Cumul van de patrimonium van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen¹⁴:

CD&V - N-VA	- 456 228 euro
MR	0 euro
PS	212.725 euro
Open Vld	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
sp.a-spirit	487.500 euro [*]
cdH	0 euro
Ecolo	- 6 481 euro
Groen!	0 euro
LDD	0 euro
FN	--- euro

– Het Rekenhof is van oordeel dat de verschillen die het aanvankelijk naar aanleiding van zijn controle had vastgesteld, niet meer moeten worden becommentarieerd aangezien de tabel in het tweede lid van punt 15 en/of dat expliciete commentaar (eventueel geformuleerd voor vorige boekjaren) de passende rekenkundige verantwoordingen duidelijk maken. Dit is inzonderheid het geval voor de verschillen aangemerkt met een asterisk [*].

¹⁴ Naar aanleiding van dat onderzoek wordt, net zoals in de vorige boekjaren, eveneens opgemerkt dat verschillende componenten van verschillende politieke partijen een negatief eigen vermogen vertoonden.

CD&V - N-VA	- 14 047 euros
MR	0 euro
PS	20 920 euros
Open Vld	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
sp.a-spirit	0 euro
cdH	0 euro
Ecolo	- 6 481 euros
Groen!	0 euro
LDD	0 euro
FN	--- euro

– La Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser dans quelle mesure les traitements de consolidation contribuent à expliquer la différence observée auprès des partis présentant des divergences.

– Il est à noter que six partis [MR - Open Vld - sp.a-spirit - cdH - Groen! - LDD] ont fourni un tableau synthétique dans lequel est repris un aperçu de l'évolution des fonds propres et/ou le récapitulatif des résultats de chacune de leurs composantes.

16. Vérification arithmétique de la relation entre patrimoine consolidé et cumul des patrimoines des différentes composantes

La vérification de la relation «Patrimoine consolidé - Cumul des patrimoines des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes¹⁴:

CD&V - N-VA	- 456 228 euros
MR	0 euro
PS	212.725 euros
Open Vld	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
sp.a-spirit	487.500 euros [*]
cdH	0 euro
Ecolo	- 6 481 euros
Groen!	0 euro
LDD	0 euro
FN	--- euro

– La Cour des comptes estime que les divergences initialement relevées lors de son contrôle ne doivent plus être commentées dès lors que le tableau évoqué au second alinéa du point 15 et/ou des commentaires explicites (éventuellement formulés lors d'exercices antérieurs) permettent d'en fournir les justifications arithmétiques adéquates. Ceci est notamment le cas pour les différences annotées d'un astérisque [*].

¹⁴ Lors de cet examen il a également été observé que, tout comme lors des précédents exercices, plusieurs composantes de divers partis politiques présentaient des fonds propres négatifs.

– Het Rekenhof beschikt niet over informatie die toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatieverrichtingen bijdragen tot het verklaren van het vastgestelde verschil bij de partijen die verschillen vertonen waarbij geen asterisk [*] vermeld staat.

Reactie van Ecolo

Punten 15 en 16: Eind 2007 heeft de vzw Ecodota-Ecolo Fédéral beslist gebruik te maken van het nieuwe boekhoudkundig programma Winbooks (voordien Cubic). Aangezien die nieuwe boekhoudkundige software geen consolidatieprogramma bevat, hebben wij daarvoor een beroep moeten doen op een onderaannemer van de verkoper van Winbooks.

Dat consolidatieprogramma voldeed evenwel niet aan de door ons vooropgestelde doelen. Dat verklaart waarom verschillen werden geconstateerd, zoals aangegeven in de punten 15 en 16 van uw opmerkingen.

Het verschil tussen het resultaat van de geconsolideerde entiteiten en het geconsolideerde resultaat komt overeen met een verschil in de consolidatie van de verrichtingen en hangt samen met het ongedaan maken van interne verrichtingen, die niet correct werden opgenomen in de verschillende betrokken entiteiten.

17. Onderzoek van de ratio «personeelskosten»/«aantal tewerkgestelde personen, uitgedrukt in voltijdsequivalent»

17.1 Voor twee partijen [LDD - FN], kon die ratio niet worden berekend omdat de nodige gegevens ontbraken.

17.2 Bij één partij [Ecolo], ligt de ratio meer dan 50% hoger dan het gemiddelde van de ratio's van alle partijen samen [behalve LDD en FN]. Het vastgestelde verschil daalt echter naar minder dan de helft van het verschil eind 2006.

Net zoals in 2006 is de ratio voor een andere partij [Groen!] meer dan vijf maal lager dan het gemiddelde van de ratio's van alle partijen samen [behalve LDD en FN].

In beide gevallen beschikt het Rekenhof, net zoals in het vorige boekjaar, niet over de informatie die toelaat de redenen te preciseren voor de vastgestelde verschillen. Het is echter mogelijk dat een andere interpretatie of een partiële telling van de gegevens betreffende het aantal tewerkgestelde personen aan de oorsprong liggen van deze vastgestelde afwijkingen.

– La Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser dans quelle mesure les traitements de consolidation contribuent à expliquer la différence observée auprès des partis présentant des différences non annotées d'un astérisque [*].

Réaction d'Ecolo

Points 15 et 16: Fin 2007, l'ASBL Ecodota Ecolo Fédéral a décidé d'investir dans un nouveau programme comptable: Winbooks (précédemment Cubic). Ce nouveau logiciel comptable n'ayant pas de programme de consolidation, nous avons dû faire appel à une société sous-traitée par notre revendeur Winbooks.

Ce programme de consolidation n'a pas atteint les objectifs que nous étions en droit d'attendre, d'où les différences constatées aux points 15 et 16 de vos observations.

L'écart entre le résultat des entités consolidées et le résultat consolidé correspond à un écart dans la consolidation des opérations et à l'annulation d'opérations internes, qui n'ont pas été reprises correctement dans les différentes entités concernées.

17. Examen du ratio «coûts du personnel»/«nombre des personnes occupées, exprimé en équivalent temps plein»

17.1 Pour deux partis [LDD - FN], le ratio n'a pu être calculé en raison de l'absence de données.

17.2 Auprès d'un parti [Ecolo], le ratio est supérieur de plus de 50% à la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf LDD et LDD]. La divergence ainsi observée est toutefois réduite à moins de la moitié de celle enregistrée fin 2006.

Tout comme en 2006, le ratio d'un autre parti [Groen!] est plus de cinq fois inférieur à la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf LDD et FN].

Dans les deux cas, tout comme lors de l'exercice précédent, la Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser la raison des divergences observées. Il est toutefois possible qu'une interprétation discordante ou un recensement partiel des données relatives au nombre de personnes employées soient à l'origine des écarts observés.

E. BESLUITEN**1. Goedkeuring van de financiële verslagen**

Het staat aan de Controlecommissie te beslissen of de door 10 van de 11 partijen verstrekte antwoorden afdoende zijn en, in het licht van het visum zonder voorbehoud van de bedrijfsrevisoren, een goedkeuring van de verslagen niet in de weg staan.

2. Het FN-Status quaestionis

De commissie dient haar houding te bepalen m.b.t. de gevolgen die moeten verbonden worden aan de huidige boekhoudkundige toestand van het FN en meer bepaald van de vzw AFFN.

Bij de beoordeling zou rekening moeten worden gehouden met onder meer de volgende elementen:

- op 30 april 2008 werd door Meester Jean-Marie Verschueren, sekwester en voorlopig bestuurder van de vzw AFFN, geen financieel verslag over het boekjaar 2007 conform artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, ingediend;

- op 21 mei 2008 ontving de Controlecommissie van de voorlopig bestuurder een voorlopige boekhoudkundige toestand van de vzw AFFN, afgesloten op 31 december 2006;

- op 18 juli 2008 tenslotte werden door de voorlopig bestuurder de voorlopige rekeningen van dezelfde vzw over het boekjaar 2007 aan de Controlecommissie bezorgd, met dien verstande dat deze rekeningen nog dienden te worden gecontroleerd door de bedrijfsrevisor en goedgekeurd door de algemene vergadering, in de mate van het mogelijke.

Meer in het bijzonder zou de commissie zich dienen uit te spreken over:

- de wenselijkheid om de haar toegezonden rekeningen van de vzw AFFN over de boekjaren 2006 en 2007, alsnog ter advies aan het Rekenhof voor te leggen;

- de eventueel aan het FN op te leggen sanctie, conform artikel 25 van de wet van 4 juli 1989.

Gelet op de tijdens de controlewerkzaamheden over het boekjaar 2006 gevolgde procedure, is het in dit verband wellicht aangewezen de heer Jean-Marie Verschueren te horen tijdens de eerstvolgende commissievergadering. Dit zou deze laatste overigens

E. CONCLUSIONS**1. Approbation des rapports financiers**

Il appartient à la Commission de contrôle de décider si les réponses fournies par 10 des 11 partis sont convaincantes et, à la lumière du visa sans réserve des réviseurs d'entreprises, si elles ne constituent pas un obstacle à l'approbation des rapports.

2. L'état de la question du FN

La commission doit prendre position quant aux conséquences de la situation comptable actuelle du FN, et en particulier de l'asbl AFFN.

Lors de l'évaluation, il conviendrait de tenir compte, notamment, des éléments suivants:

- le 30 avril 2008, Me Jean-Marie Verschueren, séquestre et administrateur provisoire de l'asbl AFFN, n'a déposé aucun rapport financier concernant l'exercice 2007, alors que l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989 le requiert;

- le 21 mai 2008, l'administrateur provisoire a transmis à la Commission de contrôle une situation comptable provisoire de l'asbl AFFN, clôturée au 31 décembre 2006;

- le 18 juillet 2008, enfin, l'administrateur provisoire a communiqué à la Commission de contrôle les comptes provisoires de ladite asbl concernant l'exercice 2007, étant entendu que lesdits comptes devaient encore être contrôlés par le réviseur d'entreprises et approuvés par l'assemblée générale, dans la mesure du possible.

La Commission devrait se prononcer plus particulièrement sur:

- l'opportunité d'encore soumettre les comptes qui lui ont été transmis par l'asbl AFFN concernant les exercices 2006 et 2007 à l'avis de la Cour de comptes;

- la sanction à infliger éventuellement au FN, conformément à l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989.

Eu égard à la procédure suivie lors des activités de contrôle concernant l'exercice 2006, il s'indique sans doute, à cet égard, d'entendre M. Jean-Marie Verschueren au cours de la prochaine réunion de la commission. Il pourrait ainsi actualiser les informations qu'il a

de mogelijkheid bieden om de door hem tijdens de hoorzitting van 16 januari 2008 gegeven informatie, te actualiseren (zie ook *Parl. St.*, Kamer, nr. 52 1015/1, en Senaat, nr. 4-663/1, blz. 42-50).

F. ONTWERP-AANBEVELINGEN

Het Rekenhof herneemt in zijn advies de reeds eerder gedane suggestie om, in het model van financieel verslag, twee nieuwe kaders in te voegen:

- een kader XVII in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes;
- een kader XVIII dat voorziet in een concordantietafel tussen de geconsolideerde resultaten en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten. (cf. advies Rekenhof, blz. 1 en 2).

Tot op heden werd nog geen nieuw model van financieel verslag door het Instituut der Bedrijfsrevisoren aan de Controlecommissie voorgelegd.

*
* *

In dit verband mag herinnerd worden aan de beslissing van de Controlecommissie dd. 14 juli 2008 tot samenvoeging, om redenen van efficiëntie, van drie onderscheiden evaluatiemomenten m.b.t. de wetgeving inzake partijfinanciering, verkiezingsuitgaven en partijboekhouding.

Het betreft meer bepaald:

- de globale evaluatie van de wet van 4 juli 1989 binnen de door de Controlecommissie opgerichte werkgroep «Politieke partijen»;
- de derde evaluatiecyclus van een binnen de Raad van Europa functionerend orgaan, zijnde de GRECO (*Groupe d'Etats contre la Corruption*) die de slagkracht van de lidstaten in hun strijd tegen corruptie wenst te bevorderen; België doorloopt deze evaluatiecyclus, onder meer gericht op de transparantie van de partijfinanciering, vanaf 17 november 2008, waarna door de Raad van Europa wellicht in de lente van 2009 aanbevelingen zullen worden geformuleerd;
- de behandeling van de hangende wetsvoorstellen tot aanpassing van de wet van 4 juli 1989 (o.m. wat de verboden campagnevormen betreft).

communiquées lors de l'audition du 16 janvier 2008 (voir également *Doc. Parl.* Chambre, n° 52 1015/1, et Sénat, n° 4-663/1, p. 42-50).

F. PROJET DE RECOMMANDATIONS

La Cour des comptes reprend dans son avis la suggestion déjà formulée précédemment d'insérer, dans le modèle de rapport financier, deux nouveaux cadres:

- un cadre XVII relatif à la description des principes de consolidation;
- un cadre XVIII qui prévoit un tableau de concordance entre les résultats consolidés et le total des résultats individuels de chacune des composantes. (cf. avis de la Cour des comptes, p. 1 et 2).

À ce jour, l'Institut des Réviseurs d'entreprises n'a pas encore soumis de nouveau modèle de rapport financier à la Commission de contrôle.

*
* *

Rappelons, à cet égard, la décision de la Commission de contrôle du 14 juillet 2008 de regrouper, pour des raisons d'efficacité, les trois phases distinctes d'évaluation en ce qui concerne la législation relative au financement des partis, aux dépenses électorales et à la comptabilité des partis.

Il s'agit plus particulièrement:

- de l'évaluation globale de la loi du 4 juillet 1989 au sein du groupe de travail «Partis politiques», créé par la Commission de contrôle;
- du troisième cycle d'évaluation d'un organe opérant au sein de Conseil d'Europe, soit le GRECO (Groupe d'États contre la Corruption) qui souhaite stimuler le dynamisme des États membres dans leur lutte contre la corruption; la Belgique sera l'objet de ce cycle d'évaluation, axé notamment sur la transparence du financement des partis, à partir du 17 novembre 2008; ensuite, le Conseil de l'Europe formulera des recommandations sans doute au printemps de 2009;
- l'examen des propositions de loi pendantes visant à adapter la loi du 4 juillet 1989 (notamment en ce qui concerne les formes de campagne interdites).

IV. — BESPREKING

**A. CD&V – N-VA/MR/PS/Open Vld/Vlaams Belang/
sp.a-spirit/cdH/Ecolo/Groen!/LDD**

De door de partijen verstrekte antwoorden ingevolge het advies van het Rekenhof gaven geen aanleiding tot verdere opmerkingen. In het licht van het visum zonder voorbehoud van de bedrijfsrevisoren, beschouwde de *Controlecommissie* deze antwoorden derhalve als afdoende.

B. FN**1. Antecedenten**

Meester Jean-Marie Verschueren, sekweste en voorlopig bewindvoerder van de vzw AFFN (die de overeenkomstig artikel 22 van de wet van 4 juli 1989 de dotatie voor het FN ontvangt), had in een brief van 30 april 2008 een jaarrekening bezorgd (die echter géén boekhoudkundige gegevens en/of boekhoudkundige informatie bevatte), alsook een negatief rapport van de bedrijfsrevisor.¹⁵

Zo heeft de voorlopig bewindvoerder de termijn van honderdtwintig dagen in acht willen nemen waarbinnen het financieel verslag na de afsluiting van de rekeningen aan de minister van Financiën en aan de voorzitters van Kamer en Senaat moet worden bezorgd, met toepassing van artikel 24, eerste lid, van de wet van 4 juli 1989.

De voorlopig bewindvoerder heeft de boekhoudkundige toestand als volgt omschreven¹⁶: «[...] *Zoals u weet, ben ik thans bezig met de rekeningen terug op orde te zetten. Ik hoopte u in die context een financieel verslag te kunnen voorleggen opgesteld aan de hand van een voorlopige staat afgesloten op 31 december 2006. Helaas is de boekhouder die me hierbij moest bijstaan, sedert vorige week gehospitaliseerd, en dus niet beschikbaar. Ik kon dus de vereiste cijfergegevens niet vermelden in het formulier. Ik hoop de toestand te kunnen regulariseren zodra ik een voorlopige staat in handen heb. Ik zou u vriendelijk willen vragen met deze toestand van overmacht rekening te willen houden [...]*» (vertaling).

De bedrijfsrevisor van het FN heeft een onthoudende verklaring afgegeven, die als volgt was gemotiveerd¹⁷: «*A la date de ce rapport [28 avril 2008], nous constatons*

¹⁵ Kamer van volksvertegenwoordigers, DOC 52 1137/002 en Stuk Senaat, nr. 4-732/002, blz. 863.

¹⁶ Kamer van volksvertegenwoordigers, DOC 52 1137/002 en Stuk Senaat, nr. 4-732/002, blz. 863.

¹⁷ Kamer van volksvertegenwoordigers, DOC 52 1137/002 en Stuk Senaat, nr. 4-732/002, blz. 895.

IV. — DISCUSSION

**A. CD&V – N-VA/MR/PS/Open Vld/Vlaams Belang/
sp.a-spirit/cdH/Ecolo/Groen!/LDD**

Les réponses formulées par les partis à la suite de l'avis de la Cour des comptes n'ont donné lieu à aucune observation. Eu égard au visa sans réserve délivré par les réviseurs d'entreprises, la Commission de contrôle a dès lors considéré ces réponses comme satisfaisantes.

B. FN**1. Antécédents**

Maître Jean-Marie Verschueren, agissant en sa qualité de séquestre et administrateur provisoire de l'asbl AFFN qui reçoit la dotation pour le FN en vertu de l'article 22 de la loi du 4 juillet 1989, avait transmis, par lettre du 30 avril 2008, un compte annuel - qui ne comprenait toutefois aucune donnée et/ou information comptable -, ainsi qu'un rapport négatif du réviseur d'entreprises.¹⁵

Ainsi, l'administrateur provisoire a voulu respecter le délai de cent vingt jours de la clôture des comptes dans lequel le rapport financier doit être envoyé au ministre des Finances et aux présidents de la Chambre et du Sénat en application de l'article 24, alinéa 1er, de la loi du 4 juillet 1989.

L'administrateur provisoire a commenté la situation comptable comme suit¹⁶: «[...] *Comme vous le savez, j'effectue actuellement un travail de redressement des comptes. J'espérais dans ce contexte pouvoir vous communiquer un rapport financier complété à l'aide d'une situation provisoire arrêtée au 31 décembre 2006. Malheureusement, le comptable qui devait m'assister dans cette tâche est indisponible depuis la semaine passée pour cause d'hospitalisation. Je n'ai donc pas été en mesure d'indiquer dans le formulaire les données chiffrées requises. J'espère pouvoir régulariser la situation dès que je serai en possession d'une situation provisoire. Je vous remerciais de bien vouloir tenir compte de cette situation de force majeure [...]*».

Le réviseur d'entreprises du FN a délivré une déclaration d'abstention motivée comme suit¹⁷: «*À la date de ce rapport [28 avril 2008], nous constatons que nous*

¹⁵ Doc. Parl., Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002, p. 863.

¹⁶ Doc. Parl., Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002, p. 863.

¹⁷ Doc. Parl., Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002, p. 895.

que nous n'avons pas reçu les comptes de l'ASBL, pas plus que les formulaires composant le rapport financier. Nous ne sommes donc pas en mesure d'attester ces documents».

Dat document, alsook de financiële verslagen van de tien andere politieke partijen, werden op 14 mei 2008 aan het Rekenhof bezorgd, met het verzoek binnen een termijn van één maand een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid ervan.

Als aanvulling op zijn brief van 30 april 2008 heeft de voorlopig bewindvoerder op 21 mei 2008 een brief verstuurd met een voorlopige stand van zaken aangaande de vzw AFFN, zoals die op 31 december 2006 was vastgesteld (dat wil zeggen met betrekking tot het boekjaar 2006).

Het Rekenhof heeft op 18 juni 2008 zijn advies uitgebracht.

Dat advies werd op 26 juni 2008 aan de voorzitters van de tien betrokken politieke partijen bezorgd, alsook aan de voorlopig bewindvoerder van de vzw AFFN, met het verzoek dat zij tegen uiterlijk 18 juli 2008 de Controlemcommissie in kennis zouden stellen van hun standpunt aangaande de opmerkingen van het Rekenhof over hun partij.

Op 18 juli 2008 heeft de voorlopig bewindvoerder van de vzw AFFN de commissievoorzitters zijn antwoord gestuurd op het door het Rekenhof uitgebrachte advies aangaande de partij *Front National* en de voorlopige rekeningen van de vzw AFFN betreffende het boekjaar 2007.

Na een beslissing van de Controlemcommissie d.d. 5 november 2008 hebben de voorzitters van die commissie het Rekenhof in een brief van 13 november 2008 de voorlopige financiële rekeningen van de vzw AFFN voor de boekjaren 2006 en 2007 bezorgd, met het verzoek dat het Hof hen tegen uiterlijk 24 november 2008 in kennis zou stellen van zijn standpunt.

Het Rekenhof heeft dat aanvullend advies op 19 november 2008 uitgebracht. Opnieuw heeft het vastgesteld dat de rekeningen van de partij FN niet beantwoorden aan de verschillende, bij de wet van 4 juli 1989 opgelegde verplichtingen en dat er geen rapport van de bedrijfsrevisor was bezorgd.

Parallel daarmee heeft de Controlemcommissie op 5 november 2008 beslist over te gaan tot een hoorzitting, die werd gehouden op 25 november 2008 en tijdens welke mr. Verschueren zou worden gehoord, in zijn

n'avons pas reçu les comptes de l'ASBL, pas plus que les formulaires composant le rapport financier. Nous ne sommes donc pas en mesure d'attester ces documents».

Ce document ainsi que les rapports financiers des dix autres partis politiques ont été communiqués le 14 mai 2008, à la Cour des comptes avec prière de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports.

Complémentairement à sa lettre du 30 avril 2008, l'administrateur provisoire a transmis, par lettre du 21 mai 2008, «une situation provisoire de l'asbl AFFN, arrêtée au 31 décembre 2006» et concernant donc l'exercice 2006.

La Cour des comptes a rendu son avis le 18 juin 2008.

Cet avis a été transmis le 26 juin 2008 aux présidents des dix partis politiques concernés et à l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN, en les invitant à communiquer, pour le 18 juillet 2008 au plus tard, à la Commission de contrôle leur point de vue sur les observations de la Cour des comptes relatives à leur parti.

Le 18 juillet 2008, l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN a adressé aux présidents de la commission, au titre de réponse à l'avis rendu par la Cour des comptes en ce qui concerne le parti Front National, les comptes provisoires de l'asbl AFFN relatifs à l'exercice 2007.

Comme suite à une décision de la Commission de contrôle du 5 novembre 2008, les présidents de celle-ci ont transmis à la Cour des comptes, par lettre du 13 novembre 2008, les comptes financiers provisoires de l'asbl AFFN pour les exercices 2006 et 2007 en priant la Cour de bien vouloir lui communiquer, pour le 24 novembre 2008 au plus tard, son point de vue.

La Cour des comptes a rendu cet avis complémentaire le 19 novembre 2008. Elle a de nouveau constaté que les comptes du parti FN ne répondent pas aux différentes obligations imposées par la loi du 4 juillet 1989 et qu'aucun rapport de réviseur d'entreprises n'avait été transmis.

Parallèlement, la Commission de contrôle avait également décidé le 5 novembre 2008 de procéder à une audition, le 25 novembre 2008, lors de laquelle Maître Verschueren serait invité, en sa qualité de séquestre et

hoedanigheid van sekwester en voorlopig bewindvoerder van de vzw AFFN. Bedoeling was dat hij nuttige en aanvullende informatie zou verschaffen over de boekhouding van het FN en zijn componenten.

Volledigheidshalve dient hierbij te worden vermeld dat, sedert de vorige hoorzitting met meester Verschueren op 16 januari 2008, meerdere brieven aan de Controlemcommissie werden gericht door zowel de heer Patrick Cocriamont, volksvertegenwoordiger, als de heer Michel Delacroix, senator.

Hieruit is gebleken dat:

– nog geen duidelijkheid bestaat nopens de vraag welke van de twee strekkingen binnen de partij, beiden vertegenwoordigd door een politiek bureau, aan het langste eind trekt;

– senator Delacroix reeds op 21 december 2007 bij de minister van Binnenlandse Zaken een aanvraag indiende tot erkenning van de vzw «*Nouvelle Association de Financement du Front National*» (NAFFN) met het oog op het innen van de aan de partij FN toegekende overheidsdotatie.

*
* *

In het licht van wat voorafgaat, zal de commissie er zich over moeten uitspreken of ze artikel 25 van de wet van 4 juli 1989 wenst toe te passen. Dat artikel bepaalt:

«Het niet goedkeuren van het financieel verslag door de Controlemcommissie, en het niet of het laatijdig indienen van het financieel verslag hebben het verlies tot gevolg van:

1° de dotatie die krachtens hoofdstuk III van deze wet aan de in artikel 22 bepaalde instelling zou worden toegekend gedurende de daaropvolgende periode die de Controlemcommissie bepaalt en ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt;

2° (...).

De in artikel 24 bedoelde goedkeuring onder voorbehoud heeft de preventieve opschorting van een twaalfde van de jaarlijkse dotatie tot gevolg.».

2. Verklaring van mr. Jean-Marie Verschueren, sekwester en voorlopig bewindvoerder van de vzw AFFN

De commissie weet dat zij mr. Verschueren al heeft gehoord op 16 januari 2008, nadat deze laatste bij beschikkingen van de voorzitter van de rechtbank van

d'administrateur provisoire de l'asbl AFFN, à fournir des informations utiles et complémentaires sur la comptabilité du FN et de ses composantes.

Par souci d'exhaustivité, il y a lieu de mentionner à cet égard que, depuis l'audition précédente de maître Verschueren le 16 janvier 2008, plusieurs lettres ont été adressées à la Commission de contrôle tant par M. Patrick Cocriamont, député, que par M. Michel Delacroix, sénateur.

Il ressort de celles-ci que:

– il n'existe encore aucune réponse claire à la question de savoir laquelle des deux tendances existant au sein du parti, toutes deux représentées par un bureau politique, prendra l'ascendant;

– le sénateur Delacroix a déjà introduit, le 21 décembre 2007 auprès du ministre de l'Intérieur une demande de reconnaissance de l'asbl «*Nouvelle Association de Financement du Front National*» (NAFFN) en vue de percevoir la dotation publique accordée au parti FN.

*
* *

Vu ce qui précède, la commission devra se prononcer sur la question de savoir si elle souhaite faire application de l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989 qui dispose que:

«Le défaut d'approbation du rapport financier par la Commission de contrôle, ainsi que le défaut de dépôt ou le dépôt tardif de ce rapport entraînent:

1° la perte de la dotation qui serait octroyée à l'institution visée à l'article 22 pendant la période subséquente fixée par la Commission de contrôle et qui ne peut être inférieure à un mois ni supérieure à quatre mois en vertu du chapitre III de la présente loi;

2° (...).

L'approbation sous réserve visée à l'article 24 entraîne la suspension préventive d'un douzième de la dotation annuelle.».

2. Déclaration de Maître Jean-Marie Verschueren, séquestre et administrateur provisoire de l'asbl AFFN

La commission se souviendra que Maître Verschueren a déjà été entendu par celle-ci le 16 janvier 2008 après qu'il a été désigné comme séquestre et

eerste aanleg te Brussel van 26 september en 1 oktober 2007 was aangewezen als sekwester en voorlopig bewindvoerder van de vzw AFFN. Op die hoorzitting heeft mr. Verschueren bevestigd dat hij, als onderdeel van de opdracht waarmee de rechtbank van eerste aanleg hem had belast, orde op zaken moest stellen in de boekhouding van die vzw.

Aan de hand van de beschikbare stukken en documenten hebben mr. Verschueren en de bedrijfsrevisor getracht een correctere boekhouding op te stellen, die beter beantwoordde aan de eisen van het Rekenhof. Ondanks hun herhaalde inspanningen heeft mr. Verschueren op 30 april 2008 voor 2006 een jaarrekening moeten indienen die hij zelf als voorlopig heeft bestempeld. Ondanks de samenwerking met de boekhouder en de bedrijfsrevisor had de voorlopig bewindvoerder niet alle elementen kunnen verzamelen om een correcte boekhouding op te stellen. Het wekt dan ook geen verbazing dat het Rekenhof in zijn aanvullend rapport van 19 november 2008 tekortkomingen heeft vastgesteld.

Intussen heeft het voor de boekhouding verantwoordelijke team op 4 september 2008 een stand van zaken opgemaakt en een nieuw boekhoudkundig overzicht, op datum van 31 december 2007, opgesteld, dat meer in overeenstemming is met de boekhoudkundige standdaarden. Die rekeningen werden overgezonden aan de bedrijfsrevisor, de heer Maldague, die als volgt heeft geantwoord:

«Ik heb de jongste balansen wel degelijk ontvangen. In de huidige stand van zaken zijn ze, voornamelijk om twee redenen, niet aanvaardbaar:

1. de voor lopende kiescampagnes noodzakelijke provisies worden niet toegekend, wat 2006 betreft;

2. noch in 2006, noch in 2007 worden de noodzakelijke voorzieningen voor belastingen boekhoudkundig verrekend.

U moet weten dat de belastingadministratie me ambtshalve letterlijk heeft bedolven onder kennisgevingen en dat de schulden momenteel meer dan 1 miljoen euro bedragen.

Ik heb beroep aangetekend tegen een aantal van die kennisgevingen, niet zozeer om principiële redenen, als wel omdat ik vind dat ze af en toe iets te ver gaan.

Dat neemt niet weg dat het bedrag van de kennisgevingen zeer aanzienlijk is, ook al lijkt het geen twijfel dat een groot deel ervan succesvol kan worden betwist. Toch lijkt de continuïteit van de vzw me in het gedrang te

administrateur provisoire de l'asbl AFFN par ordonnances du président du tribunal de première instance de Bruxelles des 26 septembre et 1er octobre 2007. À cette occasion, il avait confirmé que la remise en ordre de la comptabilité de cette asbl constituait une partie intégrante de la mission qui lui avait été confiée par le tribunal de première instance.

Sur la base des documents et pièces disponibles, Maître Verschueren et le réviseur d'entreprises ont tenté d'établir une comptabilité plus orthodoxe et plus conforme aux exigences de la Cour des comptes. Malgré leurs efforts réitérés, Maître Verschueren a dû déposer, le 30 avril 2008, des comptes relatifs à l'exercice 2006 qu'il a qualifiés lui-même de provisoires. En effet, malgré la collaboration du comptable et du réviseur d'entreprises, l'administrateur provisoire n'a pas réussi à réunir tous les éléments de nature à pouvoir établir une comptabilité orthodoxe. Il n'est, dès lors, pas étonnant que la Cour des comptes ait relevé des lacunes dans son rapport complémentaire du 19 novembre 2008.

Entre-temps, l'équipe responsable a fait le point, le 4 septembre 2008, et a établi une nouvelle situation comptable, cette fois-ci arrêtée le 31 décembre 2007, qui se rapprochait plus des normes comptables. Ces comptes ont été soumis au réviseur d'entreprises, M. Maldague, qui a répondu ce qui suit:

«J'ai bien reçu les derniers bilans. Dans l'état actuel des choses, ils ne sont pas acceptables. Principalement pour deux raisons:

1° les provisions nécessaires pour les campagnes électorales en cours ne sont pas passées pour 2006;

2° les provisions fiscales nécessaires ne sont pas comptabilisées tant en 2006 qu'en 2007.

Il faut que vous sachiez que l'administration fiscale m'a littéralement bombardé qualitate qua de notifications et qu'il y a actuellement des dettes pour plus d'un million d'euros.

J'ai introduit les recours qui s'imposaient à l'égard de certaines de ces notifications pas tellement dans leur principe, mais parce que je pense qu'elles vont parfois un petit peu trop loin.

Cela étant, le montant des notifications fiscales est très important, même s'il n'est pas douteux qu'une bonne partie puisse être contestée avec succès. Néanmoins, la continuité de l'asbl me paraît mise en cause. À

komen. De rekeningen zouden discontinu moeten worden gepresenteerd, als het onmogelijk blijkt een ernstige en redelijke evaluatie van de schuldenlast te maken of te komen tot een raming van de betwistingen met een grote kans op succes (waardoor de belastingschulden van de vzw aanvaardbaar zouden blijven ten opzichte van de inkomsten van de vzw).»[vertaling]

De uitspraken van de bedrijfsrevisor en vooral zijn bewering dat de continuïteit van de vzw in het gedrang lijkt te komen, hebben een van de twee politieke bureaus van de partij ertoe gebracht een verzoekschrift tot ontbinding van de vzw AFFN in te dienen.

De rechtbank van eerste aanleg te Brussel heeft op 6 november 2008 een vonnis gevelde waarbij die vzw wordt ontbonden en mr. Verschueren als vereffenaar wordt aangewezen, met als opdracht het actief te gelde te maken, het passief aan te zuiveren en het eventueel resterende netto aan te wenden conform de in het statuut bepaalde regels. Dat vonnis is onmiddellijk uitvoerbaar niettegenstaande voorziening en zonder borgstelling noch kantonnement. Het andere politiek bureau zou echter al beslist hebben beroep in te stellen tegen die beslissing.

Mr. Verschueren heeft pas op donderdag 20 november 2008 kennis gekregen van dat vonnis, ter gelegenheid van een procedure voor het hof van beroep te Brussel, 9e kamer, die werd gevoerd door een deel van het FN, meer bepaald tegen de instelling van een voorlopig bewind over de vzw AFFN en tegen de persoon zelf van de voorlopig bewindvoerder. Het voormelde vonnis werd echter nog niet aan mr. Verschueren betekend¹⁸.

In die omstandigheden zal de vzw AFFN blijven bestaan met het oog op de vereffening. mr. Verschueren zal zich dus voortaan in zijn hoedanigheid van vereffenaar tot de Controlecommissie wenden om de voortzetting te vragen van de storting van de dotatie tot op het ogenblik van de definitieve vereffening.

Om af te ronden, is mr. Verschueren van oordeel dat de huidige situatie als een juridisch imbroglio kan worden bestempeld. Hij is er zich van bewust dat hij geen bijkomende inlichtingen heeft kunnen verstrekken. Hij heeft samen met de bedrijfsrevisor geprobeerd de boekhoudkundige situatie van de vzw AFFN te achterhalen. Die situatie is echter dermate rampzalig dat een stroming binnen het FN beslist heeft om de ontbinding te verzoeken. Dat belet niet dat hij alsnog de rekeningen zal afsluiten. Hij is bereid de in september 2008 vastgestelde rekeningen neer te leggen, maar met het door de bedrijfsrevisor gemaakte voorbehoud.

¹⁸ Dat vonnis werd hem betekend op 27 november 2008 en mr. Verschueren heeft het bij brief van 28 november 2008 overgezonden aan de Controlecommissie.

défaut de recevoir une estimation sérieuse des dettes fiscales raisonnablement certaine ou une estimation des contestations qui ont de bonnes chances de succès, estimation qui permettrait de maintenir les dettes fiscales à un niveau acceptable au vu des rentrées de l'asbl, les comptes devraient être présentés en discontinuité.»

Les propos tenus par le réviseur d'entreprises et surtout la phrase «*La continuité de l'asbl me paraît mise en cause.*», ont amené un des deux bureaux politiques du parti à déposer une requête tendant à obtenir la dissolution de l'asbl AFFN.

Le tribunal de première instance de Bruxelles a rendu le 6 novembre 2008 un jugement par lequel il déclare cette asbl dissoute et désigne Maître Verschueren en qualité de liquidateur, avec pour mission de réaliser l'actif, apurer le passif et affecter l'éventuel net subsistant conformément aux règles prévues aux statuts. Ce jugement est exécutoire immédiatement nonobstant tous recours et sans caution ni cantonnement. L'autre bureau politique aurait toutefois déjà décidé d'introduire un recours contre cette décision.

Maître Verschueren n'a eu connaissance de ce jugement que le jeudi 20 novembre 2008 à l'occasion d'une procédure devant la cour d'appel de Bruxelles, 9e chambre, menée par une partie du FN notamment contre la mise sous administration provisoire de l'asbl AFFN et la personne même de l'administrateur provisoire. Mais le jugement dont il est question n'a pas encore été signifié à Maître Verschueren¹⁸.

Dans ces circonstances, l'asbl AFFN subsistera pour les besoins de la liquidation. Par conséquent, Maître Verschueren s'adressera dorénavant dans sa qualité de liquidateur à la Commission de contrôle pour demander la poursuite du versement de la dotation et ceci jusqu'à la liquidation définitive.

En guise de conclusion, Maître Verschueren estime que la situation actuelle peut être qualifiée d'un imbroglio juridique. Il est conscient qu'il n'a pu fournir des informations complémentaires. Il a essayé avec le réviseur d'entreprises de rapprocher la situation comptable de l'asbl AFFN. Mais celle-ci est à ce point catastrophique qu'une tendance au sein du FN a décidé de demander sa dissolution. Cela n'empêche qu'il continuera à finaliser encore les comptes. Il est disposé à déposer les comptes arrêtés en septembre 2008, mais avec les réserves que le réviseur d'entreprises a formulées.

¹⁸ Ce jugement lui a été signifié le 27 novembre 2008. Maître Verschueren l'a communiqué à la Commission de contrôle par lettre du 28 novembre 2008.

Tot slot vestigt mr. Verschueren de aandacht van de commissie op het feit dat de dotatie die tot november 2008 nauwgezet werd gestort – de Senaat heeft beslist ze vanaf november 2008 te schorsen als gevolg van de uitlatingen van de heer Michel Delacroix, ondertussen gewezen voorzitter van het FN, over de Shoah -, wordt beheerd op bijzondere rekeningen en dat ze op bijzonder karige wijze aan het FN wordt verdeeld.

3. Bespreking

Mevrouw Christine Defraigne (MR, Senaat) wenst te weten of de voorlopig bewindvoerder op grond van de omvang van de schuld van de vzw AFFN, met name 1 miljoen euro, niet heeft vermoed dat vóór zijn aanwijzing strafbare feiten werden gepleegd bij het beheer van die vzw, waardoor hij het dossier aan het parket had moeten bezorgen krachtens artikel 29 van het Wetboek van strafvordering.

Mr. Verschueren preciseert dat reeds een strafrechtelijk onderzoek aan de gang was op het ogenblik dat hij werd aangesteld tot sekwester en voorlopig bewindvoerder. Dat onderzoek, dat werd gevoerd onder leiding van onderzoeksrechter Lutgens, had meer bepaald betrekking op het tekort van 1 miljoen euro en de redenen waarom dat bedrag was verdwenen. Het lag in de bedoeling van de onderzoeksrechter zijn onderzoek begin 2008 te kunnen beëindigen. Blijkbaar hebben zich problemen voorgedaan, die hem ertoe hebben aangezet door te gaan. Uit de inlichtingen waarover mr. Verschueren beschikt, blijkt dat het onderzoek desondanks bijna zou zijn afgerond.

In antwoord op de vraag van mevrouw Defraigne of hij de onderzoeksrechter aanvullende inlichtingen heeft kunnen bezorgen, geeft de spreker aan dat uit een langdurig onderhoud met de onderzoeksrechter was gebleken dat deze zijn inbreng niet nodig had om inzicht in het dossier te krijgen. De onderzoeksrechter beschikte over een behoorlijk gestoffeerd dossier, dat onder meer stukken bevatte van de Bijzondere Belastinginspectie; die dienst heeft zich echt over die zaak gebogen, en ligt ten grondslag aan alle fiscale notificaties die aan de vzw AFFN werden gericht. Die notificaties bevatten de conclusies van het onderzoek dat die dienst heeft gevoerd; daaruit is gebleken dat een groot deel van de middelen van de vzw werd verduisterd door de vorige bestuurders dan wel door één van de bestuurders in het bijzonder.

Mevrouw Christine Defraigne (MR, Senaat) vraagt nadere inlichtingen over het onderzoek. *Mr. Verschueren* preciseert dat ook hij gebonden is door het geheim van het onderzoek. Als plaatsvervangend rechter bij de

Enfin, Maître Verschueren attire l'attention de la commission sur le fait que la dotation qui a été versée ponctuellement jusqu'au mois de novembre 2008 – le Sénat ayant décidé de la suspendre pour le mois de novembre 2008 suite aux propos que M. Michel Delacroix, entre-temps ancien président du FN, a tenus sur la Shoah -, est gérée sur des comptes spéciaux et fait l'objet de distributions particulièrement parcimonieuses à l'égard du FN.

3. Discussion

Mme Christine Defraigne (MR – S) souhaite savoir si l'ampleur des dettes de l'asbl AFFN, à savoir un million d'euros, n'a pas suscité dans le chef de l'administrateur provisoire des suspicions d'infractions pénales commises, avant sa désignation, dans la gestion de cette asbl et qui l'auraient amené à transmettre le dossier au parquet en vertu de l'article 29 du Code d'instruction criminelle.

Maître Verschueren précise que lorsqu'il a été désigné comme séquestre et administrateur provisoire, une instruction pénale était déjà en cours. Cette instruction menée sous la responsabilité du juge d'instruction Lutgens porte notamment sur le trou d'un million d'euros et les raisons de l'évaporation de cette somme. Le juge d'instruction avait prévu pouvoir terminer son instruction début 2008. Apparemment, des problèmes ont surgi qui l'ont amené à la poursuivre. Selon les informations dont dispose Maître Verschueren, l'instruction serait quand même sur le point d'être clôturée..

À la question de Mme Defraigne de savoir si Maître Verschueren a pu apporter des informations complémentaires au juge d'instruction, celui-ci précise qu'il ressortait d'un long entretien qu'il a eu avec le juge d'instruction, que ce dernier n'avait pas besoin de son apport pour se former une idée de ce dossier. Le juge d'instruction disposait d'un dossier bien fourni qui comprenait par exemple des pièces provenant de l'Inspection spéciale des impôts qui s'est particulièrement préoccupée de cette affaire et qui est à la base de toutes les notifications fiscales qui ont été adressées à l'asbl AFFN. Ces notifications contiennent les conclusions de l'enquête que ce service a menée et qui a mis en exergue qu'une partie importante des fonds aurait été détournée de l'asbl par ses anciens dirigeants ou par l'un de ces dirigeants en particulier.

À l'égard de Mme Christine Defraigne (MR – S) qui insiste pour obtenir de plus amples renseignements sur l'instruction, Maître Verschueren précise qu'il est lui aussi tenu par le principe du secret de l'instruction.

rechtbank van eerste aanleg te Brussel mag hij daarboven deontologisch niet ingaan op het verzoek van mevrouw Defraigne.

De heer Philippe Mahoux (PS, Senaat) betreurt dat de Controlecommissie zoveel tijd moet besteden aan de boekhouding van FN en aan de interne conflicten welke die partij verscheuren. Gezien de omvang van de schuld van de vzw AFFN rijst echter de vraag over hoeveel middelen die vzw nog beschikt.

De voorlopig bewindvoerder – vereffenaar antwoordt dat de vzw geen andere schulden heeft dan de belastingsschuld, die ongeveer 1 100 000 euro bedraagt. Door die schuld beschikt de vzw over geen middelen meer. Los van die belastingsschuld zou de vzw over 500 000 euro beschikken.

De heren Philippe Mahoux (PS, Senaat) en Xavier Baeselen (MR, Kamer) vragen of de ontbinding van de vzw AFFN gevolgen heeft voor de uitbetaling van de parlementaire dotatie. Volgens hen zouden de betalingen in ieder geval moeten worden opgeschort tot een nieuwe vzw wordt erkend bij een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

De heer Daniel Bacquelaine (MR, Kamer) merkt op dat het de Controlecommissie toekomt te oordelen of het financieel verslag van de vzw AFFN binnen de wettelijke termijn werd ingediend, en, zo ja, of het al dan niet kan worden goedgekeurd. In dat opzicht is het bijkomende advies van het Rekenhof formeel: de voorlopige jaarrekeningen van de boekjaren 2006 en 2007 nemen de wettelijke bepalingen van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 niet in acht, noch voldoen zij aan het schema dat werd bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 mei 2000 als bijlage bij het huishoudelijk reglement van de Controlecommissie. Bovendien werd geen enkel verslag van de bedrijfsrevisor ingediend. In die omstandigheden kan de Controlecommissie die rekeningen niet goedkeuren en zal zij zich dus moeten uitspreken over de sanctie.

En outre, en tant que juge suppléant au tribunal de première instance de Bruxelles, il ne lui serait déontologiquement pas possible d'accéder à la demande de Mme Defraigne.

M. Philippe Mahoux (PS – S) déplore que la Commission de contrôle soit obligée de consacrer tellement de temps à la comptabilité du FN et aux conflits internes qui déchirent ce parti. Mais vu l'ampleur de la dette de l'asbl AFFN, la question se pose de savoir de quel avoir cette asbl dispose encore.

L'administrateur provisoire – liquidateur répond que l'asbl n'a pas d'autres dettes que la dette fiscale qui s'élève à environ 1 100 000 euros. Avec cette dette, l'avoir de l'asbl est réduit à zéro. Si l'on fait abstraction de la dette fiscale, l'avoir de l'asbl serait de 500 000 euros.

MM. Philippe Mahoux (PS – S) et Xavier Baeselen (MR – Ch) posent la question de savoir si la dissolution de l'asbl AFFN a des répercussions sur le paiement de la dotation parlementaire. À leur avis, les paiements devraient en tout cas être suspendus aussi longtemps qu'une nouvelle asbl n'a pas été agréée par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

M. Daniel Bacquelaine (MR – Ch) fait observer qu'il incombe à la Commission de contrôle de se prononcer sur la question de savoir si le rapport financier de l'asbl AFFN a été déposé dans le délai légal et, dans l'affirmative, s'il peut être approuvé ou non. À cet égard, l'avis complémentaire de la Cour des comptes est formel: les comptes annuels provisoires relatifs aux exercices 2006 et 2007 ne respectent pas les dispositions prévues par l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989 pas plus qu'ils ne s'inscrivent dans le schéma publié au *Moniteur Belge* du 24 mai 2000 comme annexe au règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle. En outre, aucun rapport de réviseur d'entreprises n'a été transmis. Dans ces conditions, la Commission de contrôle ne peut approuver ces comptes et devra, dès lors, se prononcer sur la sanction.

De spreker betreurt dat artikel 25 niet in zwaardere straffen voorziet¹⁹; hij pleit er dan ook voor de maximale straf op te leggen, met name het verlies van de dotatie voor een termijn van vier maanden.

*
* *

Het voorstel om de dotatie voor een termijn van vier maanden in te houden, wordt door de 15 aanwezige leden eenparig aangenomen.

V. — AANBEVELINGEN

De Controlecommissie verzoekt de voorzitters contact op te nemen met het Instituut der Bedrijfsrevisoren dat momenteel een nieuw model van financieel verslag voorbereidt.

In dit nieuwe model zou rekening dienen te worden gehouden met de suggestie van het Rekenhof om twee nieuwe kaders in te voegen:

- een kader XVII in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes;
- een kader XVIII dat voorziet in een concordantietafel tussen de geconsolideerde resultaten en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten (cf. advies Rekenhof, blz. 1 en 2).

*
* *

De Controlecommissie herinnert eveneens aan haar beslissing dd. 14 juli 2008 tot samenvoeging, om redenen van efficiëntie, van drie onderscheiden evaluatiemomenten m.b.t. de wetgeving inzake partijfinanciering, verkiezingsuitgaven en partijboekhouding.

¹⁹ De heren Baeselen, Bacquelaine, Jeholet en Tommelein hebben op 3 december 2008 een wetsvoorstel ingediend tot wijziging van artikel 25 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen (Stuk Kamer, DOC 52 1637/001). Dat voorstel strekt ertoe de sancties te verzwaken als het financieel verslag dat de politieke partijen moeten indienen om recht te hebben op overheidsfinanciering, niet wordt ingediend of wordt afgekeurd. In het nieuwe beschikkende gedeelte wordt een onderscheid gemaakt tussen

- het niet-indienen van het verslag, wat een automatische opschorting tot gevolg zal hebben van de betaling van de dotatie, en wel zolang dat verslag niet wordt toegezonden;
- het niet-goedkeuren van het verslag door de Controlecommissie, wat tot gevolg kan hebben dat die commissie beslist de betrokken politieke partij de in artikel 22 bedoelde dotatie gedurende één tot twaalf maanden niet toe te kennen.

Regrettant que l'article 25 ne prévoit pas de sanctions plus graves¹⁹, l'intervenant plaide pour la sanction maximale, à savoir la perte de la dotation pendant une période de quatre mois.

*
* *

La proposition de retenue de dotation durant une période de quatre mois est adoptée à l'unanimité des 15 membres présents.

V. — RECOMMANDATIONS

La Commission de contrôle demande aux présidents de contacter l'Institut des réviseurs d'entreprises, qui prépare en ce moment un nouveau modèle de rapport financier.

Il conviendrait que ce nouveau modèle tienne compte de la suggestion de la Cour des comptes concernant l'insertion de deux nouveaux cadres:

- un cadre XVII relatif à la description des principes de consolidation;
- un cadre XVIII prévoyant un tableau de concordance entre les résultats consolidés et le total des résultats individuels de chacune des composantes (voir l'avis de la Cour des comptes, p. 1 et 2).

*
* *

La Commission de contrôle rappelle également sa décision du 14 juillet 2008 de regrouper, pour des raisons d'efficacité, les trois phases distinctes d'évaluation en ce qui concerne la législation relative au financement des partis, aux dépenses électorales et à la comptabilité des partis.

¹⁹ MM. Baeselen, Bacquelaine, Jeholet et Tommelein ont déposé, le 3 décembre 2008, une proposition de loi modifiant l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques (Doc. Parl., Chambre, n° 52 1637/1). Cette proposition prévoit un renforcement des sanctions en cas de non-dépôt ou de non-approbation du rapport financier que les partis politiques sont tenus de déposer pour bénéficier du financement public. Dans le nouveau dispositif, il est fait une distinction entre:

- le défaut de dépôt du rapport, qui entraînera une suspension automatique du paiement de ladite dotation, et ce aussi longtemps que le rapport ne sera pas déposé et;
- le défaut d'approbation du rapport par la Commission de contrôle, qui pourra entraîner une décision, par ladite Commission, d'une privation au parti politique concerné de un à douze mois de la dotation visée à l'article 22.

Het betreft meer bepaald:

– de globale evaluatie van de wet van 4 juli 1989 binnen de door de Controlecommissie opgerichte werkgroep «Politieke partijen»;

– de derde evaluatiecyclus van een binnen de Raad van Europa functionerend orgaan, zijnde de GRECO (*Groupe d'États contre la Corruption*) die de slagkracht van de lidstaten in hun strijd tegen corruptie wenst te bevorderen; deze evaluatiecyclus, onder meer gericht op de transparantie van de partijfinanciering, werd door België doorlopen vanaf 17 november 2008, waarna door de Raad van Europa in de loop van de maand mei 2009 aanbevelingen zullen worden geformuleerd;

– de behandeling van de hangende wetsvoorstellen tot aanpassing van de wet van 4 juli 1989 (o.m. wat de verboden campagnevormen betreft).

VI. — STEMMINGEN

A. Vergadering van 5 november 2008

De financiële verslagen van de politieke partijen CD&V/N-VA, MR, PS, Open Vld, Vlaams Belang, sp.a-spirit, cdH, Ecolo, Groen! en LDD over het boekjaar 2007 worden achtereenvolgens eenparig goedgekeurd.

B. Vergadering van 25 november 2008

Aangezien het FN geen financieel verslag conform artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 heeft ingediend binnen de door artikel 24, eerste lid, van dezelfde wet bepaalde termijn, beslist de Controlecommissie, met inachtneming van artikel 13, tweede lid, van haar statuten, bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden, om, overeenkomstig artikel 25, eerste lid, 1°, van dezelfde wet, de dotatie die aan de in vereffening gestelde vzw «AFFN» (*Association de financement du Front National*) zou worden toegekend, in te houden gedurende een periode van vier maanden die loopt over de maanden december 2008 tot maart 2009.

VII. — EPILOOG

1. Bij aangetekend schrijven van 10 december 2008, hebben de voorzitters van de Controlecommissie de heer Jean-Marie Verschueren, vereffenaar van de vzw AFFN, officieel in kennis gesteld van de door de commissie op 25 november 2008 lastens het FN uitgesproken sanctie. Zij hebben hem tevens verzocht deze beslissing te willen meedelen aan de voorzitters van het FN en de in vereffening gestelde vzw AFFN.

Il s'agit plus particulièrement:

– de l'évaluation globale de la loi du 4 juillet 1989 au sein du groupe de travail «Partis politiques» créé par la commission de Contrôle;

– du troisième cycle d'évaluation d'un organe opérant au sein du Conseil de l'Europe, le GRECO (*Groupe d'États contre la Corruption*), qui souhaite stimuler le dynamisme des États membres dans leur lutte contre la corruption, la Belgique ayant fait l'objet de ce cycle d'évaluation, axé notamment sur la transparence du financement des partis, à partir du 17 novembre 2008, à la suite de quoi le Conseil de l'Europe formulera des recommandations au cours du mois de mai 2009;

– de l'examen des propositions de loi pendantes visant à adapter la loi du 4 juillet 1989 (notamment en ce qui concerne les formes de campagnes interdites).

VI. — VOTES

A. Réunion du 5 novembre 2008

Les rapports financiers des partis politiques CD&V/N-VA, MR, PS, Open Vld, Vlaams Belang, sp.a-spirit, cdH, Ecolo, Groen! et LDD pour l'exercice 2007 sont successivement adoptés à l'unanimité.

B. Réunion du 25 novembre 2008

Étant donné que le FN n'a pas déposé de rapport financier conforme à ce que prévoit l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989 dans le délai prévu à l'article 24, alinéa 1er, de la même loi, la Commission de contrôle décide, conformément à l'article 13, alinéa 2, de ses statuts, à l'unanimité des 15 membres présents, et conformément à l'article 25, alinéa 1er, 1°, de la même loi, de retenir la dotation qui serait octroyée à l'ASBL «AFFN» (*Association de financement du Front National*) en liquidation pendant une période de quatre mois correspondant aux mois de décembre 2008 à mars 2009.

VII. — ÉPILOGUE

1. Par envoi recommandé du 10 décembre 2008, les présidents de la Commission de contrôle ont officiellement informé M. Jean-Marie Verschueren, séquestre de l'ASBL AFFN, de la sanction prononcée par la commission à l'encontre du FN le 25 novembre 2008. Ils l'ont également prié de communiquer cette décision aux présidents du FN et de l'ASBL AFFN en liquidation.

2. Bij brief van 20 januari 2009, gericht aan de Kamervoorzitter, heeft de heer Patrick Cocriamont, volksvertegenwoordiger, gemeld dat het politiek bureau van het FN, ingevolge de vereffening van de vzw AFFN, eenparig heeft beslist een nieuwe vzw «*Faire Front*» op te richten, bestemd om de dotatie en de financiën van de partij te beheren; hij verzoekt deze vzw te erkennen als enige vereniging ter financiering van het Front National (voor het andere verzoek tot erkenning – zie *supra* blz. 42).

Als antwoord op een brief dd. 30 december 2008 van de heer Luc Vanneste, directeur-generaal bij de FOD Binnenlandse Zaken, m.b.t. de financiering van het FN en de aanvraag tot erkenning van een nieuwe vzw, hadden de voorzitters van de Controlecommissie inmiddels reeds hun standpunt meegedeeld inzake de erkenning van instellingen, opgericht in de vorm van een vzw en gerechtigd op het ontvangen van de overheidsdotatie voor politieke partijen. Dit standpunt, verwoord in hun brief dd. 15 januari 2009 aan de heer Luc Vanneste, luidt als volgt:

«... Uit een institutioneel oogpunt komt het daarentegen niet de Controlecommissie toe zich uit te spreken over de twee ontwerpbriefen die ter ondertekening zullen worden voorgelegd aan de minister van Binnenlandse Zaken. Artikel 22, derde lid, van de wet van 4 juli 1989 machtigt de Koning er immers toe bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk opgerichte instelling te erkennen die de aan het Front National toegekende dotatie in ontvangst zal nemen. Wij kunnen er alleen op attenderen dat de kwestie van de erkenning in ieder geval de komende weken zal moeten worden beslecht. Daartoe moet rekening worden gehouden met de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.».

3. Bij brief van 24 maart 2009 heeft de heer Verschueren aan de voorzitters van de Controlecommissie laten weten dat het hem, in zijn hoedanigheid van vereffenaar van de vzw AFFN, niet meer toekomt om de uitbetaling te verzoeken van de aan het FN toegekende overheidsdotatie voor de maand april 2009.

Volgens hem zou het verzoek moeten geformuleerd worden door de nieuw opgerichte vzw, die de verplichte erkenning zal hebben bekomen. Meester Verschueren benadrukt evenwel dat het hem niet toekomt zich over deze kwestie uit te spreken.

2. Par lettre du 20 janvier 2009, adressée au président de la Chambre, M. Patrick Cocriamont, député, a communiqué que le bureau politique du FN, à la suite de la liquidation de l'ASBL AFFN, a décidé à l'unanimité de créer une nouvelle ASBL «*Faire Front*», destinée à gérer la dotation et les finances du parti; il demande que cette ASBL soit reconnue comme unique association de financement du Front National (en ce qui concerne l'autre demande d'agrément - voir *supra* p. 42).

En réponse à une lettre du 30 décembre 2008 de M. Luc Vanneste, directeur général au SPF Intérieur, relative au financement du FN et à la demande d'agrément d'une nouvelle ASBL, les présidents de la Commission de contrôle avaient entre-temps déjà fait part de leur point de vue concernant l'agrément d'institutions constituées sous la forme d'une ASBL et pouvant prétendre à la dotation publique allouée aux partis politiques. Ce point de vue, exposé dans leur lettre du 15 janvier 2009 à M. Luc Vanneste, est formulé comme suit:

«... D'un point de vue institutionnel, il n'appartient, par contre, pas à la Commission de contrôle de se prononcer sur les deux projets de courrier qui seront soumis à la signature du ministre de l'Intérieur. En effet, l'article 22, alinéa 3, de la loi du 4 juillet 1989 confère au Roi la compétence d'agréer, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, l'institution, constituée sous la forme d'une association sans but lucratif, qui recevra la dotation allouée au Front national. Nous ne pouvons qu'attirer votre attention sur le fait que la question de l'agrément devra en tout cas être résolue dans les semaines qui viennent. À cette fin, la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations doit être prise en compte.».

3. Par lettre du 24 mars 2009, M. Verschueren a fait savoir aux présidents de la Commission de contrôle qu'en tant que séquestre de l'ASBL AFFN, il ne lui incombait plus de réclamer le paiement de la dotation publique octroyée au FN pour le mois d'avril 2009.

Selon lui, la demande devrait émaner de l'ASBL nouvellement constituée, qui aura obtenu l'agrément requis. Cependant, maître Verschueren souligne que ce n'est pas à lui de se prononcer sur cette question.

4. Naar aanleiding van de vragen van verschillende partijen die hun kartelsamenwerking in de loop van 2008 beëindigd hebben, heeft de Controlecommissie er tijdens haar vergadering van 28 april 2009 mee ingestemd dat deze partijen – de gewezen kartelpartners – vanaf het boekjaar 2009 elk een afzonderlijk financieel verslag indienen.

*
* *

Onderhavig verslag werd eenparig goedgekeurd.

De rapporteur,

Xavier BAESELEN

De voorzitters,

Armand DE DECKER
Patrick DEWAELE

4. À la suite des demandes de différents partis qui, dans le courant de 2008, ont mis un terme à leur collaboration dans le cadre d'un cartel, la Commission de contrôle a accepté, au cours de sa réunion du 28 avril 2009, que ces partis – les ex-membres du cartel – déposent un rapport financier distinct à partir de l'exercice 2009.

*
* *

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le rapporteur,

Xavier BAESELEN

Les présidents,

Armand DE DECKER
Patrick DEWAELE

BIJLAGE 1

**ADVIES DD. 18 JUNI 2008 VAN HET REKENHOF
BETREFFENDE DE FINANCIËLE VERSLAGEN
OVER DE BOEKHOUDING VAN DE POLITIEKE
PARTIJEN EN HUN COMPONENTEN
(BOEKJAAR 2007)**

*Dit verslag werd goedgekeurd in de algemene
vergadering van het Rekenhof van 18 juni 2008*

De voorzitters van de Controlemcommissie die werd opgericht door de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, hebben bij brief van 14 mei 2008 aan het Rekenhof, ontvangen op 19 mei 2008, de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten voor het boekjaar 2007 (Parl. Stuk Kamer, nr. 52 1137/001 en 002, en Senaat nr. 4-732/1 en 2) toegezonden en aan het Rekenhof gevraagd binnen een termijn van één maand een advies te bezorgen in verband met de juistheid en de volledigheid van die verslagen.

Krachtens artikel 24, 2° lid, van de wet van 4 juli 1989, gewijzigd door de wet van 2 april 2003, geven de voorzitters van de wetgevende kamers het Rekenhof opdracht om «met toepassing van artikel 1, § 2, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen over de jaarrekeningen van de politieke partijen en hun componenten. Volgens bovenvermeld artikel 1, § 2, (in werkelijkheid artikel 1, 4°, 3° lid), is de Controlemcommissie verplicht om zich, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, te laten adviseren door het Rekenhof voor de controle van zowel de verkiezingsuitgaven van de politieke partijen en de individuele kandidaten als van de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten».

In zijn advies van 6 augustus 2003 over de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2002 (Parl. Stuk, Kamer, nr. 51-21/3 en Senaat 3-21/3, blz. 18) heeft het Rekenhof het wettelijke kader van zijn optreden gepreciseerd. Daar de wettelijke en reglementaire

ANNEXE 1

**AVIS DU 18 JUIN 2008 DE LA COUR DES
COMPTES CONCERNANT LES RAPPORTS
FINANCIERS SUR LA COMPTABILITÉ DES
PARTIS POLITIQUES ET DE LEURS
COMPOSANTES (EXERCICE 2007)**

*Le présent rapport a été adopté en assemblée
générale de la Cour des comptes du 18 juin 2008*

Par lettre du 14 mai 2008, reçue le 19 mai 2008, les présidents de la Commission de contrôle, créée par la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, ont transmis à la Cour des comptes les rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes pour l'exercice 2007 (Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/001 et 002, et Sénat, n° 4-732/1 et 2) et lui ont demandé de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports.

En vertu de l'article 24, deuxième alinéa, de la loi du 4 juillet 1989, modifiée par la loi du 2 avril 2003, les présidents des Chambres législatives chargent la Cour des comptes «de rendre, en application de l'article 1er, § 2, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers sur les comptes annuels des partis politiques et de leurs composantes». Selon l'article 1er, § 2, précité (en réalité l'article 1er, 4°, troisième alinéa), la Commission de contrôle est «tenue de se faire conseiller, aux conditions prévues par la présente loi, par la Cour des comptes tant pour le contrôle des dépenses électorales des partis politiques et des candidats que pour le contrôle des rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes».

Dans son avis remis le 6 août 2003 et portant sur les rapports financiers afférents à l'exercice 2002 (Doc. parl. Chambre, n° 51-21/3 et Sénat 3-21/3, p. 18), la Cour des comptes a précisé le cadre légal dans lequel s'inscrit son intervention. Les dispositions légales et

bepalingen niet werden gewijzigd¹, wordt het advies van het Rekenhof met betrekking tot het boekjaar 2007 verstrekt volgens de controleprincipes en de structuur die in de vorige adviezen werden gehanteerd.

Gelet op die beschouwingen en rekening houdend met de gegevens die beschikbaar waren in de parlementaire stukken heeft de controle van de financiële verslagen van het jaar 2007 van de politieke partijen betrekking op de hierna vermelde formele (punten 1-11) en financiële aspecten (punten 12-17). Het Rekenhof heeft zich dus niet uitgesproken over de geldigheid en de werkelijkheid van de onderliggende verrichtingen aangezien het geen toegang heeft tot de verantwoordingsstukken.

Tenuitvoerlegging van de vroeger door het Rekenhof geformuleerde aanbevelingen

Op 5 maart 2008 heeft de Commissie zich unaniem² aangesloten bij het voorstel om in het model van financieel verslag, een nieuw kader XVII in te voegen in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes, en een nieuw kader XVIII, dat voorziet in een concordantietabel tussen de geconsolideerde resultaten en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten.

Er werd niet nader gepreciseerd welke vorm en draagwijdte de Commissie aan de kaders in kwestie wil geven en deze werden niet gepubliceerd in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*.

a) In verband met het nieuwe bovenvermelde kader XVII herinnert het Rekenhof meer specifiek aan de suggestie die het formuleerde in punt 11.2 van zijn verslag over het boekjaar 2006³:

¹ Artikel 19 van de wet van 23 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen heeft – met ingang van 28 maart 2007 – de componenten van de politieke partijen uitgesloten van het toepassingsveld van de wet van 27 juni 1921. Dat artikel heeft bijgevolg geen enkele wijziging teweeggebracht op het niveau van het referentiekader dat voor het Rekenhof als basis heeft gediend voor het uitbrengen van zijn adviezen over de financiële verslagen van de politieke partijen. Hetzelfde geldt voor de verschillende wijzigingen die werden aangebracht door de wet van 18 januari 2008 tot wijziging van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, wat de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlecommissie gestelde termijnen betreft.

² Bladzijde 51, Parl. Stuk, nr. 52 1015/001, en Senaat, nr. 4-663/1.

³ Bladzijde 24, Parl. Stuk, nr. 52 1015/001, en Senaat, nr. 4-663/1.

réglementaires n'ayant pas été modifiées¹, l'avis de la Cour des comptes portant sur l'exercice 2007 est rendu selon les principes de contrôle et la structure retenus lors des précédents avis.

Eu égard à ces considérations et compte tenu des données disponibles dans les documents parlementaires, le contrôle des rapports financiers de l'année 2007 des partis politiques porte sur les aspects formels (points 1 à 11) et financiers (points 12 à 17) énumérés ci-après. La Cour des comptes ne s'est donc pas prononcée sur la validité et sur la réalité des opérations sous-jacentes dans la mesure où elle n'a pas accès aux pièces justificatives.

Mise en œuvre de recommandations antérieurement formulées par la Cour des comptes

Le 5 mars 2008, la Commission s'est ralliée², à l'unanimité, à une proposition visant à insérer dans le modèle de rapport financier un nouveau cadre XVII, relatif à la description des principes de consolidation, et un nouveau cadre XVIII, fournissant un tableau de concordance entre les résultats consolidés et le total des résultats individuels de chacune des composantes.

La forme et la portée que la Commission entend donner aux cadres en question n'ont pas été précisées plus avant et n'ont pas fait l'objet d'une publication aux annexes du *Moniteur Belge*.

a) S'agissant plus spécifiquement du nouveau cadre XVII précité, la Cour des comptes rappelle, ci-dessous, la suggestion qu'elle formulait au point 11.2 de son rapport sur l'exercice 2006³:

¹ L'article 19 de la loi du 23 mars 2007, modifiant la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations, a exclu - à dater du 28 mars 2007 - les composantes des partis politiques du champ d'application de la loi du 27 juin 1921. Il n'a induit, en conséquence, aucune modification du cadre de référence au regard duquel la Cour des comptes a, jusqu'à présent, rendu ses avis sur les rapports financiers des partis politiques. Il en est de même en ce qui concerne les diverses modifications apportées par la loi du 18 janvier 2008, modifiant la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, en matière de délais fixés pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle.

² Page 51, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1015/001, et Sénat, n° 4-663/1.

³ Page 24, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1015/001, et Sénat, n° 4-663/1.

«11.2 Door de Commissie werd voorgesteld aan het huidige financieel schema een bijlage XVII toe te voegen, «Consolidatieprincipes».

Het Rekenhof is van oordeel dat het actuele voorziene schema (dat bovendien verschillend is naargelang de taalrol) vervangen zou kunnen worden door een tabel (zie model hierna), waarin alle partijen alleen de componenten zouden aangeven waarvoor geen consolidatie is uitgevoerd volgens het gewoonlijk gehanteerde principe van de globale integratie.

Kader XVII - Consolidatiemethodes

Lijst van de niet-geconsolideerde componenten volgens de methode van de globale integratie (de lijst kan zo nodig verder worden aangevuld op een ander blad)

«11.2 Il a été proposé, par la Commission, d'adjoindre au schéma financier actuel une annexe XVII, intitulée «Principes de consolidation».

La Cour des comptes estime que le schéma actuellement prévu (par ailleurs différent selon les régimes linguistiques) pourrait utilement être remplacé par un tableau (voir modèle page ci-après) dans lequel les partis indiqueraient les seules composantes qui ne sont pas consolidées selon le principe habituellement retenu de l'intégration globale.

Cadre XVII - Méthodes de consolidation

Liste des composantes non consolidées selon la méthode d'intégration globale. (La liste peut être poursuivie sur feuille libre si nécessaire)

Benaming van de component <i>Dénomination de la composante</i>	Methode P=Proportioneel E=Equivalentie <i>Méthode P=Proportionnelle E=Mise en équival.</i>	% controle <i>% de contrôle</i>	% intrest <i>% d'intérêt</i>

b) In verband met het beoogde nieuwe kader XVIII stelt het Rekenhof voor de concordantietabel niet te beperken tot de reconciliatie van enkel de resultaten, maar de voorkeur te geven aan meer algemene informatie, die in hoofdzaak het volgende zou kunnen behelzen (voorbeeld aangevuld ter illustratie):

Kader XVIII – Reconciliatie buiten de boekhouding van de evolutie van de vermogens (indien nodig een bijlage op los blad toevoegen)

b) En ce qui concerne le nouveau cadre XVIII envisagé, la Cour des comptes suggère de ne pas limiter le tableau de concordance à la réconciliation des seuls résultats mais de privilégier une information plus générale qui, en substance, pourrait se présenter comme suit (exemple complété à titre illustratif):

Cadre XVIII - Réconciliation extra-comptable de l'évolution des patrimoines (Annexe à fournir sur papier libre si nécessaire)

Benaming van de component <i>Dénomination de la composante</i>	Vermogen Toestand op het einde van het vorige boekjaar <i>Patrimoine Situation fin de l'exercice précédent</i>	Resultaat van het boekjaar <i>Résultat de l'exercice</i>	Correcties en/of eventuele herwerkingen <i>Corrections et/ou retraitements éventuels</i>	Commentaar bij de vermelde correcties of herwerkingen <i>Commentaires sur les corrections ou retraitements mentionnés</i>	Vermogen Toestand op het einde van het boekjaar <i>Patrimoine Situation au terme de l'exercice</i>
Aaaa	100	+5	-2	Aandeel van derden/ <i>Part des tiers</i>	103
Bbbb	200	-10			190
Cccc	50	0	-50	Vereffening/ <i>Liquidation</i>	0
Dddd	75	+3	-1	Corr. vorig boekjaar/ <i>Corr. ex. précédent</i>	77
Totaal/ <i>Total</i>	425	-2	-53		370

Voor het overige, en overeenkomstig de gewoonlijk gevolgde praktijk bij het verstrekken van zijn vorige adviezen, formuleert het Rekenhof in onderhavig verslag nieuwe aanbevelingen of aanbevelingen in verband met gevallen die specifiek werden waargenomen bij het onderzoek van de rekeningen 2007.

In de toekomst overweegt het Rekenhof echter - behoudens tegenbericht van de Commissie - de teneur van enkele van zijn controles die een louter formele draagwijdte hebben, gedeeltelijk te wijzigen. Het voorstel in dat verband is opgenomen in de inleidende paragrafen van punt 4.

ADVIES BETREFFENDE DE FINANCIËLE VERSLAGEN OVER HET BOEKJAAR 2007

VORMELIJKE ASPECTEN

1. Hoedanigheid van de ondertekenaar(s) van de financiële staten

1.1. Voor het geheel van de partijen (behalve één [FN]), werd opgemerkt dat de personen die de financiële verslagen ondertekenen, leden zijn van de raad van bestuur van de VZW die krachtens de artikelen 22 en 23 van de wet van 4 juli 1989 belast is met de opstelling van die verslagen.

Pour le surplus, conformément à la pratique usuellement observée lors de la reddition de ses précédents avis, la Cour des comptes formule dans le présent rapport des recommandations nouvelles ou relatives à des cas spécifiquement observés lors de l'examen portant sur les comptes 2007.

À l'avenir, la Cour des comptes envisage toutefois, sauf avis contraire de la Commission, de modifier partiellement la teneur de quelques-uns de ses contrôles ayant une portée strictement formelle. La proposition en la matière est reprise aux paragraphes introductifs du point 4.

AVIS SUR LES RAPPORTS FINANCIERS DE L'EXERCICE 2007

ASPECTS FORMELS

1. Qualité du ou des signataire(s) des états financiers

1.1. Pour l'ensemble des partis (sauf un [FN]), il a été observé que les signataires des rapports financiers sont membres du conseil d'administration de l'ASBL chargée, en vertu des articles 22 et 23 de la loi du 4 juillet 1989, de l'élaboration desdits rapports.

1.2. Het financieel verslag van één partij [FN] werd overgezonden⁴ door een voorlopige bestuurder die door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel is aangewezen.

2. Bestaan van de identificatie- en financiële gegevens voor elk van de politieke partijen en hun componenten

2.1. Onder voorbehoud van punt 2.2. ontbreekt er geen enkel identificatie- of financieel gegeven bij de partijen die verschillende componenten vermelden.

2.2. Eén partij [FN] vermeldt enkel (gedeeltelijk) identificatiegegevens voor één component.

De voorlopige bestuurder van de vzw die de partij moet consolideren, blijkt er niet in geslaagd te zijn⁵ een definitief standpunt in te nemen in verband met het exact bepalen van de consolidatiekring.

3. Bestaan van een vermelding die aangeeft of de consolidatiekring al dan niet werd gewijzigd, en als dat gebeurd is welke de aard is van de wijzigingen die zich hebben voorgedaan

3.1. Met uitzondering van drie gevallen [PS - sp.a-spirit - FN], vermelden de partijen in verschillende mate en op verschillende plaatsen in het verslag al dan niet de wijzigingen van de consolidatiekring.

3.2. Twee partijen [PS - sp.a-spirit] verstrekken impliciet informatie hierover door de lijst van hun componenten te vermelden maar zonder expliciet te preciseren of deze – al dan niet – is gewijzigd.

4. Inachtneming van de minimumvereisten met betrekking tot de identificatiegegevens van de politieke partijen en hun componenten

Het Rekenhof onderzoekt sedert 2002 of de eisen inzake de identificatiegegevens van de politieke partijen en hun componenten formeel worden nageleefd: vermelding van de benaming, de rechtsvorm, het maatschappelijk doel en het artikelnummer van het statuut dat ernaar verwijst, opgave van het beroep van de leden van de beheersorganen en van de controleorganen, enz.

⁴ Bladzijde 863, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

⁵ Bladzijde 864, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

1.2. Le rapport financier d'un parti [FN] a été transmis⁴ par un administrateur provisoire désigné par le président du tribunal de première instance de Bruxelles.

2. Existence des données identificatrices et financières pour chacun des partis politiques et de leurs composantes

2.1. Sous réserve du point 2.2, aucune donnée identificatrice ou financière n'est manquante, et ce pour l'ensemble des partis mentionnant plusieurs composantes.

2.2. Un parti [FN] mentionne des données identificatrices (partielles) pour une seule composante.

Il apparaît toutefois que l'administrateur provisoire de l'ASBL consolidante du parti n'est pas parvenu⁵ à arrêter une position définitive quant à la détermination exacte du périmètre de consolidation.

3. Existence d'une mention indiquant si le périmètre de consolidation a ou non été modifié et s'il l'a été, de la nature des modifications intervenues

3.1. À l'exception de trois cas [PS - sp.a-spirit - FN], les partis mentionnent, mais à des degrés divers et à des endroits différents du rapport, les modifications ou l'absence de modifications intervenues dans leur périmètre de consolidation.

3.2. Deux partis [PS - sp.a-spirit] fournissent implicitement l'information en la matière en reprenant la liste de leurs composantes mais sans préciser explicitement si celle-ci a - ou non - été modifiée.

4. Respect des exigences minimales relatives aux données identificatrices des partis politiques et de leurs composantes

La Cour des comptes examine, depuis 2002, le respect formel des exigences prévues en termes de données identificatrices des partis politiques et de leur composantes: mention de dénomination, de la forme juridique, de l'objet social et du numéro d'article des statuts y faisant référence, indication de la profession des membres des organes de gestion et des organes de contrôle, etc.

⁴ Page 863, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

⁵ Page 864, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

Gewoonlijk leidt deze verificatie ertoe dat gedeeltelijke leemten worden vastgesteld in één of ander gecontroleerd domein, sommige van occasionele aard, en andere herhaald.

Tot heden heeft de Commissie geen commentaar of aanbevelingen geformuleerd in verband met de opmerkingen die het Rekenhof hierover had gemaakt. Het Rekenhof is van zijn kant van oordeel dat een dergelijke controle een tamelijk beperkte meerwaarde biedt inzonderheid in vergelijking met de werkbelasting waartoe ze aanleiding geeft.

Om al die redenen overweegt het Rekenhof – behoudens tegenbericht van de Commissie – vanaf zijn volgende verslag de verificatie van de formele aspecten te beperken en enkel te wijzen op de eventuele grote tekortkomingen, met dien verstande echter dat inzake de globale exhaustiviteit van de financiële en identificatiegegevens per component dezelfde controle zal blijven worden uitgevoerd als deze in punt 2 hierboven.

Voor de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2007 heeft het Rekenhof niettemin nog een omstandig onderzoek uitgevoerd, dat tot de volgende opmerkingen heeft geleid:

4.1. De politieke partijen laten – met uiteenlopende frequentie – na, het beroep van de leden van de beheersorganen te vermelden. In bepaalde gevallen wordt in plaats van het beroep de functie vermeld die de leden binnen het beheerscomité vervullen.

4.2. Het beroep van de leden van de controleorganen wordt meestal niet vermeld behoudens wanneer het gaat om een bedrijfsrevisor.

4.3. Een samenvattende lijst van de componenten is verstrekt door alle partijen (behalve één [FN]). (De bijlage bij de wet van 4 juli 1989 bepaalt niet dat deze lijst moet worden opgemaakt, maar ze kan de verschillende verificaties vereenvoudigen).

4.4. De bijlage bij het huishoudelijke reglement bepaalt dat het maatschappelijke doel wordt vermeld onder verwijzing naar het overeenstemmend artikel van het statuut van de component. Dat principe wordt globaal, maar niet altijd systematisch, in acht genomen door de politieke partijen. Een partij [Groen!] vermeldt geen enkel artikelnummer.

Le résultat de cette vérification conduit usuellement à observer des lacunes partielles dans l'un ou l'autre des domaines contrôlés, celles-ci présentant tantôt un caractère occasionnel, tantôt redondant.

À ce jour, la Commission n'a pas formulé de commentaires ou de recommandations quant aux observations relevées par la Cour des comptes en la matière. Pour sa part, celle-ci est d'avis que la plus-value apportée par ce type de contrôle est relativement limitée, notamment au regard de la charge de travail qu'il entraîne.

Pour l'ensemble de ces raisons – sauf avis contraire de la Commission – la Cour des comptes envisage, à dater de son prochain rapport, de limiter la vérification de ces aspects formels et de ne relever que les éventuels manquements majeurs, étant toutefois entendu que l'exhaustivité globale des données financières et identificatrices par composante continuera à faire l'objet du même contrôle que celui évoqué au point 2 ci-avant.

En ce qui concerne les rapports financiers portant sur l'exercice 2007, la Cour a néanmoins encore procédé à un examen circonstancié. Ce dernier conduit aux observations ci-après:

4.1. La mention de la profession des membres des organes de gestion est occasionnellement omise, mais avec des fréquences diverses. Dans certains cas, celle-ci est remplacée par la désignation de la fonction occupée par les membres au sein du comité de gestion.

4.2. La profession des membres des organes de contrôle n'est généralement pas mentionnée, sauf lorsqu'il s'agit d'un réviseur d'entreprises.

4.3. Une liste récapitulative des composantes est fournie par tous les partis (sauf un [FN]). (Cette liste n'est pas prévue par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 mais est de nature à faciliter les diverses vérifications).

4.4. L'annexe au règlement d'ordre intérieur prévoit que l'objet social soit mentionné en faisant référence à l'article correspondant des statuts de la composante. Ce principe est globalement – mais pas toujours systématiquement – respecté par les partis politiques. Un parti [Groen!] ne mentionne aucun numéro d'article.

5. Inachtneming van de schema's voor de presentatie van de gegevens met betrekking tot de samenvatting van het financiële verslag, de samenvattende rekeningen van de componenten en de geconsolideerde rekening

Geen opmerkingen.

6. Volledigheid en algemene presentatie van de financiële gegevens

6.1. Met uitzondering van één partij [FN] zijn er geen leemten inzake exhaustiviteit en algemene voorstelling van de rekeningen. (Deze opmerking houdt rekening met de componenten voor dewelke de partijen vroeger de afwezigheid van enig cijfergegevens aangetoond of toegelicht hebben).

6.2. Eén partij [Open Vld] vermeldt in haar geconsolideerde resultatenrekening de lasten met een negatief-teken (tussen haakjes). Deze werkwijze is strijdig met de boekhoudgebruiken. Ze kan de lezer overigens in verwarring brengen, meer bepaald wanneer bij cijfergegevens een teken moet worden vermeld om de netto impact ervan te preciseren.

6.3. Eén partij [Ecolo] preciseert⁶ in de lijst met haar componenten dat de rekeningen van component nr. 5 «Parlementaire fractie van de Kamer» zijn opgenomen in die van component nr. 4 «Parlementaire fractie van de Senaat». De partij legt echter voor de twee entiteiten jaarrekeningen voor.

Als men kijkt naar die rekeningen – tenzij er specifieke boekhoudkundige herwerkingen zijn op subconsolidatieniveau – is het weinig waarschijnlijk dat de cijfers vermeld bij entiteit nr. 4 effectief ook die van entiteit nr. 5 omvatten.

6.4. Eén partij [LDD] vermeldt geen enkele vergelijking met het boekjaar 2006 omdat ze in de loop van het boekjaar 2007 werd opgericht.

6.5. Eén partij [FN] heeft via zijn voorlopige bestuurder een financieel verslag toegezonden dat geen enkel boekhoudkundig gegeven en/of boekhoudkundige informatie bevat.

De voorlopige bestuurder heeft deze toestand als volgt becommentarieerd⁷ : «[...] Zoals u weet, ben ik thans bezig met de rekeningen terug op orde te

⁶ Bladzijde 673, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

⁷ Bladzijde 863, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

5. Respect des schémas prévus pour la présentation des données relatives au résumé du rapport financier, aux comptes synthétiques des composantes et au compte consolidé

Pas de remarque à formuler.

6. Exhaustivité et présentation générale des données financières

6.1. À l'exception d'un parti [FN], l'exhaustivité et la présentation générale des comptes ne présentent pas de lacune. (Cette observation tient compte des entités pour lesquelles les partis ont justifié ou commenté antérieurement l'absence de toute donnée financière).

6.2. Un parti [Open Vld] mentionne, dans son compte de résultats consolidés, les charges en les assortissant d'un signe négatif (sous la forme de parenthèses). Cette pratique est contraire aux usages comptables. Par ailleurs elle est de nature à induire le lecteur en erreur lorsque, précisément, des données chiffrées doivent être assorties d'un signe afin d'en préciser l'impact net.

6.3. Un parti [Ecolo] précise⁶, dans la liste identifiant ses composantes, que les comptes de sa composante n° 5 «Groupe parlementaire de la Chambre» sont inclus dans ceux de sa composante n° 4 «Groupe parlementaire du Sénat». Le parti produit toutefois des comptes annuels pour les deux entités.

À la lecture de ces comptes - sous réserve de l'existence de retraitements comptables spécifiques de sous-consolidation - il est peu probable que les chiffres repris au niveau de l'entité n° 4 intègrent effectivement ceux de l'entité n° 5.

6.4. En raison de sa création au cours de l'exercice 2007, un parti [LDD] ne mentionne aucune donnée comparative pour l'exercice 2006.

6.5. Un parti [FN] a transmis, par l'intermédiaire de son administrateur provisoire, un rapport financier qui ne reprend aucune donnée et/ou information comptable.

L'administrateur provisoire a commenté comme suit⁷ cette situation: «[...] Comme vous le savez, j'effectue actuellement un travail de redressement des comptes.

⁶ Page 673, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

⁷ Page 863, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

zetten. Ik hoopte u in die context een financieel verslag te kunnen voorleggen opgesteld aan de hand van een voorlopige staat afgesloten op 31 december 2006. Helaas is de boekhouder die me bij deze taak moest bijstaan, sedert vorige week gehospitaliseerd, en dus niet beschikbaar. Ik kon dus de vereiste cijfergegevens niet vermelden in het formulier. Ik hoop de toestand te kunnen regulariseren zodra ik een voorlopige staat in handen heb. Ik zou u vriendelijk willen vragen met deze toestand van overmacht rekening te willen houden [...]». (Vertaling)

7. Overeenstemming tussen de cijfers in de samenvatting van de financiële verslagen en die in de geconsolideerde balans

7.1. Eén partij [FN] verstrekt geen enkele financiële samenvatting.

7.2. Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd voor het geheel van de andere politieke partijen.

8. Verslag van de bedrijfsrevisor – Eventuele opmerkingen in verband met de attestatie van de rekeningen

8.1. De revisor van een partij [FN] maakt als volgt gewag van een gemotiveerde verklaring van onthouding⁸ : «Op de datum van dit verslag [28 april 2008], stellen we vast dat we de rekeningen van de vzw niet hebben ontvangen, evenmin als de formulieren die het financieel verslag uitmaken. We kunnen deze documenten dus niet attesteren». (Vertaling)

8.2. De verslagen van de bedrijfsrevisoren over de boekhoudingen van de andere partijen zijn stuk voor stuk zonder voorbehoud geformuleerd.

8.3. Al deze verslagen vermelden, in overeenstemming met punt 4.b. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989, dat de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de politieke partijen voldoende is.

9. Verslag van de bedrijfsrevisor – Analyse om het begrip van de financiële toestand en resultaten alsook de vergelijkbaarheid te bevorderen

9.1 De bepalingen van punt 4.c. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989 laten de bedrijfsrevisor heel wat appreciatiemarge. De aard en de uitgebreidheid van de verstrekte informatie verschillen aldus sterk van de ene politieke partij tot de andere.

⁸ Bladzijde 895, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

J'espérais dans ce contexte pouvoir vous communiquer un rapport financier complété à l'aide d'une situation provisoire arrêtée au 31 décembre 2006. Malheureusement, le comptable qui devait m'assister dans cette tâche est indisponible depuis la semaine passée pour cause d'hospitalisation. Je n'ai donc pas été en mesure d'indiquer dans le formulaire les données chiffrées requises. J'espère pouvoir régulariser la situation dès que je serai en possession d'une situation provisoire. Je vous remerciais de bien vouloir tenir compte de cette situation de force majeure [...]».

7. Concordance entre les chiffres repris dans le résumé des rapports financiers et ceux figurant dans le bilan consolidé

7.1. Un parti [FN] ne fournit aucun résumé financier.

7.2. Aucune remarque n'est à formuler pour l'ensemble des autres partis politiques.

8. Rapport du réviseur d'entreprises - Remarques éventuelles relatives à l'attestation des comptes

8.1. Le réviseur d'un parti [FN] fait état d'une déclaration d'abstention motivée comme suit⁸ : «À la date de ce rapport [28 avril 2008], nous constatons que nous n'avons pas reçu les comptes de l'ASBL, pas plus que les formulaires composant le rapport financier. Nous ne sommes donc pas en mesure d'attester ces documents».

8.2. Les rapports des réviseurs d'entreprises portant sur la comptabilité des autres partis sont tous formulés sans réserve.

8.3. Tous ces rapports mentionnent, conformément au point 4.b. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989, le caractère suffisant de l'organisation administrative et comptable des partis politiques.

9. Rapport du réviseur d'entreprises – Analyse destinée à favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que de la comparabilité

9.1. Les dispositions du point 4.c. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 laissent une part d'appréciation importante dans le chef du réviseur d'entreprises. La nature et l'étendue des informations fournies varient ainsi fortement selon les partis politiques.

⁸ Page 895, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

9.2. Drie financiële verslagen [Open Vld - LDD - FN] vermelden niet de gegevensanalyse waarin de bovenvermelde bepalingen voorzien. Voor één partij [LDD] kan de toestand echter worden verklaard doordat er geen vergelijkende gegevens voor het boekjaar 2006 bestaan.

10. Gegevens in verband met de waarderingsregels

Bij het onderzoek van de financiële verslagen kan worden opgemerkt dat de mate van detaillering van de informatie die wordt verstrekt in verband met de waarderingsregels verschilt tussen de politieke partijen. Deze informatie ontbreekt bij één partij [FN].

11. Gegevens met betrekking tot de consolidatiemethode

11.1. Twee politieke partijen [MR – Open Vld] verwijzen enkel naar de naleving van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake het opstellen van de geconsolideerde rekeningen. De toegepaste consolidatiemethodes worden dus niet expliciet vermeld in de financiële verslagen van die partijen.

11.2. Bij de andere politieke partijen werd opgemerkt dat verklaringen van heel uiteenlopende aard en draagwijdte werden vermeld op verschillende plaatsen in de verschillende overgelegde financiële verslagen (verslag van de raad van bestuur, verslag van de revisor, inleiding, samenvatting waarderingsregels, enz.).

FINANCIËLE ASPECTEN

12. Onderzoek van de variaties tussen boekjaren

Het onderzoek van de variaties tussen boekjaren werd uitgevoerd aan de hand van een dubbele materialiteitsgrens. Deze analysetechniek is erop gericht de verschillen van een zekere omvang te belichten, zonder in te gaan op de oorzaken ervan.

Als eerste materialiteitsgrens werd een absoluut bedrag genomen dat gelijk is aan 5% van het geconsolideerde balanstotaal van het jaar 2007. Voor elk bedrag boven dit referentiebedrag, betreffende het onderzochte of het voorgaande boekjaar, werd nagegaan of het eveneens beantwoordde aan een tweede materialiteitscriterium.

Het tweede criterium had betrekking op de omvang van de variatie tussen de twee boekjaren. Elk bedrag van het boekjaar 2007 dat ten minste het tweevoud is – of ten minste met de helft is verminderd – ten opzichte

9.2. Trois rapports financiers [Open Vld - LDD - FN] ne reprennent pas l'analyse de données prévue par les dispositions précitées. Pour un parti [LDD], la situation s'explique toutefois par l'inexistence de données comparatives pour l'exercice 2006.

10. Données relatives aux règles d'évaluation

L'examen des rapports financiers conduit à observer que le niveau de détail des informations fournies en matière de règles d'évaluation varie selon les partis. Cette information est manquante dans un cas [FN].

11. Données relatives à la méthode de consolidation

11.1. Deux partis politiques [MR – Open Vld] font uniquement référence au respect des dispositions légales et réglementaires en matière d'établissement des comptes consolidés. Les méthodes de consolidation appliquées ne sont donc pas explicitement évoquées dans les rapports financiers de ces partis.

11.2. À partir des autres partis, il a été observé que des explications de nature et de portée très variées sont, selon les partis concernés, reprises en des endroits différents (rapport du Conseil d'administration, rapport du réviseur, préambule introductif, résumé des règles d'évaluation, etc.) des différents rapports financiers rendus.

ASPECTS FINANCIERS

12. Examen des variations entre exercices

L'examen des variations entre exercices a été réalisé par rapport à un double seuil de matérialité. Cette technique d'analyse est destinée à mettre en évidence les différences d'une certaine ampleur, sans préjuger de leurs causes.

Un montant absolu, égal à 5% du pied du bilan consolidé de l'année 2007, a été retenu comme premier seuil de matérialité. Tout montant supérieur à ce chiffre de référence, qu'il porte sur l'exercice sous revue ou sur l'exercice précédent, a été examiné en vue de vérifier s'il répondait également à un second seuil de matérialité.

Le second critère retenu portait sur la hauteur de la variation intervenue entre les deux exercices. Tout chiffre de l'exercice 2007 présentant une valeur au minimum doublée - ou au minimum réduite de moitié - par

van de waarde van het boekjaar 2006 werd beschouwd als beantwoordend aan het tweede materialiteitscriterium.

Op basis van die beide gecumuleerde grenswaarden werden alle jaarlijkse variaties in de financiële verslagen aan een onderzoek onderworpen. Elke rubriek waarvan de bedragen beantwoorden aan dat bovenvermeld dubbel criterium wordt hierna behandeld en kan een aandachtspunt zijn voor de Controlecommissie.

Als een verklaring van de vastgestelde variatie kon worden gevonden louter op basis van de gegevens die in de financiële staten zijn vermeld, wordt die in de commentaar vermeld.

12.1 CD&V - N-VA

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

Geen betrokken rubrieken.

12.2 MR

a) Componenten

– De vlottende activa van de vzw Gestion et Action Libérale (consoliderende entiteit) dalen van 2 400 023 euro naar 398 647 euro, hoofdzakelijk wegens de daling van de beleggingen (zie geconsolideerde rekeningen).

– De uitzonderlijke opbrengsten van het boekjaar van dezelfde vzw zijn gelijk aan nul, terwijl deze eind 2006 2 017 109 euro beliepen (wegens de boeking van een meerwaarde op de overdracht van vaste activa).

– Het eindresultaat van de bovenvermelde vzw wordt hoofdzakelijk beïnvloed door de wijziging in de uitzonderlijke opbrengsten. Het resultaat van het boekjaar daalt aldus van (+) 2 785 053 euro in 2006 naar (+) 456 850 euro in 2007.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Vier van de voornaamste veranderingen die in de geconsolideerde rekeningen werden vastgesteld, zijn een direct gevolg van de opmerkingen die hierboven werden geformuleerd op het vlak van de consoliderende vzw:

rapport à celle de l'exercice 2006 était considéré comme atteignant le second critère de matérialité.

Sur la base de ces deux seuils cumulés, il a été procédé à un examen de l'ensemble des variations annuelles figurant dans les rapports financiers. Toute rubrique dont les montants répondent au double critère précité est évoquée ci-après et peut constituer un point d'attention pour la Commission de contrôle.

Lorsqu'une explication de la variation enregistrée a pu être approchée au départ des seules données reprises dans les états financiers, elle est reprise en commentaire.

12.1 CD&V - N-VA

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

Aucune rubrique concernée.

12.2 MR

a) Composantes

– Les actifs circulants de l'ASBL Gestion et Action Libérale (entité consolidante) passent de 2 400 023 euros à 398 647 euros essentiellement en raison de la diminution des placements (voir comptes consolidés).

– Les produits exceptionnels de l'exercice de cette même ASBL sont nuls alors qu'ils s'élevaient à 2 017 109 euros fin 2006 (en raison de l'enregistrement d'une plus-value sur cession d'actifs immobilisés).

– Le résultat final de l'ASBL précitée est principalement influencé par la variation enregistrée au niveau des produits exceptionnels. Le résultat de l'exercice passe ainsi de (+) 2 785 053 euros en 2006 à (+) 456 850 euros en 2007.

b) Comptes consolidés

– Quatre des principales variations enregistrées au niveau des comptes consolidés sont directement induites par les observations formulées ci-dessus au niveau de l'ASBL consolidante:

Bij de vlottende activa:

– overige vorderingen: 300 669 euro tegenover 759 967 euro in 2006;

– geldbeleggingen: 863 120 euro tegenover 2 364 754 euro;

Bij de resultatenrekening:

– uitzonderlijke opbrengsten: 80 553 euro tegenover 2 072 848 euro;

– netto resultaat: (+) 712 504 euro tegenover (+) 2 833 624 EUR.

– Bij de passiva gaat de post «Overige leningen» van 795 000 euro naar 0 euro.

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 853 500 euro tegenover een netto dotatie van 563 933 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 1 937 613 euro in 2006 naar 3 567 013 euro in 2007.

12.3 PS

a) Componenten

– Het resultaat uit de gewone werking van de VZW FONSOC (consoliderende entiteit) daalt van (+) 118 638 euro naar (-) 2 302 811 euro wegens de toename van de lopende kosten en de daarmee gepaard gaande vermindering van de lopende opbrengsten. In het verslag van de revisor⁹ worden op gedetailleerde wijze de voornaamste evoluties ter zake beschreven op het niveau van de geconsolideerde resultatenrekening.

– Het geboekte negatieve resultaat wordt vertaald in het eigen vermogen van dezelfde VZW, dat aldus evolueert van (+) 2 134 329 euro naar (-) 162 892 euro.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Twee geconsolideerde posten evolueren in nauwe samenhang met de bewegingen die bij de consoliderende VZW werden geboekt:

⁹ Bladzijde 333, Parl. Stuk, nr. 52 1137/001, en Senaat, nr. 4-732/001.

Au niveau des actifs circulants:

– autres créances: 300 669 euros contre 759 967 euros en 2006;

– placements de trésorerie: 863 120 euros contre 2 364 754 euros;

Au niveau du compte de résultats:

– produits exceptionnels: 80 553 euros contre 2 072 848 euros;

– résultat net: (+) 712 504 euros contre (+) 2 833 624 euros.

– Au passif, le poste «Autres emprunts» passe de 795 000 euros à 0 euro.

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 853 500 euros contre dotation nette de 563 933 euros en 2006). Cette évolution est toutefois «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 1 937 613 euros en 2006 à 3 567 013 euros en 2007.

12.3 PS

a) Composantes

– Le résultat courant de l'ASBL FONSOC (entité consolidante) passe de (+) 118 638 euros à (-) 2 302 811 euros en raison de l'accroissement des charges courantes et de la réduction concomitante des produits courants. Le rapport révisoral évoque⁹ de manière détaillée les principales évolutions rencontrées en la matière au niveau du compte de résultats consolidé.

– Les capitaux propres de la même ASBL traduisent l'impact du résultat négatif enregistré. Ils évoluent ainsi de (+) 2 134 329 euros à (-) 162 892 euros.

b) Comptes consolidés

– Deux postes consolidés évoluent en étroite relation avec les mouvements enregistrés au niveau de l'ASBL consolidante:

⁹ Page 333, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/001, et Sénat, n° 4-732/001.

Bij de passiva:

– overgedragen tekort: (-) 2 875 203 euro tegenover (-) 1 239 413 euro eind 2006.

Bij de resultatenrekening:

– netto resultaat: (-) 1 635 790 euro tegenover (+) 1 361 936 euro.

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 875 035 euro tegenover een netto dotatie van 224 263 euro in 2006). Deze evolutie wordt meer dan «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 2 232 509 euro in 2006 naar 5 254 874 euro in 2007.

12.4 Open Vld**a) Componenten**

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 1 091 002 euro tegenover een netto dotatie van 750 345 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter gedeeltelijk «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 1 753 071 euro in 2006 naar 3.006.693 euro in 2007.

12.5 Vlaams Belang**a) Componenten**

– Het vermogen van de component Vlaams Belang FV stijgt van (-) 1 085 473 euro in 2006 naar (+) 1 334 927 euro in 2007. Die evolutie is toe te schrijven aan het positief resultaat van het boekjaar.

– Dat resultaat stijgt van (-) 92.921 euro naar (+) 2.420.399 EUR, hoofdzakelijk wegens de stijging van de opbrengsten (overdrachten van de andere componenten en hogere bijdragen van de mandatarissen)

Au niveau du passif:

– mali reporté: (-) 2 875 203 euros contre (-) 1 239 413 euros fin 2006.

Au niveau du compte de résultats:

– résultat net: (-) 1 635 790 euros contre (+) 1 361 936 euros.

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 875 035 euros contre dotation nette de 224 263 euros en 2006). Cette évolution est toutefois plus que «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 2 232 509 euros en 2006 à 5 254 874 euros en 2007.

12.4 Open Vld**a) Composantes**

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 1.091.002 euros contre dotation nette de 750 345 euros en 2006). Cette évolution est toutefois partiellement «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 1 753 071 euros en 2006 à 3 006 693 euros en 2007.

12.5 Vlaams Belang**a) Composantes**

– Le patrimoine de la composante *Vlaams Belang FV* passe de (-) 1 085 473 euros en 2006 à (+) 1 334 927 euros en 2007. Cette évolution est due au résultat positif de l'exercice.

– Ledit résultat passe de (-) 92 921 euros à (+) 2 420 399 euros, essentiellement en raison de l'accroissement des produits (transferts en provenance des autres composantes et rétrocessions accrues des

en de - weliswaar lagere - daling van de kosten uit de gewone werking.

– De vlottende activa van de component Vrijheidsfonds VZW (consoliderende entiteit) dalen van 814.695 euro naar 238.558 EUR.

– Bij dezelfde component daalt het resultaat uit de gewone werking van (+) 728 507 euro naar (-) 593 797 euro. De partij verklaart die evolutie hoofdzakelijk door de overdracht van 1,3 miljoen euro naar de entiteit Vlaams Belang FV.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op de actiefzijde van de balans stijgen de geldbeleggingen van 1 979 081 euro in 2006 naar 5 173 670 euro in 2007. De liquide middelen, daarentegen, dalen van 2 079 510 euro naar 468 555 euro.

– Op de passiefzijde stijgt het overgedragen overschot van 868.194 euro naar 1 810 919 euro. Het stemt exact overeen met het netto resultaat van het boekjaar 2007, door het feit dat het overdragen resultaat van het vorige boekjaar werd geïncorporeerd in de post «maatschappelijk fonds en reserves».

– De opbrengsten uit bijdragen van de mandatarissen stijgen van 57 752 euro naar 803 990 euro wegens de wijziging van de interne afspraken ter zake binnen de partij.

– De kosten voor publicaties stijgen (690 572 euro in 2007 tegenover 340 110 euro in 2006).

12.6 sp.a-spirit

a) Componenten

– De opbrengsten en de kosten van de component OSP.A West-Vlaanderen VZW dalen op parallelle wijze. De opbrengsten verminderen aldus van 1 329 944 euro naar 448 134 euro en de kosten van 1 109 169 euro naar 436 837 euro.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemingen van 1 541 096 euro tegenover een netto dotatie van 806 946 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen

mandataires) et de la réduction, toutefois moindre, des charges courantes.

– Les actifs circulants de la composante *Vrijheidsfonds VZW* (entité consolidante) passent de 814 695 euros à 238 558 euros.

– Après de la même composante, le résultat courant passe de (+) 728 507 euros à (-) 593 797 euros. Le parti explique essentiellement cette évolution par le transfert de 1,3 million euro à destination de l'entité *Vlaams Belang FV*.

b) Comptes consolidés

– À l'actif du bilan, les placements de trésorerie passent de 1 979 081 euros en 2006 à 5 173 670 euros en 2007. En contrepartie, les valeurs disponibles passent de 2 079 510 euros à 468 555 euros.

– Au niveau du passif, le boni reporté passe de 868 194 euros à 1 810 919 euros. Il correspond exactement au résultat net de l'exercice 2007, le résultat reporté de l'exercice précédent ayant été transféré au niveau du poste «fonds social et réserves».

– Les produits en provenance des contributions des mandataires passent de 57 752 euros à 803 990 euros en raison de la modification des conventions internes au parti en la matière.

– Les charges de publication sont en augmentation (690 572 euros en 2007 contre 340 110 euros en 2006).

12.6 sp.a-spirit

a) Composantes

– Les produits et les charges de la composante OSP.A *West-Vlaanderen VZW* diminuent de manière parallèle. Les produits passent ainsi de 1 329 944 euros à 448 134 euros et les charges de 1 109 169 euros à 436 837 euros.

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2007 (reprise nette de 1 541 096 euros contre dotation nette de 806 946 euros en 2006). Cette évolution est toutefois «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales,

de verkiezingskosten, die stijgen van 2 594 003 euro in 2006 naar 4 654 072 euro in 2007.

12.7 cdH

a) Componenten

– Het vermogen van de cdH-fractie van de Kamer van volksvertegenwoordigers daalt van 301 738 euro naar 25 000 euro.

– De kosten uit de gewone werking van dezelfde component stijgen van 261.125 euro naar 687 106 euro. Ze leiden tot een duidelijk identieke evolutie van het eindresultaat, dat daalt van (+) 73 739 euro naar (-) 276 738 euro op het einde van het boekjaar.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezings-propaganda) zijn in 2007 gedaald (netto terugnemering van 781 223 euro tegenover een netto dotatie van 327 048 euro in 2006). Deze evolutie wordt echter «gecompenseerd» door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 833 233 euro in 2006 naar 2 269 963 euro in 2007.

– Het netto resultaat (in feite het «resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat») daalt van (-) 70 307 euro naar (-) 245 169 euro. In het verslag van de revisor wordt gesteld¹⁰ dat die evolutie het resultaat is van de kosten van de verkiezingscampagne 2007, van de stijging van de personeelskosten en van de vermindering van de financiële opbrengsten.

12.8 Ecolo

a) Componenten

– De uitzonderlijke kosten van de VZW Ecodata – Ecolo Fédéral (consoliderende component) dalen van 378 501 euro naar 40 851 euro. (Er wordt aan herinnerd dat het bedrag dat in 2006 werd geboekt, het resultaat was van de tenlasteneming van de afschrijving van schulden).

– Het eindresultaat van diezelfde entiteit beloopt (+) 230.661 euro terwijl het in 2006 (-) 370.059 euro beliep. Het wordt hoofdzakelijk verantwoord door een grotere toename van de lopende opbrengsten dan van

¹⁰ Bladzijde 662, Parl. Stuk, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

qui passent de 2 594 003 euros en 2006 à 4 654 072 euros en 2007.

12.7 cdH

a) Composantes

– Le patrimoine du Groupe cdH de la Chambre des représentants passe de 301 738 euros à 25 000 euros.

– Les charges courantes de la même composante passent de 261 125 euros à 687 106 euros. Elles entraînent une évolution sensiblement identique du résultat final, lequel passe de (+) 73 739 euros à (-) 276 738 euros au terme de l'exercice.

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une *diminution en 2007 (reprise nette de 781 223 euros contre une dotation nette de 327 048 euros en 2006)*. Cette évolution est toutefois «compensée» par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 833 233 euros en 2006 à 2 269 963 euros en 2007.

– Le résultat net (en fait «le résultat courant avant résultat financier») passe de (-) 70 307 euros à (-) 245 169 euros. Le rapport révisoral précis¹⁰ que cette évolution est la résultante du coût de la campagne électorale 2007, de la majoration des frais de personnel et de la diminution des produits financiers.

12.8 Ecolo

a) Composantes

– Les charges exceptionnelles de l'ASBL Ecodata - Ecolo Fédéral (composante consolidante) passent de 378 501 euros à 40 851 euros. (Pour rappel, le montant enregistré en 2006 résultait de la prise en charge de l'abandon d'une créance.)

– Le résultat final de cette même entité s'élève à (+) 230.661 euros alors qu'il était de (-) 370.059 euros en 2006. Il est essentiellement justifié par un accroissement plus important des produits courants que des charges

¹⁰ Page 662, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

de lopende kosten en door de vermindering van de uitzonderlijke kosten.

– De vlottende activa van de vzw Etopia stijgen van 164 207 euro naar 338 586 euro.

– De lopende kosten uit de gewone werking van de *FV Régionale de Bruxelles* dalen van 348 878 euro naar 148 192 euro, en komen zo terug op een vergelijkbaar niveau met dat van 2005 (145 248 euro).

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezings-propaganda) zijn in 2007 gestegen (netto terugnemering van 19 988 euro tegenover een netto terugnemering van 214 113 euro in 2006). Deze evolutie wordt nog lichtjes versterkt door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 521 505 euro in 2006 naar 584 230 euro in 2007.

– De andere kosten voor de gewone werking dalen van 312 608 euro naar 22 502 euro, en komen zo terug op eenzelfde niveau als in 2005 (18 074 euro).

– Het eindresultaat van het boekjaar stijgt van (-) 303 036 euro naar (+) 559 774 euro. Deze evolutie wordt vooral verklaard door de stijging van de opbrengsten in verband met de Belgische overheidsbijdragen en de stijging van de bijdragen van de mandatarissen.

12.9 Groen!

a) Componenten

– Het vermogen van de component Groen! nationaal fv daalt van (-) 121 766 euro naar (-) 408 156 euro wegens het tekort dat op het einde van het boekjaar werd geboekt.

– De schulden van diezelfde component stijgen van 184 420 euro naar 489 761 euro.

– Nog steeds in verband met dezelfde entiteit stijgen de kosten uit de gewone werking van 315 736 euro naar 1 109 707 euro. Deze evolutie, die meer in het oog springt dan de toename van de lopende opbrengsten, leidt ertoe dat het resultaat van het boekjaar daalt van (+) 364 873 euro naar (-) 286 390 euro.

courantes ainsi que par la réduction des charges exceptionnelles.

– L'actif circulant de l'ASBL Etopia passe de 164.207 euros à 338.586 EUR.

– Les charges courantes de l'Association de fait Régionale de Bruxelles passent de 348 878 euros à 148 192 euros, rejoignant ainsi un niveau semblable à celui de 2005 (145 248 euros).

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une augmentation en 2007 (reprise nette de 19 988 euros contre une reprise nette de 214 113 euros en 2006). Cette évolution est encore légèrement amplifiée par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 521 505 euros en 2006 à 584 230 euros en 2007.

– Les autres charges sur activités courantes passent de 312 608 euros à 22 502 euros, rejoignant ainsi un niveau semblable à celui de 2005 (18 074 euros).

– Le résultat final de l'exercice passe de (-) 303 036 euros à (+) 559 774 euros. Ce sont essentiellement l'augmentation des produits liés aux contributions publiques belges et l'augmentation des rétrocessions des mandataires qui expliquent cette évolution.

12.9 Groen!

a) Composantes

– Le patrimoine de la composante *Groen! nationaal fv* passe de (-) 121 766 euros à (-) 408 156 euros en raison du déficit enregistré au terme de l'exercice.

– Les dettes de la même composante passent de 184 420 euros à 489 761 euros.

– Toujours auprès de la même entité, les charges courantes passent de 315 736 euros à 1 109 707 euros. Cette évolution, plus marquée que l'accroissement des produits courants, fait évoluer le résultat de l'exercice qui passe de (+) 364 873 euros à (-) 286 390 euros.

– Het resultaat wordt eveneens negatief bij de component Groenhuis vzw, en daalt van (+) 51 855 euro naar (-) 159 464 euro. Het tekort is hier het gevolg van een vermindering van de opbrengsten uit de gewone werking (39.187 euro in 2007 tegenover 204 829 euro in 2006).

– De kosten uit de gewone werking van de component Groen! provincie Antwerpen fv dalen van 333 965 euro naar 114 486 euro.

– De vlottende activa van de component Groen! Oost-Vlaanderen vzw stijgen van 57 331 euro naar 143 989 euro.

– Bij diezelfde component dalen de kosten uit de gewone werking van 215 398 euro in 2006 naar 90 965 euro in 2007.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De netto kosten (toevoegingen min bestedingen en terugnemingen) in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) zijn in 2007 gestegen (netto terugnemering van 147 664 euro tegenover een netto terugnemering van 701 023 euro in 2006). Deze evolutie wordt versterkt door de toename van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, die stijgen van 637 548 euro in 2006 naar 956 105 euro in 2007.

12.10 LDD

a) Componenten

Geen element om mee te vergelijken (entiteiten bestonden niet in 2006).

b) Geconsolideerde rekeningen

Geen element om mee te vergelijken (er was geen consolidatie in 2006).

12.11 FN

a) Componenten

Geen samenvattende rekening overgezonden.

b) Geconsolideerde rekeningen

Overgezonden geconsolideerde rekeningen waren niet vervolledigd.

– Le résultat devient également négatif auprès de la composante *Groenhuis vzw*, ce dernier passant de (+) 51 855 euros à (-) 159 464 euros. Le déficit est, cette fois, généré par une réduction des produits courants (39 187 euros en 2007 contre 204 829 euros en 2006).

– Les charges courantes de la composante *Groen! provincie Antwerpen fv* passent de 333 965 euros à 114 486 euros.

– L'actif circulant de la composante *Groen! Oost-Vlaanderen vzw* passe de 57 331 euros à 143 989 euros.

– Auprès de la même composante, les charges courantes diminuent, passant de 215 398 euros en 2006 à 90 965 euros en 2007.

b) Comptes consolidés

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une augmentation en 2007 (reprise nette de 147 664 euros contre une reprise nette de 701 023 euros en 2006). Cette évolution est amplifiée par l'accroissement des charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, qui passent de 637 548 euros en 2006 à 956 105 euros en 2007.

12.10 LDD

a) Composantes

Pas d'élément de comparaison (entités inexistantes en 2006).

b) Comptes consolidés

Pas d'élément de comparaison, (consolidation inexistante en 2006).

12.11 FN

a) Composantes

Pas de compte synthétique transmis.

b) Comptes consolidés

Comptes consolidés transmis non complétés.

13. Onderzoek van de samenvattende rekeningen van de componenten en van de geconsolideerde rekeningen

In deze rubriek komen alleen de opmerkingen voor waarover de partijen in het vorig boekjaar/vorige boekjaren geen verklarende commentaar hebben verstrekt.

13.1 CD&V– N-VA

De samenvattende rekening van de component Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw vermeldt geen enkel gegeven voor het vorige boekjaar (terwijl voor die component gegevens werden vermeld in de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2006).

13.2 MR

Geen opmerkingen.

13.3 PS

Geen opmerkingen.

13.4 Open Vld

De component Centrum voor Vorming en Beleid CVBA vertoont sedert minstens drie jaar eenzelfde toestand waarbij enkel op de passiefzijde een negatief patrimonium prijkt dat overeenstemt met de rubriek «Schulden». In 2006 heeft de partij deze toestand becommentarieerd¹¹ en gepreciseerd dat de vereniging geen activiteit meer ontwikkelde maar werd behouden als «lege schelp». Men kan zich echter vragen stellen over de opeisbaarheid van de schuld(en) in kwestie en zich afvragen of het nog opportuun is deze op de balans te handhaven.

13.5 Vlaams Belang

Geen opmerkingen.

13.6 sp.a-spirit

Geen opmerkingen.

13. Examen des comptes synthétiques des composantes et des comptes consolidés

La présente rubrique ne reprend que des observations vis-à-vis desquelles les partis n'ont pas, au cours d'exercice(s) précédent(s), formulé de commentaires explicatifs.

13.1 CD&V–N-VA

Le compte synthétique de la composante *Nieuw-Vlaamse Alliantie* vzw ne reprend aucune donnée pour l'exercice précédent (alors que des données étaient reprises pour cette composante dans les rapports financiers portant sur l'exercice 2006).

13.2 MR

Pas de remarque

13.3 PS

Pas de remarque

13.4 Open Vld

La composante *Centrum voor Vorming en Beleid* CVBA présente, depuis au moins trois ans, une situation identique faisant apparaître, au seul passif, un patrimoine négatif correspondant à la rubrique «Dettes». En 2006, le parti a commenté¹¹ cette situation en précisant que l'association n'avait plus d'activité mais était maintenue en tant que «coquille vide». Il est cependant permis de s'interroger sur le caractère encore exigible de la/des dette(s) en question et sur l'opportunité de la/les maintenir au bilan.

13.5 Vlaams Belang

Pas de remarque

13.6 sp.a-spirit

Pas de remarque

¹¹ Bladzijde 37, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

¹¹ Page 37, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

13.7 cdH

Geen opmerkingen.

13.8 Ecolo

Geen opmerkingen.

13.9 Groen!

Het geheel van de voorzieningen op de passiefzijde van de geconsolideerde balans is vermeld onder de rubriek «Voorzieningen voor verkiezingspropaganda» voor een bedrag van 444 826 euro. Bijlage V, die de evolutie van de voorzieningen voor risico's en kosten vermeldt, maakt echter een andere uitsplitsing (splitsing tussen de bovenvermelde post ten belope van 379 990 euro en de post «Andere voorzieningen» ten belope van 64 836 euro).

13.10 LDD

De materiële vaste activa op de actiefzijde van de geconsolideerde balans vermelden een bedrag van 91 215 euro enkel onder de rubriek «Meubilair en rollend materieel» terwijl bijlage III «Staat van de materiële vaste activa» dat bedrag uitsplitst over de posten «Installaties, machines en uitrusting» voor 81 293 euro en «Meubilair en rollend materieel» voor 9 922 euro.

13.11 FN

De overgezonden geconsolideerde rekeningen zijn niet vervolledigd.

14. Cijfermatig nazicht van het verband tussen een wijziging van het geconsolideerde vermogen en het geconsolideerde resultaat van het boekjaar

Inzonderheid op basis van de tabel «Evolutie van het geconsolideerde patrimonium» (in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening) werd het precieze karakter nagegaan van het cijfermatige verband «Nieuw geconsolideerd vermogen = geconsolideerd vermogen op het einde van het vorige boekjaar + geconsolideerd resultaat van het boekjaar».

14.1. Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd, tenzij voor twee partijen.

14.2. Bij één partij [CD&V - N-VA] vertoont de tabel die de gedetailleerde evolutie schetst van het

13.7 cdH

Pas de remarque

13.8 Ecolo

Pas de remarque

13.9 Groen!

L'ensemble des provisions indiquées au passif du bilan consolidé sont reprises sous la rubrique «Provision pour propagande électorale» pour un montant de 444 826 euros. L'annexe V, reprenant l'évolution des provisions pour risques et charges, opère cependant une répartition différente (scission entre le poste précité pour 379 990 euros et le poste «Autres provisions» pour 64 836 euros).

13.10 LDD

Les immobilisations corporelles reprises à l'actif du bilan consolidé mentionnent un montant de 91 215 euros sous la seule rubrique «Mobilier et matériel roulant» alors que l'annexe III «État des immobilisations corporelles» éclate ce montant entre les postes «Installations, machines et outillages» pour 81 293 euros et «Mobilier et matériel roulant» pour 9 922 euros.

13.11 FN

Comptes consolidés transmis non complétés.

14. Vérification arithmétique de la relation entre variation du patrimoine consolidé et résultat consolidé de l'exercice

Notamment au départ du tableau «Évolution du patrimoine consolidé» (qui figure dans les commentaires des comptes annuels consolidés), le caractère correct de la relation mathématique «Nouveau patrimoine consolidé = Patrimoine consolidé au terme de l'exercice précédent + Résultat consolidé de l'exercice» a fait l'objet d'une vérification.

14.1. Sauf pour deux partis, aucune remarque n'est à formuler.

14.2. À partir d'un parti [CD&V - N-VA], le tableau détaillant l'évolution du patrimoine consolidé présente,

geconsolideerd patrimonium op de lijn «Kapitaalsubsidies» een rekenkundige incoherentie aangezien de eindtoestand niet overeenstemt met het totaal van de begintoestand en de bewegingen van het boekjaar. Daar de geconsolideerde rekening van de N-VA eind 2006 geen subsidie vermeldt, zal het verschil waarschijnlijk niet voortkomen van de integratie van de componenten van die entiteit.

14.3. Bij één partij [LDD] belooft het vermogen op de passiefzijde van de geconsolideerde balans 1 580 euro terwijl de tabel die in detail de evolutie van dit vermogen in de loop van het boekjaar vermeldt, enkel spreekt van een totaal bedrag van 1 469 euro. Naar alle waarschijnlijkheid werden de 111 euro eigen middelen van de component «Hoofdstedelijk Gewest Brussel» niet opgenomen in de tabel.

15. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde resultaat en de cumul van de resultaten van de verschillende componenten ervan

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd resultaat - Cumul van de resultaten van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen:

CD&V - N-VA	-14 047 euro
MR	.0 euro
PS	20 920 euro
Open Vld	.0 euro
Vlaams Belang	.0 euro
sp.a-spirit	.0 euro
cdH	.0 euro
Ecolo	-6 481 euro
Groen!	.0 euro
LDD	.0 euro
FN	--- euro

– Het Rekenhof beschikt niet over informatie die toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatieverrichtingen bijdragen tot het verklaren van het vastgestelde verschil bij de partijen die verschillen vertonen.

– Er dient te worden opgemerkt dat zes partijen [MR - Open Vld - sp.a-spirit - cdH - Groen! - LDD] een samenvattende tabel hebben verstrekt waarin een overzicht is opgenomen van de evolutie van het eigen vermogen en/of de samenvatting van de resultaten van elk van hun componenten.

au niveau de la ligne «Subsides en capital», une incohérence mathématique dans la mesure où la situation finale ne correspond pas au total de la situation initiale et des mouvements de l'exercice. Le compte consolidé de la N-VA ne présentant pas de subside fin 2006, l'écart ne devrait pas provenir de l'intégration des composantes de cette entité.

14.3. Après d'un parti [LDD], le patrimoine repris au passif du bilan consolidé se monte à 1 580 euros alors que le tableau détaillant l'évolution de ce dernier au cours de l'exercice ne porte que sur un montant total de 1 469 euro. Selon toute vraisemblance, le tableau omet de reprendre les 111 euros de fonds propres détenus par la composante «*Hoofdstedelijk Gewest Brussel*».

15. Vérification arithmétique de la relation entre résultat consolidé et cumul des résultats des différentes composantes

La vérification de la relation «Résultat consolidé - Cumul des résultats des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes:

CD&V - N-VA	-14 047 euros
MR	.0 euro
PS	20 920 euros
Open Vld	.0 euro
Vlaams Belang	.0 euro
sp.a-spirit	.0 euro
cdH	.0 euro
Ecolo	-6 481 euros
Groen!	.0 euro
LDD	.0 euro
FN	--- euro

– La Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser dans quelle mesure les traitements de consolidation contribuent à expliquer la différence observée auprès des partis présentant des divergences.

– Il est à noter que six partis [MR - Open Vld - sp.a-spirit - cdH - Groen! - LDD] ont fourni un tableau synthétique dans lequel est repris un aperçu de l'évolution des fonds propres et/ou le récapitulatif des résultats de chacune de leurs composantes.

16. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde patrimonium en de cumul van de patrimonia van de verschillende componenten

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd patrimonium - Cumul van de patrimonia van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen¹² :

CD&V - N-VA	-456 228 euro
MR	0 euro
PS	212 725 euro
Open Vld	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
sp.a-spirit	487 500 euro [*]
cdH	0 euro
Ecolo	-6 481 euro
Groen!	0 euro
LDD	0 euro
FN	--- euro

– Het Rekenhof is van oordeel dat de verschillen die het aanvankelijk naar aanleiding van zijn controle had vastgesteld, niet meer moeten worden becommentarieerd aangezien de tabel in het tweede lid van punt 15 en/of dat expliciete commentaar (eventueel geformuleerd voor vorige boekjaren) de passende rekenkundige verantwoordingen duidelijk maken. Dit is inzonderheid het geval voor de verschillen aangemerkt met een asterisk [*].

– Het Rekenhof beschikt niet over informatie die toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatieverrichtingen bijdragen tot het verklaren van het vastgestelde verschil bij de partijen die verschillen vertonen waarbij geen asterisk [*] vermeld staat.

17. Onderzoek van de ratio «personeelskosten»/«aantal tewerkgestelde personen, uitgedrukt in voltijdsequivalent»

17.1 Voor twee partijen [LDD - FN], kon die ratio niet worden berekend omdat de nodige gegevens ontbraken.

17.2 Bij één partij [Ecolo], ligt de ratio meer dan 50% hoger dan het gemiddelde van de ratio's van alle partijen samen [behalve LDD en FN]. Het vastgestelde verschil daalt echter naar minder dan de helft van het verschil eind 2006.

Net zoals in 2006 is de ratio voor een andere partij [Groen!] meer dan vijf maal lager dan het gemiddelde van de ratio's van alle partijen samen [behalve LDD en FN].

¹² Naar aanleiding van dat onderzoek wordt, net zoals in de vorige boekjaren, eveneens opgemerkt dat verschillende componenten van verschillende politieke partijen een negatief eigen vermogen vertoonden.

16. Vérification arithmétique de la relation entre patrimoine consolidé et cumul des patrimoines des différentes composantes

La vérification de la relation «Patrimoine consolidé - Cumul des patrimoines des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes¹² :

CD&V - N-VA	-456 228 euros
MR	0 euro
PS	212 725 euros
Open Vld	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
sp.a-spirit	487 500 euros [*]
cdH	0 euro
Ecolo	-6 481 euros
Groen!	0 euro
LDD	0 euro
FN	--- euro

– La Cour des comptes estime que les divergences initialement relevées lors de son contrôle ne doivent plus être commentées dès lors que le tableau évoqué au second alinéa du point 15 et/ou des commentaires explicites (éventuellement formulés lors d'exercices antérieurs) permettent d'en fournir les justifications arithmétiques adéquates. Ceci est notamment le cas pour les différences annotées d'un astérisque [*].

– La Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser dans quelle mesure les traitements de consolidation contribuent à expliquer la différence observée auprès des partis présentant des différences non annotées d'un astérisque [*].

17. Examen du ratio «coûts du personnel»/«nombre des personnes occupées, exprimé en équivalent temps plein»

17.1 Pour deux partis [LDD - FN], le ratio n'a pu être calculé en raison de l'absence de données.

17.2 Auprès d'un parti [Ecolo], le ratio est supérieur de plus de 50% à la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf LDD et FN]. La divergence ainsi observée est toutefois réduite à moins de la moitié de celle enregistrée fin 2006.

Tout comme en 2006, le ratio d'un autre parti [Groen!] est plus de cinq fois inférieur à la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf LDD et FN].

¹² Lors de cet examen il a également été observé que, tout comme lors des précédents exercices, plusieurs composantes de divers partis politiques présentaient des fonds propres négatifs.

In beide gevallen beschikt het Rekenhof, net zoals in het vorige boekjaar, niet over de informatie die toelaat de redenen te preciseren voor de vastgestelde verschillen. Het is echter mogelijk dat een andere interpretatie of een partiële telling van de gegevens betreffende het aantal tewerkgestelde personen aan de oorsprong liggen van deze vastgestelde afwijkingen.

Dans les deux cas, tout comme lors de l'exercice précédent, la Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser la raison des divergences observées. Il est toutefois possible qu'une interprétation discordante ou un recensement partiel des données relatives au nombre de personnes employées soient à l'origine des écarts observés.

BIJLAGE 2

STANDPUNTEN VAN DE POLITIEKE PARTIJEN
NOPENS DE OPMERKINGEN VAN
HET REKENHOF**1. Christen-Democratisch & Vlaams - Nieuw-Vlaamse Alliantie (CD&V–N-VA)**

8 juli 2008

Bij punt 13.1

Bij het bundelen van de verschillende documenten werd een werkversie van de samenvattende jaarrekening van de Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw opgenomen. Het juiste en definitieve exemplaar met vermelding van boekjaar 2006 bezorgen wij U in bijlage.

Bij punt 14.2

De toevoeging / terugname van de kapitaalsubsidies van 2006 werd niet vervangen door de mutaties van 2007.

De post kapitaalsubsidies dient als volgt gelezen te worden:

Per einde vorig boekjaar <i>Fin de l'exercice précédent</i>	Toevoeging <i>Ajouts</i>	Terugname <i>Reprises</i>	Per einde van het boekjaar <i>Fin de l'exercice</i>
3 750,00	11 957,06	(7 735,69)	7 971,37

Marianne THYSSEN

Voorzitter

ANNEXE 2

POINTS DE VUE DES PARTIS POLITIQUES SUR
LES OBSERVATIONS DE LA COUR
DES COMPTES**1. Christen-Democratisch & Vlaams - Nieuw-Vlaamse Alliantie (CD&V–N-VA)**

8 juillet 2008

Sur le point 13.1

Lors du regroupement des différents documents, nous avons repris une version de travail des comptes annuels récapitulatifs de la *Nieuw-Vlaamse Alliantie* vzw. Nous vous transmettons en annexe l'exemplaire exact et définitif avec mention de l'exercice 2006.

Sur le point 14.2

Les ajouts / reprises des subsides en capital de 2006 n'ont pas été remplacés par les mutations de 2007.

Le poste subsides en capital doit être lu comme suit:

Marianne THYSSEN

Présidente

Samenstelling van het controleorgaan:

commissaris

Moore Stephens Verschelden Burg. CVBA, bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door:
Frans Verschelden, Thonetlaan 110, 2050 Antwerpen

Samenvattende jaarrekening Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw

BALANS

2007

2006

Vaste activa	810.684,41	826.205,90
Vlottende activa	2.902.439,57	2.752.759,28
TOTAAL VAN DE ACTIVA	3.713.123,98	3.578.965,18
Patrimonium	2.149.328,10	2.444.799,47
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	1.347.184,03	1.037.184,03
Schulden	216.611,85	96.981,68
TOTAAL VAN DE PASSIVA	3.713.123,98	3.578.965,18

RESULTATENREKENING

Opbrengsten uit de gewone werking	1.701.828,60	1.393.429,30
Kosten uit de gewone werking	2.079.014,09	1.751.516,33
Resultaat uit de gewone werking voor financieel resultaat	-377.185,49	-358.087,03
Financiële opbrengsten	82.684,11	53.678,59
Financiële kosten	969,99	1.822,30
Resultaat uit de gewone werking voor belastingen	-295.471,37	-306.230,74
Uitzonderlijke opbrengsten	0,00	2.607,65
Uitzonderlijke kosten	0,00	14.034,84
RESULTATEN	-295.471,37	-317.657,93

Aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten: 3 (december 2007)

Aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten: 5 (december 2006)

2. Mouvement réformateur (MR)*14 juli 2008*

Bij deze meld ik u de goede ontvangst van uw brief van 26 juni 2008, die mijn volle aandacht heeft genoten.

Ik dank u voor het verzenden van een kopie van het Advies van het Rekenhof betreffende de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten.

Wat de MR betreft, zijn er geen op- of aanmerkingen.

Didier REYNDERS

Voorzitter

2. Mouvement réformateur (MR)*14 juillet 2008*

J'ai bien reçu votre courrier daté du 26 juin 2008. Ce dernier a retenu toute mon attention.

Je vous remercie de m'avoir transmis copie de l'Avis de la Cour des comptes concernant les rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes.

En ce qui concerne le MR, je n'ai aucune remarque ni observation à formuler.

Didier REYNDERS

Président

3. Parti socialiste (PS)

15 september 2008

Het advies van het Rekenhof m.b.t. de financiële verslagen over het boekjaar 2007 heeft onze aandacht weerhouden.

Dit advies geeft, wat ons betreft, geen aanleiding tot specifieke opmerkingen.

Jean-Marc LIÉTART

Gedelegeerd bestuurder

Financieel directeur

3. Parti socialiste (PS)

15 septembre 2008

L'avis de la Cour des comptes relatifs aux rapports financiers des partis politiques pour l'exercice 2007 a retenu toute notre attention.

Celui-ci n'appelle pas de remarques particulières de notre part.

Jean-Marc LIÉTART

Administrateur délégué

Directeur financier

4. Vlaamse Liberalen en Democraten (Open Vld)*23 juli 2008*

Hierna onze bemerkingen n.a.v. de opmerkingen van het Rekenhof.

Punt 6.2

Wat het gebruik van haakjes in plaats van min-teken betreft: dit zal volgend jaar worden aangepast.

Punt 9.2

Gegevensanalyse van het verslag van de bedrijfsrevisor: dit bevindt zich helemaal achteraan in het parlementair document: pag.421 in het DOC 52 1137/001 (Kamer).

Punt 11.1:

Alle entiteiten zijn integraal geconsolideerd. - Dit zal volgend jaar expliciet worden opgenomen bij de vermelding van de entiteiten

Punt 12.4:

De netto kosten in verband met de voorzieningen voor risico's en kosten zijn inderdaad gedaald. Daar 2007 een verkiezingsjaar was, werd er een behoorlijke afname van de voorziening geboekt; dit ten belope van 1.110.986,64 EUR op het niveau van het geconsolideerd geheel - Het grootste aandeel hiervan werd geboekt in de entiteit van de feitelijke vereniging VLD-nationaal; daar werden de voorzieningen voor verkiezingspropaganda aangewend ten belope van 985 000 euro.

Punt 13.3:

Component Vorming en Beleid CVBA: de toestand is ongewijzigd; de schuld is een schuld ten opzichte van VLD-entiteiten; er zijn geen schulden ten opzichte van derden. Wanneer er hier kwijtschelding van schuld zou gebeuren, betekent dit een belastbare winst voor deze entiteit - zodoende zouden er nog belastingen verschuldigd zijn - belastingen die deze component, behoudens kapitaalverhoging, niet kan betalen.

Hedwig DE KOKER

*Fractiesecretaris***4. Vlaamse Liberalen en Democraten (Open Vld)***23 juillet 2008*

Nous vous communiquons ci-après nos remarques à la suite des observations formulées par la Cour des comptes.

Point 6.2

En ce qui concerne l'utilisation de parenthèses au lieu d'un signe négatif: cet aspect sera adapté lors du prochain exercice.

Point 9.2

Analyse de données du rapport du réviseur d'entreprises: celle-ci figure tout à la fin du document parlementaire: p. 421 dans le DOC 52 1137/001 (Chambre).

Point 11.1:

Toutes les entités ont été consolidées intégralement. – Lors du prochain exercice, les méthodes de consolidation seront évoquées explicitement dans la mention relative aux entités.

Point 12.4:

La charge nette relative aux provisions pour risques et charges a effectivement diminué. L'année 2007 étant une année électorale, on a enregistré une diminution considérable de la provision et ce, à concurrence de 1.110.986,64 euros au niveau de l'ensemble consolidé - La majeure partie de cette diminution a été enregistrée dans l'entité de l'association de fait *VLD-nationaal*; dans cette entité, les provisions pour propagande électorale ont été utilisées à concurrence de 985 000 euros.

Point 13.4:

Composante *Vorming en Beleid* CVBA: la situation est inchangée; la dette est une dette vis-à-vis d'entités VLD; il n'y a aucune dette vis-à-vis de tiers. Une remise de dette se traduirait en l'occurrence par un bénéfice imposable pour cette entité – de cette manière, cette composante serait encore redevable d'impôts – des impôts qu'elle ne peut payer, à moins de procéder à une augmentation de capital.

Hedwig DE KOKER

Secrétaire de groupe

5. Vlaams Belang

7 augustus 2008

We hebben het document volledig doorgenomen maar gezien er nergens een opmerking staat over de Vlaams Belang-boekhouding, hebben we ook niet gereageerd (*e-mailbericht aan het commissiesecretariaat*).

Patsy VATLET

Nationaal penningmeester

5. Vlaams Belang

7 août 2008

Nous avons pris connaissance du document, mais vu l'absence de remarques sur la comptabilité du *Vlaams Belang*, nous n'avons pas réagi (*message e-mail au secrétariat de la commission*).

Patsy VATLET

Trésorière nationale

6. sp.a-spirit*8 juli 2008*

Naar aanleiding van het verslag van het Rekenhof met betrekking tot het financieel verslag van sp.a/spirit en haar componenten over het boekjaar 2007 willen wij verdere uitleg geven bij volgende punten:

1. Vormelijke aspecten (3.2): de consolidatiekring van sp.a/spirit is t.o.v. het vorig jaar niet gewijzigd.

2. Vormelijke aspecten (4.1): als bijlage vindt U de bijgewerkte lijst met ontbrekende gegevens.

3. Financiële aspecten (12.6a): In 2006 werden de kosten mbt de verkiezingen voor de gemeente- en provincieraad voor een groot stuk gedragen door OSP.A West-Vlaanderen. Vanuit sp.a West-Vlaanderen werd hiervoor een toelage aan OSP.A West-Vlaanderen gestort.

4. Financiële aspecten (12.6b): sp.a/spirit en haar componenten leggen specifiek met het oog op de Federale, Vlaamse en Europese verkiezingen en de precampagnes hieraan verbonden, voorzieningen aan die in het jaar van de verkiezing zelf worden teruggenomen. Ook de kosten voor deze verkiezingen worden voor het grootste deel gedragen door sp.a/spirit en haar componenten.

Dit verklaart zowel de stijging van de kosten als de stijging van de terugnemings van de voorzieningen.

Alain ANDRÉ

*Secretaris Befinka vzw***6. sp.a-spirit***8 juillet 2008*

Comme suite au rapport de la Cour des comptes concernant le rapport financier de sp.a/spirit et de ses composantes pour l'exercice 2007, nous souhaitons apporter des explications complémentaires sur les points suivants:

1. Aspects formels (3.2): le cercle de consolidation de sp.a/spirit n'a pas été modifié par rapport à l'année précédente.

2. Aspects formels (4.1): vous trouverez en annexe la liste mise à jour, contenant les données manquantes.

3. Aspects financiers (12.6a): En 2006, les frais relatifs aux élections communales et provinciales ont été supportés, en grande partie, par OSP.A *West-Vlaanderen*. Une contribution a été versée à cet effet par sp.a *West-Vlaanderen* à OSP.A *West-Vlaanderen*.

4. Aspects financiers (12.6b): sp.a/spirit et ses composantes constituent des provisions spécifiquement destinées aux élections fédérales, flamandes et européennes et aux pré-campagnes qui y sont liées, provisions qui font l'objet de reprises l'année au cours de laquelle ont lieu les élections. Les frais relatifs à ces élections sont également supportés, pour la plus grande partie, par sp.a/spirit et ses composantes.

Cela explique tant l'augmentation des frais que l'augmentation de la reprise des provisions.

Alain ANDRÉ

Secrétaire ASBL Befinka

JURIDISCHE VORM, BENAMING EN SOCIALE ZETEL

Socialistisch Studie- en documentatiecentrum Willy Claes VZW

Guffenslaan 108

3500 Hasselt

MAATSCHAPPELIJK DOEL

Artikel 3: De vereniging heeft tot hoofddoel haar studie- en documentatiebureau te organiseren ten einde onderzoekswerkzaamheden ten bate van de actie van de Limburgse socialistische organisaties, mandatarissen en vertegenwoordigers in allerlei openbare en semi-openbare organen tot een goed einde te brengen.

STATUTEN EN WIJZIGING VAN DE STATUTEN

Datum	Omschrijving	Datum staatsblad	Referentienummer
04/04/85	Oprichting	25/04/86	011037
	Benoemingen – Ontslagen	07/03/91	003298
	Benoemingen – Ontslagen	28/04/94	008184
	Benoemingen – Ontslagen	15/06/95	009773
	Benoemingen – Ontslagen	16/04/98	007077
13/03/00	Benoemingen – Ontslagen	29/06/00	014824
30/04/02	Benoemingen – Ontslagen	30/04/02	65300
04/07/05	Wijziging statuten – benoemingen – ontslagen	04/08/05	05113587

SAMENSTELLING RAAD VAN BESTUUR

Naam	Beroep	Adres	Datum benoeming	Datum staatsblad en referentienummer
Baeke Anne-Marie	Juriste	Dijk 44 3700 Tongeren	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Buekers Paul	Docent	Reyerstraat 43 3540 Schulen	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Butenaerts Paul	Gepensioneerd	Rechtestraat 10 3582 Koersel-Beringen	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Carlier Birgit	Bediende	Oudestraat 4 3560 Lummen	04/07/05	04/08/05 - 05113587
Claes Hilde	Juriste	Maastrichtersteenweg 84 3500 Hasselt	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Claes Willy	Gepensioneerd	Berkenlaan 62 3500 Hasselt	04/07/05	04/08/05 - 0113587

Coonen Tony	Kaderlid	Blookstraat 30 3511 Kuringen	04/07/05	04/08/05 - 0113587
D'Oultremont Jules	Gepensioneerd	Leliestraat 35 3530 Houthalen	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Ghijsens Armand	Bediende	Matenstraat 15A 3600 Genk	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Kenzeler André	Gepensioneerd	Molenstraat 76 3630 Maasmechelen	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Mahassine Chokri	Parlementslid	Caïmolaan 15 3970 Leopoldsburg	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Peuskens Jean-Paul	Bediende	Rondestraat 3 3950 Bocholt	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Pipeleers Jean-Paul	Griffier	Veelstraat 11 3832 Wellen	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Reynders Herman	Burgemeester	Kruisherenaan 13 3650 Dilsen-Stokkem	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Sleypen Sylvain	Provincieraadslid	Gallestraat 12 3650 Dilsen-Stokkem	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Swennen Guy	Jurist	Biezenweg 9 3740 Bilzen	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Van Rode J.-C.	Bediende	Carnegielaan 36 3500 Hasselt	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Vanaken Peter	Bediende	Statiestraat 58 3890 Gingelom	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Vandenhove Ludwig	Parlementslid	Kommanderijstraat 3 3800 Sint - Truiden	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Vanvelthoven Peter	Parlementslid	Kerkstraat 32A 3920 Lommel	04/07/05	04/08/05 - 0113587
Cremers Walter	Ambtenaar	Peter Aertsstraat 10 3920 Lommel	04/07/05	04/08/05 - 0113587

CONTROLEORGaan

KPMG Bedrijfsrevisoren
Bollebergen 2B bus 13
9052 Gent

7. centre démocrate Humaniste (cdH)

18 juli 2008

Bij deze bevestigen wij de ontvangst van uw brief van 26 juni jl., waarbij u ons, overeenkomstig artikel 1, 4°, derde lid, en artikel 24, tweede lid, van de hierboven vermelde wet, het advies bezorgt dat het Rekenhof heeft opgesteld over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten.

Wij hebben een en ander aandachtig gelezen en stellen verheugd vast dat er geen opmerkingen worden geformuleerd met betrekking tot de cdH.

In de Franse tekst van het advies ontbreekt echter bij punt 12.7, b), eerste streepje, een zinsnede op de tweede regel [*La charge nette (...) relative aux provisions pour risques et charges (...) enregistre une . . . euro en 2006*]].

Bij het tweede streepje gaat het dan weer niet om het «netto resultaat», maar om het «resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat» (zie uittreksel als bijlage 1).

Ten slotte nemen wij nota van de vragen van het Rekenhof met het oog op het boekjaar 2008, met name inzake de consolidatiemethodes en de reconciliatie buiten de boekhouding van de evolutie van de vermogens.

Wij houden ons ter uwer beschikking voor aanvullende inlichtingen.

Eric PONCIN

Algemeen secretaris

7. centre démocrate Humaniste (cdH)

18 juli 2008

Nous avons bien reçu votre correspondance datée du 26 juin dernier nous transmettant l'avis de la Cour des comptes concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes, en application des articles 1E, 4°, alinéa 3 et 24, alinéa 2 de la loi mieux identifiée sous rubrique.

Elle a retenu notre meilleure attention et nous nous réjouissons qu'aucune remarque ne soit formulée concernant le cdH.

Toutefois, au point 12.7 (cdH) – b), premier tiret, nous avons constaté qu'il manquait un morceau de phrase à la deuxième ligne [*La charge nette (...) relative aux provisions pour risques et charges (...) enregistre une . . . euros en 2006*]].

Au second tiret, il ne s'agit pas du résultat net mais du résultat courant avant résultat financier (Voir extrait repris en annexe 1).

Enfin, nous avons pris bonne note des demandes de la Cour pour l'exercice 2008, en particulier pour ce qui concerne les méthodes de consolidation et la réconciliation extra-comptable de l'évolution des patrimoines.

Entre-temps, nous sommes à votre disposition.

Eric PONCIN

Secrétaire général

2. COMPTE DE RESULTATS**I. PRODUITS SUR ACTIVITES COURANTES**

- A. Contributions publiques belges (Annexe VI)
- B. Autres contributions
 - 1. Entités liées non consolidées
 - 2. Mandataires
 - 3. Autres (annexe VII)
- C. Cotisations des membres (Annexe VIII)
- D. Revenus du patrimoine immobilier
- E. Recettes de manifestations, de publications et de publicité
- F. Dons, donations ou legs de personnes physiques
- G. Produits divers (annexe IX)

II. CHARGES SUR ACTIVITES COURANTES

- A 1. Approvisionnements et commandes en cours
 - 1. Achats
 - 2. Variation de stock et de travaux en cours
- A 2. Dotations
 - 1. Entités liées non consolidées
 - 2. Mandataires
 - 3. Autres (annexe X)
- B. Services et biens divers
 - 1. Charges relatives aux bâtiments
 - 2. Charges de fonctionnement administratif
 - 3. Charges de publications
 - 4. Charges de publicité, de propagande, d'assemblées, y compris les charges électorales (annexe XI)
 - 5. Charges diverses
- C. Charges de personnel (annexe XII)
- D. Amortissements et réductions de valeur sur frais d'établissement, immobilisations incorporelles et corporelles
- E. Réd. de val. sur stocks et sur créances sur activités courantes
- F. Provisions pour risques et charges (Dotation +, utilisation -, reprises -)
- G. Autres charges sur activités courantes
- H. Charges portées à l'actif (annexes I, II et XI) (-)

III. RESULTAT COURANT AVANT RESULTAT FINANCIER

2007	2006
5.809.649,56	5.415.614,85
5.236.663,13	4.799.557,62
256.476,40	256.526,55
256.476,40	256.526,55
165.744,05	164.912,47
7.246,12	9.480,69
30.719,16	44.441,87
29.412,35	29.653,63
83.388,35	111.042,02
6.054.818,91	5.485.921,60
144.168,98	169.868,39
144.168,98	169.868,39
32.180,45	49.153,56
32.180,45	49.153,56
4.152.244,94	2.895.744,68
233.296,46	171.865,80
1.430.423,41	1.366.282,08
182.120,98	501.604,61
2.269.963,31	833.233,12
36.440,78	22.759,07
2.261.929,20	1.791.776,58
212.572,69	217.689,35
-781.223,14	327.048,23
32.945,79	34.640,81
-245.169,35	-70.306,75

8. ÉCOLO

14 juli 2008

Ingevolge uw verzoek van 26 juni jongstleden gaan wij hieronder in op de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot de partij Ecolo.

Punt 6.3

In de lijst van de componenten, in punt 5, betreffende de parlementaire fractie van de Kamer, dient de tussen haakjes opgenomen vermelding «comptes inclus dans l'entité n° 4 «*Groupe Parlementaire du Sénat*» buiten beschouwing te worden gelaten. Vanaf 2007 maakt het financieel verslag wel degelijk een onderscheid tussen de boekhouding van de fractie van de Kamer en die van de Senaat.

Punten 15 en 16

Eind 2007 heeft de vzw *Ecodota-Ecolo Fédéral* beslist gebruik te maken van het nieuwe boekhoudkundig programma Winbooks (voordien Cubic). Aangezien die nieuwe boekhoudkundige software geen consolidatieprogramma bevat, hebben wij daarvoor een beroep moeten doen op een onderaannemer van de verkoper van Winbooks.

Dat consolidatieprogramma voldeed evenwel niet aan de door ons vooropgestelde doelen. Dat verklaart waarom verschillen werden geconstateerd, zoals aangegeven in de punten 15 en 16 van uw opmerkingen.

Het verschil tussen het resultaat van de geconsolideerde entiteiten en het geconsolideerde resultaat komt overeen met een verschil in de consolidatie van de verrichtingen en hangt samen met het ongedaan maken van interne verrichtingen, die niet correct werden opgenomen in de verschillende betrokken entiteiten.

Claude BROUIR

Algemeen Bestuurder

VZW Ecodota-Ecolo Federaal

8. ÉCOLO

14 juillet 2008

Faisant suite à votre courrier du 26 juin dernier, nous vous communiquons ci-après nos commentaires sur les observations faites par la Cour des Comptes à propos du parti Ecolo.

Point 6.3

Dans la liste des composantes, au point 5, concernant le groupe parlementaire de la Chambre, il y a lieu de ne pas tenir compte de la mention «comptes inclus dans l'entité n°4 groupe parlementaire du Sénat» se trouvant entre parenthèses. À partir de 2007, le rapport financier présente bien une comptabilité du groupe parlementaire de la Chambre distincte de celle du groupe parlementaire du Sénat.

Points 15 et 16

Fin 2007, l'ASBL *Ecodota Ecolo Fédéral* a décidé d'investir dans un nouveau programme comptable: Winbooks (précédemment Cubic). Ce nouveau logiciel comptable n'ayant pas de programme de consolidation, nous avons dû faire appel à une société sous-traitée par notre revendeur Winbooks.

Ce programme de consolidation n'a pas atteint les objectifs que nous étions en droit d'attendre, d'où les différences constatées aux points 15 et 16 de vos observations:

L'écart entre le résultat des entités consolidées et le résultat consolidé correspond à un écart dans la consolidation des opérations et, à l'annulation d'opérations internes, qui n'ont pas été reprises correctement dans les différentes entités concernées.

Claude BROUIR

Administrateur-général

ASBL Ecodota-Ecolo Fédéral

9. Groen!*september 2008*

Geen opmerkingen m. b. t. het advies van het Rekenhof (*telefonische mededeling aan het commissie-secretariaat*).

*Boekhouding van Groen!***9. Groen!***septembre 2008*

Aucune remarque relative à l'avis de la Cour des comptes (*communication téléphonique au secrétariat de la commission*).

Comptabilité de Groen!

10. Lijst DEDECKER (LDD)

14 juli 2008

Bij deze laten wij u weten dat wij de adviezen van het Rekenhof in goede orde hebben ontvangen, waarvoor onze dank.

Bij deze laten wij u ook weten geen enkele opmerking ten overstaan van deze adviezen te hebben.

Paul VANHIE

Penningmeester vzw Gezond Verstand

10. Lijst DEDECKER (LDD)

14 juillet 2008

Par la présente, nous vous informons que nous avons bien reçu l'avis de la Cour des comptes. Nous vous en remercions.

Nous n'avons aucune observation à formuler concernant cet avis.

Paul VANHIE

Trésorier de l'ASBL Gezond Verstand

11. Front national (FN)

Zie bijlage 3.

11. Front national (FN)

Voir annexe 3.

BIJLAGE 3

ANNEXE 3

**DOCUMENTEN INGEDIEND DOOR
DE SEKWESTER EN VOORLOPIG BESTUURDER
VAN DE VZW AFFN (FN) BETREFFENDE DE
BOEKJAREN 2006 EN 2007**

**DOCUMENTS DÉPOSÉS PAR
LE SÉQUESTRE ET ADMINISTRATEUR
PROVISOIRE DE L'ASBL AFFN (FN) SUR LES
EXERCICES 2006 ET 2007**

Le 21 mai 2008

Monsieur le Président,

JS - Administration provisoire de l'asbl AFFN
M. réf. : 01704634/JMV/JFG

Complémentairement à la lettre que je vous faisais parvenir le 30 avril 2008, je vous prie de bien vouloir trouver sous ce pli une situation provisoire de l'AFFN, arrêtée au 31 décembre 2006.

Je vous prie de croire, Monsieur le Président, à l'assurance de ma haute considération.

Jean-Marie Verschueren, qq

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

BILAN 2006 Période de 1 à 99

CAPITAUX PROPRES	10/15	684.237,74
I. CAPITAL	10	
A. Capital souscrit	100	
B. Capital non appelé(-)	101	
II. PRIMES D'EMISSION	11	
III. PLUS-VALUES DE REEVALUATION	12	
IV. RESERVES	13	1.288,13
A. Réserve légale	130	1.288,13
B. Réserves indisponibles	131	
1. Pour actions propres	1310	
2. Autres	1311	
C. Réserves immunisées	132	
D. Réserves disponibles	133	
V. BENEFICE REPORTE	140	682.949,61
PERTE REPORTEE (-)	141	
VI. SUBSIDES EN CAPITAL	15	
PROVISIONS POUR RISQUES ET CHARGES	16	
VII. A. PROVISIONS POUR RISQUES ET CHARGES	160/5	
B. IMPOTS DIFFERES	168	
DETTES	17/49	22.596,26
VIII. DETTES A PLUS D'UN AN	17	
A. Dettes financières	170/4	
1. Etabl. créd., dettes loc. fin. et ass	172/3	
2. Autres emprunts	174/0	
B. Dettes commerciales	175	
C. Acomptes recus sur commandes	176	
D. Autres dettes	178/9	
IX. DETTES A UN AN AU PLUS	42/48	23.001,11
A. Dettes à - d'1 an échéant ds l'année	42	
B. Dettes financières	43	
1. Etablissements de crédit	430/8	
2. Autres emprunts	439	
C. Dettes commerciales	44	21.957,31
1. Fournisseurs	440/4	21.957,31
2. Effets à payer	441	
D. Acomptes recus sur commandes	46	
E. Dettes fiscales, salariales et soc	45	
1. Impôts	450/3	
2. Rémunérations et charges sociales	454/9	
F. Autres dettes	47/48	1.043,80
X. COMPTES DE REGULARISATION	492/3	-404,85
TOTAL DU PASSIF	10/49	706.834,00

035 ASBL AFFN	CLOS DU PARNASSE 12	1050 IXELLES
BILAN 2006	Période de 1 à 99	
ACTIFS IMMOBILISES	20/28	209.261,04
I. FRAIS D'ETABLISSEMENT	20	
II. IMMOBILISATIONS INCORPORELLES	21	
III. IMMOBILISATIONS CORPORELLES	22/27	145.173,79
A. Terrains et constructions	22	
B. Installations, machines et outillage	23	
C. Mobilier et matériel roulant	24	
D. Location financem. et droits similaires	25	136.565,78
E. Autres immobilisations corporelles	26	8.608,01
F. Immobil. en cours et acomptes versés	27	
IV. IMMOBILISATIONS FINANCIERES	28	64.087,25
ACTIFS CIRCULANTS	29/58	497.572,96
V. CREANCES A PLUS D'UN AN	29	
A. Créances commerciales	290	
B. Autres créances	291	
VI. STOCKS ET COMMANDES EN COURS D'EXECUTION	3	
A. Stocks	30/36	
B. Commandes en cours d'exécution	37	
VII. CREANCES A UN AN AU PLUS	40/41	253.000,00
A. Créances commerciales	40	
B. Autres créances	41	253.000,00
VIII. PLACEMENTS DE TRESORERIE	50/53	
IX. VALEURS DISPONIBLES	54/58	194.381,52
X. COMPTES DE REGULARISATION	490/1	50.191,44
TOTAL DE L'ACTIF	20/58	706.834,00

03e ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

COMPTES D'EXPLOITATION 2006

PCT 1 A 99

LIBELLE	TOTAL	PCT	NET
70 CHIFFRE D'AFFAIRES	569.368,64		
71 VARIATION D'EN COURS			
72 PRODUCTION IMMOBILISEE			
73 COTISATIONS, DONS, LEGS ET SUBSIDES			
74 AUTRES PRODUITS D'EXPLOITATION			
75 PRODUITS FINANCIERS	5.114,13		
76 PRODUITS EXCEPTIONNELS			
77 REGULARISATION D'IMPOTS			
78 PRELEVEMENTS SUR IMPOTS DIFFERES			
TOTAL CLASSE 7	574.482,77		574.482,77
609 STOCK INITIAL			
60 MARCHANDISES			
609 STOCK FINAL			
TOTAL CLASSE 60			
BENEFICE BRUT	574.482,77		574.482,77
61 SERVICES ET BIENS DIVERS	235.363,84		
62 REMUNERATION DU PERSONNEL			
63 AMORTISSEMENTS	58.890,47		
64 AUTRES CHARGES D'EXPLOITATION	236,44		
65 CHARGES FINANCIERES	50,74		
66 CHARGES EXCEPTIONNELLES			
67 IMPOTS SUR RESULTATS			
68 TRANSFERTS IMPOTS DIFFERES			
TOTAL CLASSES	294.541,49		294.541,49
BENEFICE			279.941,28

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

COMPTE D'EXPLOITATION 2006

PCT 1 A 99

COMPTE LIBELLE	TOTAL	PCT	NET
DETAIL DES VENTES			
700100 MEMBRES	8.429,00		8.429,00
700200 SENAT	274.022,14		274.022,14
700300 PARLEMENTAIRES	35.000,00		35.000,00
700500 CHAMBRE	251.007,50		251.007,50
700600 DONS	910,00		910,00
TOTAL CLASSES 70	569.368,64		569.368,64
756000 INTERETS	5.114,13		5.114,13
TOTAL CLASSES 75	5.114,13		5.114,13
TOTAL DES VENTES	574.482,77		574.482,77

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

COMPTE D'EXPLOITATION 2006

PCT 1 A 99

COMPTE LIBELLE	TOTAL	PCT	NET
DETAIL DES CHARGES			
610000 LOYER BUREAU	10.855,48		10.855,48
610001 LOYER NAMUR	2.915,00		2.915,00
610100 LOCATION SALLE	710,00		710,00
610300 CHARGES LOCATIVES VOITURES	1.278,69		1.278,69
610700 ENTRETIEN ET REPAR. MATERIEL	156,08		156,08
610800 ENTRETIEN REPAR.VOITURES	51,43		51,43
611000 FOURNITURES DE BUREAU	8.530,20		8.530,20
611101 PAPIER	8.957,08		8.957,08
611102 PHOTOS ERT DESSINS	46,90		46,90
611103 IMPRESSION TRACTS	19.123,57		19.123,57
611104 ENCRE	6.250,17		6.250,17
611105 DISTRIBUTION TRACTS	2.012,00		2.012,00
611200 PETIT MATERIEL	369,14		369,14
611700 ELECTRICITE	1.116,20		1.116,20
613400 ASSURANCE VOITURE	316,00		316,00
615200 HONORAIRES COMPTABLE	4.840,00		4.840,00
615300 HONORAIRES HUISIERS	5.462,11		5.462,11
615400 HONORAIRES CONSULTANTS	4.235,00		4.235,00
615401 HONORAIRE CONSULTANT FERET	14.950,00		14.950,00
615600 HONORAIRES REVISEUR	8.119,10		8.119,10
615700 HONORAIRES AVOCAT	27.313,20		27.313,20
615900 AMENDES PENALES	1.769,36		1.769,36
616000 FRAIS POSTAUX	1.799,19		1.799,19
616100 ENVOI NATIONAL	37.148,37		37.148,37
616200 TELEPHONE ET GSM	4.875,21		4.875,21
616400 TAXIS	178,41		178,41
616500 FRAIS DE DEPLACEMENT	11.210,48		11.210,48
616600 FRAIS DE VOYAGE	7.687,37		7.687,37
616800 FR RECEPTION-REPRESENTATION	42.940,50		42.940,50
616900 FRAIS DE PARKING	147,60		147,60
TOTAL CLASSES 61	235.363,84		235.363,84
30000 AMORT-MATE-MOBILIER	56.188,48		56.188,48
30001 AMORTS CHARLESTON	1.602,00		1.602,00
30002 AMORT DYANE	666,66		666,66
30003 AMORTIS DYANE 6	433,33		433,33
TOTAL CLASSES 63	58.890,47		58.890,47
40500 ENREGISTREMENT ET PUBLICATION	236,44		236,44
TOTAL CLASSES 64	236,44		236,44
54999 DIFFERENCE PAYEMENT	9,40		9,40
55000 FRAIS BANQUE	41,34		41,34
TOTAL CLASSES 65	50,74		50,74

035 ASBL AFFN	CLOS DU PARNASSE 12	1050	IXELLES
COMPTE D'EXPLOITATION 2006		PCT 1 A 99	
COMPTE LIBELLE	TOTAL	PCT	NET
TOTAL DES CHARGES	294.541,49		294.541,49

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

BALANCE COMPTES GENERAUX 2006

PERIODE 1 A 99

COMPTE	LIBELLE	DEBIT	CREDIT	S.DEBIT	S.CREDIT	SOLDE
130000	RESERVE ET FOND SOCIAL	0,00	1.288,13	0,00	1.288,13	-1.288,13
	TOTAL CLASSE 13	0,00	1.288,13	0,00	1.288,13	-1.288,13
140000	BENEFICE REPORTE	0,00	403.008,33	0,00	403.008,33	-403.008,33
140001	BENEFICE EXERCICE 2006	0,00	279.941,28	0,00	279.941,28	-279.941,28
	TOTAL CLASSE 14	0,00	682.949,61	0,00	682.949,61	-682.949,61
	TOTAL CLASSE 1	0,00	684.237,74	0,00	684.237,74	-684.237,74
240000	MOBILIER MATERIEL	256.349,17	0,00	256.349,17	0,00	256.349,17
240009	AMORT/MOBILIER MATERIEL	0,00	119.783,39	0,00	119.783,39	-119.783,39
	TOTAL CLASSE 24	256.349,17	119.783,39	256.349,17	119.783,39	136.565,78
250000	CHARLESTON	8.010,00	0,00	8.010,00	0,00	8.010,00
250001	VOITURE DYANE	2.000,00	0,00	2.000,00	0,00	2.000,00
250002	DYANE 6 B 1064	1.300,00	0,00	1.300,00	0,00	1.300,00
250009	AMORTIS CHARLESTON	0,00	1.602,00	0,00	1.602,00	-1.602,00
250019	AMORTIS DYANE	0,00	666,66	0,00	666,66	-666,66
250029	AMORTIS DYANE 6	0,00	433,33	0,00	433,33	-433,33
	TOTAL CLASSE 25	11.310,00	2.701,99	11.310,00	2.701,99	8.608,01
288000	CAUTIONNEMENT	64.087,25	0,00	64.087,25	0,00	64.087,25
	TOTAL CLASSE 28	64.087,25	0,00	64.087,25	0,00	64.087,25
	TOTAL CLASSE 2	331.746,42	122.485,38	331.746,42	122.485,38	209.261,04
416000	PRET RORIVE	250.000,00	0,00	250.000,00	0,00	250.000,00
416001	AVANCE COCRIAMONT	3.000,00	0,00	3.000,00	0,00	3.000,00
418000	AVANCE FOURNISSEURS	316,00	316,00	0,00	0,00	0,00
	TOTAL CLASSE 41	253.316,00	316,00	253.000,00	0,00	253.000,00
440000	FOURNISSEURS	379.260,68	379.269,09	0,00	8,41	-8,41
444000	FACTURES A RECEVOIR	0,00	21.948,90	0,00	21.948,90	-21.948,90
	TOTAL CLASSE 44	379.260,68	401.217,99	0,00	21.957,31	-21.957,31
488000	C.C FERET	3.307,02	4.350,82	0,00	1.043,80	-1.043,80
	TOTAL CLASSE 48	3.307,02	4.350,82	0,00	1.043,80	-1.043,80
490000	CHARGES A REPORTER	35.638,81	0,00	35.638,81	0,00	35.638,81
491000	FRAIS A RECUPERER	14.552,63	0,00	14.552,63	0,00	14.552,63
492000	FRAIS A PAYER	0,00	4.595,40	0,00	4.595,40	-4.595,40
493000	INTERETS A RECEVOIR	5.000,25	0,00	5.000,25	0,00	5.000,25
	TOTAL CLASSE 49	55.191,69	4.595,40	55.191,69	4.595,40	50.596,29
	TOTAL CLASSE 4	691.075,39	410.480,21	308.191,69	27.596,51	280.595,18
550000	AXA.751-2020684-20	658.690,03	464.308,51	194.381,52	0,00	194.381,52
	TOTAL CLASSE 55	658.690,03	464.308,51	194.381,52	0,00	194.381,52
570000	CAISSE	568,17	568,17	0,00	0,00	0,00
	TOTAL CLASSE 57	568,17	568,17	0,00	0,00	0,00

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

BALANCE COMPTES GENERAUX 2006

PERIODE 1 A 99

COMPTE	LIBELLE	DEBIT	CREDIT	S.DEBIT	S.CREDIT	SOLDE
580000	TRANSFERTS DE FONDS	15.399,80	15.399,80	0,00	0,00	0,00
	TOTAL CLASSE 58	15.399,80	15.399,80	0,00	0,00	0,00
	TOTAL CLASSE 5	674.658,00	480.276,48	194.381,52	0,00	194.381,52
610000	LOYER BUREAU	20.786,48	9.931,00	10.855,48	0,00	10.855,48
610001	LOYER NAMUR	2.915,00	0,00	2.915,00	0,00	2.915,00
610100	LOCATION SALLE	710,00	0,00	710,00	0,00	710,00
610300	CHARGES LOCATIVES VOITURE	1.278,69	0,00	1.278,69	0,00	1.278,69
610700	ENTRETIEN ET REPAR. MATER	156,08	0,00	156,08	0,00	156,08
610800	ENTRETIEN REPAR.VOITURES	51,43	0,00	51,43	0,00	51,43
611000	FOURNITURES DE BUREAU	8.530,20	0,00	8.530,20	0,00	8.530,20
611101	PAPIER	9.415,89	458,81	8.957,08	0,00	8.957,08
611102	PHOTOS	46,90	0,00	46,90	0,00	46,90
611103	IMPRESSION TRACTS	19.123,57	0,00	19.123,57	0,00	19.123,57
611104	ENCRE	41.888,98	35.638,81	6.250,17	0,00	6.250,17
611105	DISTRIBUTION TRACTS	2.012,00	0,00	2.012,00	0,00	2.012,00
611200	PETIT MATERIEL	369,14	0,00	369,14	0,00	369,14
611700	ELECTRICITE	1.185,96	69,76	1.116,20	0,00	1.116,20
613400	ASSURANCE VOITURE	316,00	0,00	316,00	0,00	316,00
615200	HONORAIRES COMPTABLE	4.840,00	0,00	4.840,00	0,00	4.840,00
615300	HONORAIRES HUISSIERS	74.880,99	69.418,88	5.462,11	0,00	5.462,11
615400	HONORAIRES CONSULTANTS	4.235,00	0,00	4.235,00	0,00	4.235,00
615401	HONORAIRE CONSULTANT FERE	14.950,00	0,00	14.950,00	0,00	14.950,00
615600	HONORAIRES REVISEUR	8.119,10	0,00	8.119,10	0,00	8.119,10
615700	HONORAIRES AVOCAT	27.313,20	0,00	27.313,20	0,00	27.313,20
615900	AMENDES PENALES	1.769,36	0,00	1.769,36	0,00	1.769,36
616000	FRAIS POSTAUX	1.799,19	0,00	1.799,19	0,00	1.799,19
616100	ENVOI NATIONAL	37.148,37	0,00	37.148,37	0,00	37.148,37
616200	TELEPHONE ET GSM	4.875,21	0,00	4.875,21	0,00	4.875,21
616400	TAXIS	178,41	0,00	178,41	0,00	178,41
616500	FRAIS DE DEPLACEMENT	11.280,38	69,90	11.210,48	0,00	11.210,48
616600	FRAIS DE VOYAGE	7.687,37	0,00	7.687,37	0,00	7.687,37
616800	FR RECEPTION-REPRESENTATI	43.211,20	270,70	42.940,50	0,00	42.940,50
616900	FRAIS DE PARKING	147,60	0,00	147,60	0,00	147,60
	TOTAL CLASSE 61	351.221,70	115.857,86	235.363,84	0,00	235.363,84
630000	AMORT-MATE-MOBILIER	56.188,48	0,00	56.188,48	0,00	56.188,48
630001	AMORTS CHARLESTON	1.602,00	0,00	1.602,00	0,00	1.602,00
630002	AMORT DYANE	666,66	0,00	666,66	0,00	666,66
630003	AMORTIS DYANE 6	433,33	0,00	433,33	0,00	433,33
	TOTAL CLASSE 63	58.890,47	0,00	58.890,47	0,00	58.890,47
640500	ENREGISTREMENT ET PUBLICA	236,44	0,00	236,44	0,00	236,44
	TOTAL CLASSE 64	236,44	0,00	236,44	0,00	236,44
654999	DIFFERENCE PAYEMENT	10,10	0,70	9,40	0,00	9,40
655000	FRAIS BANQUE	41,94	0,60	41,34	0,00	41,34
	TOTAL CLASSE 65	52,04	1,30	50,74	0,00	50,74
693000	BENEFICES A REPORTER	279.941,28	0,00	279.941,28	0,00	279.941,28
	TOTAL CLASSE 69	279.941,28	0,00	279.941,28	0,00	279.941,28
	TOTAL CLASSE 6	690.341,93	115.859,16	574.482,77	0,00	574.482,77
700100	MEMBRES	0,00	8.429,00	0,00	8.429,00	-8.429,00
700200	SENAT	0,00	274.022,14	0,00	274.022,14	-274.022,14
700300	PARLEMENTAIRES	0,00	35.000,00	0,00	35.000,00	-35.000,00

035 ASBL AFFN		CLOS DU PARNASSE 12		1050 IXELLES		
BALANCE COMPTES GENERAUX 2006		PERIODE 1 A 99				
COMPTE	LIBELLE	DEBIT	CREDIT	S.DEBIT	S.CREDIT	SOLDE
700500	CHAMBRE	0,00	251.007,50	0,00	251.007,50	-251.007,50
700600	DONS	0,00	910,00	0,00	910,00	-910,00
	TOTAL CLASSE 70	0,00	569.368,64	0,00	569.368,64	-569.368,64
756000	INTERETS	0,00	5.114,13	0,00	5.114,13	-5.114,13
	TOTAL CLASSE 75	0,00	5.114,13	0,00	5.114,13	-5.114,13
	TOTAL CLASSE 7	0,00	574.482,77	0,00	574.482,77	-574.482,77
TOTAL GENERAL		2.387.821,74	2.387.821,74	1.408.802,40	1.408.802,40	0,00

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

BALANCE COMPTES FOURNISSEURS 2006 PERIODE 1 A 99

NUMERO NOM	DEBIT	CREDIT	S.DEBIT	S.CREDIT
42 A C	4.235,00	4.235,00	0,00	0,00
54 ACTIVE BUSINESS	41.888,98	41.888,98	0,00	0,00
75 ANDRIANE	0,00	245,11	0,00	245,11
3 ARTICLES	12,80	12,80	0,00	0,00
25 AUDIOPHIL	11.118,00	11.118,00	0,00	0,00
60 AVA	48,80	48,80	0,00	0,00
36 BANQUE NATIONALE	132,74	132,74	0,00	0,00
27 BBC MASTER CARD	2.339,90	2.339,90	0,00	0,00
4 BELGACOM	4.497,09	4.497,09	0,00	0,00
26 BERTELS ED	8.119,10	8.119,10	0,00	0,00
28 BLOKKER	113,85	113,85	0,00	0,00
32 BOLEN	195,64	195,64	0,00	0,00
63 BOUWEN L	6.339,61	6.339,61	0,00	0,00
24 BOWMING LE STRIKE	771,95	771,95	0,00	0,00
22 BRUNEAU	3.028,01	4.071,21	0,00	1.043,20
15 CARBURANT	2.082,32	2.082,32	0,00	0,00
16 CARREFOUR	626,37	626,37	0,00	0,00
40 CHARLESTON	8.010,00	8.010,00	0,00	0,00
1 CLUB	119,08	119,08	0,00	0,00
13 COCRIAMONT	3.383,56	3.383,56	0,00	0,00
2 COLRUYT	2.557,10	2.557,10	0,00	0,00
20 COTUBEX	19,95	19,95	0,00	0,00
59 CRISP	39,71	39,71	0,00	0,00
58 CUYPERS	64.087,25	64.087,25	0,00	0,00
69 DE STRYKER	64,15	64,15	0,00	0,00
61 DELVOYE	3.676,90	3.676,90	0,00	0,00
52 DEMOULIN	280,03	280,03	0,00	0,00
73 DEPROST	148,45	148,45	0,00	0,00
12 DIVERS	7.126,65	7.126,65	0,00	0,00
39 DUQUENNE OH	1.685,18	1.685,18	0,00	0,00
50 DURANT	42,00	42,00	0,00	0,00
7 FRERARD	685,73	685,73	0,00	0,00
64 HANCE	416,37	416,37	0,00	0,00
45 HELIN	504,00	504,00	0,00	0,00
29 HELLINCKX	95,80	95,80	0,00	0,00
6 IDEG	195,86	195,86	0,00	0,00
21 IGEP	4.960,02	4.960,02	0,00	0,00
70 INFO ACCA	79,00	79,00	0,00	0,00
18 KASPERS	90,00	90,00	0,00	0,00
43 LANDELLE	12.598,65	12.598,65	0,00	0,00
10 LE MOYEN FORMAT	1.997,00	1.997,00	0,00	0,00
49 LESKENS	55,60	55,60	0,00	0,00
71 LESVICTOR	35,88	35,88	0,00	0,00
33 LEURQUIN	174,40	174,40	0,00	0,00
23 LIBRAIRIE BARO	153,45	153,45	0,00	0,00
31 LICARI	5,47	5,47	0,00	0,00
14 MAGNEE XAVIER	13.500,00	13.500,00	0,00	0,00
38 MALCHAIR PH	587,84	587,84	0,00	0,00
78 MALRIN	1.300,00	0,00	1.300,00	0,00
62 MASTER CARD	32.032,84	32.032,84	0,00	0,00
41 MAYAUD	2.544,15	2.544,15	0,00	0,00
11 MONITEUR BELGR	308,56	308,56	0,00	0,00

035 ASBL AFFN CLOS DU PARNASSE 12 1050 IXELLES

BALANCE COMPTES FOURNISSEURS 2006 PERIODE 1 A 99

NUMERO	NOM	DEBIT	CREDIT	S.DEBIT	S.CREDIT
55	NEVADE NIMIFI	17.080,84	17.080,84	0,00	0,00
67	ONLINE NET	35,76	35,76	0,00	0,00
53	PETITJEAN	1.321,93	1.321,93	0,00	0,00
74	PIGOUCHET	289,24	289,24	0,00	0,00
17	POSTE	38.925,00	38.925,00	0,00	0,00
51	POUSSART	74,80	74,80	0,00	0,00
9	PRESSE	12,90	12,90	0,00	0,00
77	PROPHOT	452,28	452,28	0,00	0,00
8	RESTAURANTS	10.090,95	10.090,95	0,00	0,00
66	RIMBAUT	133,07	133,07	0,00	0,00
44	ROOSENS I	368,00	368,00	0,00	0,00
5	RORIVE A	19.591,36	19.591,36	0,00	0,00
56	ROYAL ARROW	299,00	299,00	0,00	0,00
19	SIBELGA	521,65	541,75	0,00	20,10
35	SNCB SNCF	282,00	282,00	0,00	0,00
30	TAXIS	190,41	190,41	0,00	0,00
72	TELSTAR	36.757,53	36.757,53	0,00	0,00
76	VAN DE BROECK	1.020,00	1.020,00	0,00	0,00
46	VIKING	778,97	778,97	0,00	0,00
47	VISUAL	720,80	720,80	0,00	0,00
48	WALENNE	1.203,40	1.203,40	0,00	0,00
TOTAL GENERAL		379.260,68	379.269,09	1.300,00	1.308,41
SOLDE					8,41

Le 18 juillet 2008

Monsieur le Président,

JS - AFFN asbl- Administration provisoire

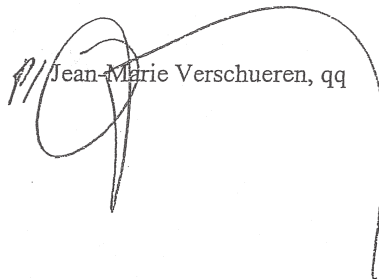
Concerné : Commission de contrôle des dépenses électorales

M.réf. : 01704634/JMV/JFG

J'ai l'honneur de vous adresser en annexe de la présente, au titre de réponse à l'avis donné par la Cour des Comptes en ce qui concerne le parti Front National, les comptes provisoires de l'asbl AFFN.

Ceux-ci doivent encore être contrôlés par le réviser d'entreprises Naveaux et approuvés par l'assemblée générale, dans la mesure du possible.

Je vous prie de croire, Monsieur le Président, à l'assurance de ma haute considération.

 Jean-Marie Verschueren, qq

AVENUE LOUISE, 367 - B 1050 BRUXELLES • LOUIZALAAN, 367 - B 1050 BRUSSEL
TEL 02 643 36 36 - FAX 02 643 36 37 - E-MAIL verschueren@verschueren-law.be
* société privée à responsabilité limitée civile • Burgerlijke besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

3225215526

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

BILAN 2007 Période de 1 à 99

ACTIFS IMMOBILISES	20/28	211.639,58
I. FRAIS D'ETABLISSEMENT	20	
II. IMMOBILISATIONS INCORPORELLES	21	
III. IMMOBILISATIONS CORPORELLES	22/27	147.552,33
A. Terrains et constructions	22	
B. Installations, machines et outillage	23	
C. Mobilier et matériel roulant	24	141.646,31
D. Location financem. et droits similaires	25	5.906,02
E. Autres immobilisations corporelles	26	
F. Immobil. en cours et acomptes versés	27	
IV. IMMOBILISATIONS FINANCIERES	28	64.087,25
ACTIFS CIRCULANTS	29/58	245.170,57
V. CREANCES A PLUS D'UN AN	29	
A. Créances commerciales	290	
B. Autres créances	291	
VI. STOCKS ET COMMANDES EN COURS D'EXECUTION	3	
A. Stocks	30/36	
B. Commandes en cours d'exécution	37	
VII. CREANCES A UN AN AU PLUS	40/41	3.000,00
A. Créances commerciales	40	
B. Autres créances	41	3.000,00
VIII. PLACEMENTS DE TRESORERIE	50/53	
IX. VALEURS DISPONIBLES	54/58	240.170,57
X. COMPTES DE REGULARISATION	490/1	2.000,00
TOTAL DE L'ACTIF	20/58	456.810,15

3225215526

035 ASBL AFFN	CLOS DU PARNASSE 12	1050 IXELLES
BILAN 2007 Période de 1 à 99		
CAPITAUX PROPRES	10/15	486.011,98
I. CAPITAL	10	
A. Capital souscrit	100	
B. Capital non appelé(-)	101	
II. PRIMES D'EMISSION	11	
III. PLUS-VALUES DE REEVALUATION	12	
IV. RESERVES	13	1.288,13
A. Réserve légale	130	1.288,13
B. Réserves indisponibles	131	
1. Pour actions propres	1310	
2. Autres	1311	
C. Réserves immunisées	132	
D. Réserves disponibles	133	
V. BENEFICE REPORTE	140	682.949,61
PERTE REPORTEE (-)	141	198.225,76
VI. SUBSIDES EN CAPITAL	15	
PROVISIONS POUR RISQUES ET CHARGES	16	
VII. A. PROVISIONS POUR RISQUES ET CHARGES	160/5	
B. IMPOTS DIFFERES	168	
DETTES	17/49	-29.201,83
VIII. DETTES A PLUS D'UN AN	17	
A. Dettes financières	170/4	
1. Etabl. créd., dettes loc. fin. et ass	172/3	
2. Autres emprunts	174/0	
B. Dettes commerciales	175	
C. Acomptes recus sur commandes	176	
D. Autres dettes	178/9	
X. DETTES A UN AN AU PLUS	42/48	-41.624,19
A. Dettes à - d'1 an échéant ds l'année	42	
B. Dettes financières	43	
1. Etablissements de crédit	430/8	
2. Autres emprunts	439	
C. Dettes commerciales	44	-27.167,88
1. Fournisseurs	440/4	-27.167,88
2. Effets à payer	441	
D. Acomptes recus sur commandes	46	
E. Dettes fiscales, salariales et soc	45	-4.936,00
1. Impôts	450/3	
2. Rémunérations et charges sociales	454/9	-4.936,00
F. Autres dettes	47/48	-9.520,31
COMPTES DE REGULARISATION	492/3	12.422,36
TOTAL DU PASSIF	10/49	456.810,15

3225215526

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

COMPTE D'EXPLOITATION 2007

PCT 1 A 99

LIBELLE	TOTAL	PCT	NET
70 CHIFFRE D'AFFAIRES	514.014,21		514.014,21
71 VARIATION D'EN COURS			
72 PRODUCTION IMMOBILISEE			
74 AUTRES PRODUITS D'EXPLOITATION			
75 PRODUITS FINANCIERS	2.272,68		2.272,68
76 PRODUITS EXCEPTIONNELS			
77 REGULARISATION D'IMPOTS			
78 PRELEVEMENTS SUR IMPOTS DIFFERES			
TOTAL CLASSE 7	516.286,89		516.286,89
609 STOCK INITIAL			
60 MARCHANDISES			
609 STOCK FINAL			
TOTAL CLASSE 60			
BENEFICE BRUT	516.286,89		516.286,89
61 SERVICES ET BIENS DIVERS	653.929,66		653.929,66
62 REMUNERATION DU PERSONNEL			
63 AMORTISSEMENTS	60.497,11		60.497,11
64 AUTRES CHARGES D'EXPLOITATION			
65 CHARGES FINANCIERES	85,88		85,88
66 CHARGES EXCEPTIONNELLES			
67 IMPOTS SUR RESULTATS			
68 TRANSFERTS IMPOTS DIFFERES			
TOTAL CLASSES	714.512,65		714.512,65
RESULTATS	-198.225,76		-198.225,76

3225215526

035 ASBL AFFN

CLOS DU PARNASSE 12

1050 IXELLES

COMPTE D'EXPLOITATION 2007

PCT 1 A 99

COMPTE LIBELLE	TOTAL	PCT	NET
DETAIL DES CHARGES			
610000 LOYER BUREAU	16.730,40		16.730,40
610001 LOYER NAMUR	1.668,00		1.668,00
610100 LOCATION SALLE	969,90		969,90
610300 CHARGES LOCATIVES VOITURES	2.377,49		2.377,49
610600 ENTRETIEN REPAR. CONSTRUCTION	266,20		266,20
610800 ENTRETIEN REPAR.VOITURES	1.822,88		1.822,88
611000 FOURNITURES DE BUREAU	5.297,03		5.297,03
611100 LIVRES ET DOCUMENTATION	325,22		325,22
611101 PAPIER	5.641,52		5.641,52
611102 PHOTOS ERT DESSINS	924,00		924,00
611103 IMPRESSION TRACTS	182.990,73		182.990,73
611104 ENCRE	39.877,43		39.877,43
611105 DISTRIBUTION TRACTS	574,20		574,20
611106 DROITS D AUTEUR	2.422,25		2.422,25
611600 GAZ	523,42		523,42
611700 ELECTRICITE	381,12		381,12
611800 CHAUFFAGE	39,72		39,72
612000 ELECTIONS DISTRIB FOLDERS	16.088,73		16.088,73
613301 ASS INCENDIE NAMUR	110,12		110,12
613400 ASSURANCE VOITURE	342,00		342,00
615200 HONORAIRES COMPTABLE	9.050,00		9.050,00
615300 HONORAIRES HUISIERS	4.744,56		4.744,56
615401 HONORAIRE CONSULTANT FERET	47.840,00		47.840,00
615600 HONORAIRES REVISEUR	9.075,00		9.075,00
615700 HONORAIRES AVOCAT	26.368,95		26.368,95
616000 FRAIS POSTAUX	3.827,14		3.827,14
616100 ENVOI NATIONAL	227.998,45		227.998,45
616200 TELEPHONE ET GSM	3.586,46		3.586,46
616500 FRAIS DE DEPLACEMENT	13.264,12		13.264,12
616800 FR RECEPTION-REPRESENTATION	28.345,62		28.345,62
616900 FRAIS DE PARKING	48,00		48,00
619200 PARTICIPATION JOURNEES ETUDES	184,00		184,00
619400 CADEAUX ET FLEURS	225,00		225,00
TOTAL CLASSES 61	653.929,66		653.929,66
61000 AMORT-MATE-MOBILIER	57.795,12		57.795,12
61001 AMORTS CHARLESTON	1.602,00		1.602,00
61002 AMORT DYANE	666,66		666,66
61003 AMORTIS DYANE 6	433,33		433,33
TOTAL CLASSES 63	60.497,11		60.497,11
61000 FRAIS BANQUE	85,88		85,88
TOTAL CLASSES 65	85,88		85,88
TOTAL DES CHARGES	714.512,65		714.512,65

3225215526

035 ASBL AFFN CLOS DU PARNASSE 12 1050 IXELLES

COMPTE D'EXPLOITATION 2007

PCT 1 A 99

DMPTE LIBELLE	TOTAL	PCT	NET
DETAIL DES VENTES			
00100 MEMBRES	5.844,12		5.844,12
00200 SENAT	257.486,88		257.486,88
00300 PARLEMENTAIRES	15.250,00		15.250,00
00500 CHAMBRE	234.833,41		234.833,41
00600 DONS	800,00		800,00
TOTAL CLASSES 70	514.014,21		514.014,21
51000 ESCOMPTE	30,84		30,84
56000 INTERETS	2.241,84		2.241,84
TOTAL CLASSES 75	2.272,68		2.272,68
TOTAL DES VENTES	516.286,89		516.286,89

BIJLAGE 4

**AANVULLEND ADVIES DD. 19 NOVEMBER 2008
VAN HET REKENHOF BETREFFENDE
DE FINANCIËLE VERSLAGEN OVER DE
BOEKHOUDING VAN DE POLITIEKE
PARTIJEN EN HUN COMPONENTEN
(FN - BOEKJAREN 2006 EN 2007)**

***Dit verslag werd goedgekeurd in de algemene
vergadering van het Rekenhof
van 19 november 2008***

Het Rekenhof heeft op 18 juni 2008 een advies over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen over de jaarrekeningen van de politieke partijen voor het boekjaar 2007 toegezonden aan de voorzitters van de Controlegecommissie die werd opgericht door de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen.

Het Rekenhof had in dat advies opgemerkt dat het financieel verslag van de partij FN (*Front National*) geen enkel gegeven of geen enkele informatie van boekhoudkundige aard vermeldde.

De voorlopige bestuurder van de vzw AFFN (*Association de Financement du Front National*), die door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel was aangesteld, had de situatie als volgt commentariseerd in het financieel verslag dat destijds was ingediend¹⁴: *[...] Zoals u weet, ben ik thans bezig met de rekeningen terug op orde te zetten. Ik hoopte u in die context een financieel verslag te kunnen voorleggen opgesteld aan de hand van een voorlopige staat afgesloten op 31 december 2006. Helaas is de boekhouder die me hierbij moest bijstaan, sedert vorige week gehospitaliseerd, en dus niet beschikbaar. Ik kon dus de vereiste cijfergegevens niet vermelden in het formulier. Ik hoop de toestand te kunnen regulariseren zodra ik een voorlopige staat in handen heb. Ik zou u vriendelijk willen vragen met deze toestand van overmacht rekening te willen houden [...]*. (Vertaling)

De voorzitters van de Controlegecommissie hebben het Rekenhof in een brief van 13 november 2008 met kenmerk G/C/PM/am.4093-2008, de voorlopige financiële rekeningen van de vzw AFFN voor de boekjaren 2006 en 2007 toegestuurd met het verzoek aan het Rekenhof zijn standpunt uiterlijk op 24 november 2008 mee te delen.

¹⁴ Pagina 863, van Parl. Doc. Kamer, nr. 52 1137/002, en Senaat, nr. 4-732/002.

ANNEXE 4

**AVIS COMPLÉMENTAIRE DU 19 NOVEMBRE 2008
DE LA COUR DES COMPTES CONCERNANT
LES RAPPORTS FINANCIERS SUR
LA COMPTABILITÉ DES PARTIS POLITIQUES
ET DE LEURS COMPOSANTES
(FN - EXERCICES 2006 ET 2007)**

***Le présent rapport a été adopté en assemblée
générale de la Cour des comptes
du 19 novembre 2008***

En date du 18 juin 2008, la Cour des comptes a transmis aux présidents de la Commission de contrôle créée par la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers rendus par lesdits partis pour l'exercice 2007.

La Cour des comptes avait fait observer, dans cet avis, que le rapport financier du parti FN (*Front National*) ne reprenait aucune donnée et/ou information comptable.

Dans le rapport financier déposé à l'époque, l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN (*Association de financement du Front National*), désigné par le président du tribunal de première instance de Bruxelles, avait commenté la situation comme suit¹⁴: «[...] Comme vous le savez, j'effectue actuellement un travail de redressement des comptes. J'espérais dans ce contexte pouvoir vous communiquer un rapport financier complété à l'aide d'une situation provisoire arrêtée au 31 décembre 2006. Malheureusement, le comptable qui devait m'assister dans cette tâche est indisponible depuis la semaine passée pour cause d'hospitalisation. Je n'ai donc pas été en mesure d'indiquer dans le formulaire les données chiffrées requises. J'espère pouvoir régulariser la situation dès que je serai en possession d'une situation provisoire. Je vous remerciais de bien vouloir tenir compte de cette situation de force majeure [...]».

Par lettre du 13 novembre 2008, référencée G/C/PM/am.4093-2008, les Présidents de la Commission de contrôle ont transmis, à la Cour des comptes, les comptes financiers provisoires de l'asbl AFFN pour les exercices 2006 et 2007 en priant celle-ci de bien vouloir lui communiquer, pour le 24 novembre 2008 au plus tard, son point de vue.

¹⁴ Page 863, du Doc. parl. Chambre, n° 52 1137/002, et Sénat, n° 4-732/002.

De bijlagen bestonden uit begeleidende brieven en balans- en resultatenrekeningen (deze laatste gedetailleerd per rekening). Enkel voor het boekjaar 2006 was er een algemene balans van de rekeningen en een leveranciersbalans bijgevoegd.

Het onderhavige document bevat de synthese van het door het Rekenhof uitgevoerde onderzoek. Het werd opgesteld volgens dezelfde controleprincipes en dezelfde redactionele structuur als het verslag van 18 juni 2008. Het gaat in casu om een aanvullend advies bij dit laatste verslag, maar dan enkel in verband met de partij FN.

Het Rekenhof herinnert eraan dat het geen toegang heeft tot de verantwoordingsstukken en dat het zich niet kan uitspreken over de geldigheid en de werkelijkheid van de onderliggende verrichtingen.

A. FORMELE ASPECTEN

1. Hoedanigheid van de ondertekenaar(s) van de documenten

De documenten in verband met het boekjaar 2006 werden op 21 mei 2008 aan de Controlecommissie overgezonden via een brief met kenmerk 01704634/JMV/JFG en deze in verband met het boekjaar 2007 op 18 juli 2008 via een brief met hetzelfde kenmerk.

De twee begeleidende brieven werden ondertekend door de voorlopige bestuurder van de vzw AFFN. In elk ervan wordt gepreciseerd dat het om voorlopige rekeningen gaat.

2. Bestaan van identificatie- en financiële gegevens voor de politieke partij en haar componenten

Deze informatie werd niet meegedeeld.

De partij had in haar commentaar met betrekking tot de boekjaren 2004 en 2005 echter gepreciseerd dat haar consolidatieperimeter uit één enkele component bestond.

Les annexes jointes étaient composés des lettres d'envoi ainsi que des comptes de bilan et de résultats (ces derniers étant détaillés par comptes). Pour le seul exercice 2006, une balance générale des comptes et une balance fournisseurs les accompagnaient.

Le présent document contient la synthèse de l'examen opéré par la Cour des comptes. Il a été établi selon des principes de contrôle et une structure rédactionnelle identiques à ceux retenus dans le rapport rendu en date du 18 juin 2008. Il constitue, en l'occurrence, un avis complémentaire à ce dernier mais relatif au seul parti FN.

La Cour des comptes rappelle que, dans la mesure où elle n'a pas accès aux pièces justificatives, elle n'est pas en mesure de se prononcer sur la validité et sur la réalité des opérations sous-jacentes.

A. ASPECTS FORMELS

1. Qualité du ou des signataire(s) des documents

Les documents relatifs à l'exercice 2006 ont été transmis à la Commission de contrôle le 21 mai 2008 sous couvert d'une lettre référencée 01704634/JMV/JFG, et ceux relatifs à l'exercice 2007, le 18 juillet 2008, sous couvert d'une lettre portant même référence.

Les deux lettres d'envoi ont été signées par l'administrateur provisoire de l'asbl AFFN. Chacune d'elle précise qu'il s'agit de comptes provisoires.

2. Existence des données identificatrices et financières pour le parti politique et ses composantes

Informations non communiquées.

Dans ses commentaires portant sur les exercices 2004 et 2005, le parti avait toutefois précisé que son périmètre de consolidation était constitué d'une seule composante.

3. Bestaan van een vermelding die aangeeft of de consolidatiekring al dan niet werd gewijzigd, en als dat gebeurd is welke de aard is van de wijzigingen die zich hebben voorgedaan

Deze informatie werd niet meegedeeld.

4. Inachtneming van de minimumvereisten met betrekking tot de identificatiegegevens van de politieke partijen en hun componenten

Deze informatie werd niet meegedeeld.

5. Inachtneming van de schema's voor de presentatie van de gegevens met betrekking tot de samenvatting van het financiële verslag, de samenvattende rekeningen van de componenten en de geconsolideerde rekening

De overgezonden voorlopige jaarrekeningen leven de bepalingen van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 niet na en volgen ook niet het schema dat in het *Belgisch Staatsblad* van 24 mei 2000 werd gepubliceerd als bijlage bij het huishoudelijk reglement van de controlecommissie.

De huidige presentatie wijkt bovendien ook af van de presentatie waarin voorzien is door de wet van 17 juli 1975 betreffende de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen en haar uitvoeringsbesluiten – ook al is ze erop geïnspireerd.

6. Volledigheid en algemene presentatie van de financiële gegevens

6.1 In tegenstelling tot de gebruiken, vermelden de rekeningen de informatie in verband met het boekjaar en het voorgaande boekjaar niet naast elkaar, waardoor de leesbaarheid geschaad wordt en vergelijkingen tussen boekjaren bemoeilijkt worden.

6.2 De passiva van het boekjaar 2007 wordt zowel een «overgedragen bonus» als een «overgedragen malus» vermeld. Er zou maar een enkel bedrag (met een minteken indien negatief) mogen worden vermeld dat overeenstemt met het rekenkundig resultaat van de som van de twee posten.

6.3 Het is bij alle politieke partijen een vast gebruik een «voorziening voor verkiezingspropaganda» aan te leggen en te gebruiken. Deze provisie ontbreekt bij de FN voor de twee onderzochte boekjaren.

3. Existence d'une mention indiquant si le périmètre de consolidation a ou non été modifié et s'il l'a été, de la nature des modifications intervenues

Information non communiquée.

4. Respect des exigences minimales relatives aux données identificatrices des partis politiques et de leurs composantes

Informations non communiquées.

5. Respect des schémas prévus pour la présentation des données relatives au résumé du rapport financier, aux comptes synthétiques des composantes et au compte consolidé

Les comptes annuels provisoires transmis ne respectent pas les dispositions prévues par l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989 pas plus qu'ils ne s'inscrivent dans le schéma publié au *Moniteur Belge* du 24 mai 2000 comme annexe au règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle.

Par ailleurs, leur présentation actuelle - même si elle s'en inspire - s'écarte également de celle prévue par la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et par ses arrêtés d'exécution.

6. Exhaustivité et présentation générale des données financières

6.1 Contrairement aux usages courants, les comptes ne reprennent pas, côte à côte, les informations relatives à l'exercice et à l'exercice précédent ce qui nuit à leur lisibilité et à leur comparabilité entre exercices.

6.2 Le passif de l'exercice 2007 mentionne à la fois un «boni reporté» et un «mali reporté». Il conviendrait de ne mentionner qu'un seul montant (signé si négatif) correspondant au résultat arithmétique de la somme des deux postes.

6.3 Il est d'usage constant, auprès de l'ensemble des partis politiques, de constituer et d'utiliser une «provision pour propagande électorale». Cette provision est absente auprès du FN pour les deux exercices sous-revue.

6.4 In het boekjaar 2007 worden de «schulden op ten hoogste een jaar» door een minteken voorafgegaan, wat in strijd is met de boekhoudbepalingen. Het feit dat het totaalbedrag van de passiefzijde rekening houdt met dat minteken (om gelijk te zijn aan het totaalbedrag van de activa) laat vermoeden dat de schulden in kwestie waarschijnlijk schuldvorderingen zijn die op de actiefzijde van de balans hadden moeten worden geboekt.

6.5 Bij de bovenvermelde negatieve schulden wordt een bedrag vermeld naast de rubriek «Bezoldigingen en sociale lasten». Deze aanrekening strookt a priori niet met het feit dat de partij systematisch geen enkele personeelskost vermeldt.

6.6 De «regularisatierekeningen» op de passiefzijde van het boekjaar 2006 vertonen dezelfde anomalie als deze waarvan sprake in punt 6.4 (vermelding van een min-teken).

6.7 Voor de twee boekjaren ontbreken alle bijlagen waarin de financiële schema's voorzien alsmede de samenvatting van het financieel verslag.

7. Overeenstemming tussen de cijfers in de samenvatting van de financiële verslagen en die in de geconsolideerde balans

Geen financiële samenvatting overgelegd.

8. Verslag van de bedrijfsrevisor – Eventuele opmerkingen in verband met de attestatie van de rekeningen

Er werd geen verslag van de bedrijfsrevisor overgelegd.

In de begeleidende brief bij de rekeningen in verband met het boekjaar 2007 wordt gepreciseerd dat de voorlopige rekeningen «*nog moeten worden gecontroleerd door bedrijfsrevisor Naveaux en nog moeten worden goedgekeurd door de algemene vergadering, voor zover mogelijk*» (Vertaling).

De vermelding in verband met het toereikende karakter van de administratieve en boekhoudkundige organisatie – die normaal deel uitmaakt van het verslag van de revisor – ontbreekt *de facto*.

6.4 L'exercice 2007 présente des «dettes à un an au plus» associées d'un signe négatif ce qui est contraire aux prescrits comptables. Le fait que le total du passif tienne compte de ce signe négatif (pour être égal au total de l'actif) tend à considérer que les dettes en question constituent vraisemblablement des créances qui auraient dû être reclassées à l'actif du bilan.

6.5 Parmi les dettes négatives précitées, un montant figure au regard de la rubrique «Rémunérations et charges sociales». Cette imputation est, a priori, en porte à faux avec le fait que le parti ne mentionne, de manière constante, aucune charge en matière de personnel.

6.6 Les «comptes de régularisation» repris au passif de l'exercice 2006 présentent la même anomalie que celle évoquée au point 6.4 (association d'un signe négatif).

6.7 L'ensemble des annexes prévues par les schémas financiers ainsi que le résumé du rapport financier sont manquants pour les deux exercices.

7. Concordance entre les chiffres repris dans le résumé des rapports financiers et ceux figurant dans le bilan consolidé

Aucun résumé financier transmis.

8. Rapport du réviseur d'entreprises - Remarques éventuelles relatives à l'attestation des comptes

Aucun rapport de réviseur d'entreprises transmis.

La lettre d'envoi des comptes relatifs à l'exercice 2007 précise que les comptes provisoires «*doivent encore être contrôlés par le réviseur d'entreprises Naveaux et approuvés par l'assemblée générale, dans la mesure du possible*».

La mention relative au caractère suffisant de l'organisation administrative et comptable - qui fait normalement partie du rapport révisoral - est, *de facto*, absente.

9. Verslag van de bedrijfsrevisor – Analyse om een goed begrip van de financiële toestand en resultaten alsook de vergelijkbaarheid te bevorderen

Er werd geen verslag van de bedrijfsrevisor bezorgd.

10. Gegevens in verband met de waarderingsregels

Deze informatie werd niet meegedeeld.

11. Gegevens met betrekking tot de consolidatiemethode

Deze informatie werd niet meegedeeld.

FINANCIËLE ASPECTEN

12. Onderzoek van de variaties tussen boekjaren

Het onderzoek van de variaties tussen boekjaren werd uitgevoerd aan de hand van een dubbele materialiteitsgrens. Deze analysetechniek is erop gericht de verschillen van een zekere omvang te belichten, zonder in te gaan op de oorzaken ervan.

Als eerste materialiteitsgrens werd een absoluut bedrag genomen dat gelijk is aan 5% van het laatste geconsolideerde balanstotaal. Voor elk bedrag boven dit referentiebedrag, betreffende het onderzochte of (in het onderhavige geval) de twee vorige boekjaren, werd nagegaan of het eveneens beantwoordde aan een tweede materialiteitscriterium.

Het tweede criterium had betrekking op de omvang van de variatie tussen de twee boekjaren. Elk bedrag dat ten minste het tweevoud is – of ten minste met de helft is verminderd – ten opzichte van de waarde van het vorige boekjaar werd beschouwd als beantwoordend aan het tweede materialiteitscriterium.

Op basis van die beide gecumuleerde grenswaarden werden alle jaarlijkse variaties in de overgezonden voorlopige rekeningen aan een onderzoek onderworpen, alsmede voor het boekjaar 2006 ten opzichte van het boekjaar 2005¹⁵. Elke rubriek waarvan de bedragen beantwoorden aan dat bovenvermeld dubbel criterium wordt hierna behandeld en kan een aandachtspunt zijn voor de Controlecommissie.

¹⁵ Voor de gegevens 2005 wordt verwezen naar de pagina's 797 tot 820, van het Parl. Doc. Kamer, nr. 51 2454/002, en Senaat, nr. 3-1676/2.

9. Rapport du réviseur d'entreprises - Analyse destinée à favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que de la comparabilité

Aucun rapport de réviseur d'entreprises transmis.

10. Données relatives aux règles d'évaluation

Informations non communiquées.

11. Données relatives à la méthode de consolidation

Informations non communiquées.

ASPECTS FINANCIERS

12. Examen des variations entre exercices

L'examen des variations entre exercices est réalisé par rapport à un double seuil de matérialité. Cette technique d'analyse est destinée à mettre en évidence les différences d'une certaine ampleur, sans préjuger de leurs causes.

Un montant absolu, égal à 5% du pied du dernier bilan consolidé, est retenu comme premier seuil de matérialité. Tout montant supérieur à ce chiffre de référence, qu'il porte sur l'exercice sous revue ou (dans le cas présent) sur les deux exercices précédents, est examiné en vue de vérifier s'il répond également à un second seuil de matérialité.

Le second critère retenu porte sur la hauteur de la variation intervenue entre deux exercices. Tout chiffre présentant une valeur au minimum doublée - ou au minimum réduite de moitié - par rapport à celle de l'exercice précédent ou de l'exercice suivant est considéré comme atteignant le second critère de matérialité.

Sur la base de ces deux seuils cumulés, il a été procédé à un examen de l'ensemble des variations annuelles figurant dans les comptes provisoires transmis ainsi que, pour l'exercice 2006, par rapport à l'exercice 2005¹⁵. Toute rubrique dont les montants répondent au double critère précité est évoquée ci-après et peut constituer un point d'attention pour la Commission de contrôle.

¹⁵ Pour les données 2005, voir les pages 797 à 820, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/002, et Sénat, n° 3-1676/2.

Als een verklaring van de vastgestelde variatie kon worden gevonden louter op basis van de gegevens die in de overgezonden documenten zijn vermeld, wordt die in de commentaar vermeld.

Actiefzijde van de balans

– Bij de materiële vaste activa van het boekjaar 2005 worden naast de rubrieken «Installaties, machines en uitrusting» en «Meubilair en rollend materieel» bedragen vermeld van respectievelijk 137 547 euro en 1 629 euro. De vaste activa van het boekjaar 2006 vermelden de rubrieken «Meubilair en rollend materieel» en «Leasing en soortgelijke rechten» ten belope van respectievelijk 136 567 euro en 8 608 euro, terwijl in de rubriek «Installaties, machines en uitrusting» geen enkel bedrag meer wordt vermeld. (Het boekjaar 2007 geeft een gelijkaardig beeld als het boekjaar 2006).

– Per einde van de boekjaren 2006 en 2007 vermeldt de post «Financiële vaste activa» eenzelfde bedrag van 64 087 euro ten opzichte van een nulbedrag in 2005. Volgens de informatie afkomstig uit de rekeningenbalans 2006 zou dit vast actief toe te schrijven zijn aan een borgstelling.

– De «overige vorderingen» op ten hoogste een jaar belopen 253 000 euro in 2006 tegenover 0 euro in 2005 en 3 000 euro in 2007.

De daling met 250 000 euro die in 2007 werd vastgesteld, was waarschijnlijk het resultaat van de inning van de schuldvordering (geen waardevermindering geboekt in de resultatenrekening). Volgens de informatie in de algemene rekeningenbalans 2006 vloeide de schuldvordering voort uit een lening die door de partij werd toegekend. In onderhavig geval zou de inning van de schuldvordering dus overeenstemmen met de terugbetaling van die lening.

Deze financiële inkomst – nog steeds onder voorbehoud dat het om een correcte interpretatie gaat – werd waarschijnlijk bestemd voor het dekken van de toename van de lopende kosten (cf. infra). Deze hypothese wordt afgeleid uit het feit dat geen enkele schommeling in de posten van de activa en passiva (buiten het overgedragen verlies) in aanmerking lijkt te komen als mogelijke tegengeboekte post.

– De regularisatierekeningen van de actiefzijde dalen van 50 191 euro in 2006 naar 2 000 euro in 2007.

Lorsqu'une explication de la variation enregistrée a pu être approchée au départ des seules données reprises dans les documents transmis, elle est reprise en commentaire.

Actif du bilan

– Les immobilisations corporelles de l'exercice 2005 mentionnent, au regard des rubriques «Installation, machines, outillage» et «Mobilier et matériel roulant», des montants respectifs de 137 547 euros et 1 629 euros. L'actif immobilisé de l'exercice 2006 fait, lui, état des rubriques «Mobilier et matériel roulant» et «Location-financement et droits similaires» à hauteur respective de 136 567 euros et 8 608 euros alors que la rubrique «Installation, machines, outillage» ne mentionne plus aucun montant. (L'exercice 2007 présente une situation similaire à celle de l'exercice 2006.)

– Au terme des exercices 2006 et 2007, le poste «immobilisations financières» mentionne un montant identique de 64 087 euros par rapport à un montant nul en 2005. Selon les informations en provenance de la balance des comptes 2006, cette immobilisation serait due à un cautionnement.

– Les «autres créances» à un an au plus se montent à 253 000 euros en 2006 contre 0 euros en 2005 et 3 000 euros en 2007.

La diminution de 250 000 euros observée en 2007 a vraisemblablement résulté de l'encaissement de la créance (pas de réduction de valeur enregistrée au niveau du compte de résultats). Selon les informations fournies par la balance générale des comptes 2006, la créance faisait suite à un prêt consenti par le parti. Dans le cas d'espèce, l'encaissement de la créance correspondrait donc au remboursement dudit prêt.

Cette rentrée financière a - toujours sous réserve d'une interprétation correcte - probablement été affectée à la couverture de l'accroissement des charges courantes (voir infra). Cette hypothèse est déduite du fait qu'aucune variation des postes de l'actif ou du passif (hormis la perte reportée) ne paraît susceptible d'être une contrepartie comptable potentielle.

– Les comptes de régularisation à l'actif passent de 50 191 euros en 2006 à 2 000 euros en 2007.

Passiefzijde van de balans

– De «handelsschulden» ten opzichte van de leveranciers gaan van 0 euro in 2005 naar 21 957 euro in 2006 en (-) 27 168 euro (zie 6.4) in 2007.

Resultatenrekening

– De kosten inzake «diensten en diverse goederen» stijgen van 235 364 euro in 2006 naar 653 930 euro in 2007. Uit de details van de resultatenrekening blijkt dat de meest opvallende variaties terug te vinden zijn bij de posten «Drukken pamfletten» (182.991 euro in 2007 tegenover 19 124 euro in 2006), en «Nationale verzending» (227 998 euro in 2007 tegenover 37 148 euro in 2006).

Door het ontbreken van een provisie voor verkiezingspropaganda waarvan sprake in punt 6.3 hierboven, kon de partij de belangrijke variaties die voor dergelijke kosten tussen 2006 en 2007 werden vastgesteld, niet over verschillende boekjaren «uitvlakken».

– Het positief resultaat van het boekjaar 2006 (+) 279 941 euro wordt in 2007 negatief (-) 198 226 euro, hoofdzakelijk wegens de toename van de lopende kosten.

13. Onderzoek van de samenvattende rekeningen van de componenten en van de geconsolideerde rekeningen

Er is geen samenvattende rekening overgelegd.

14. Cijfermatig nazicht van het verband tussen een wijziging van het geconsolideerde vermogen en het geconsolideerde resultaat van het boekjaar

Er werd geverifieerd of de rekenkundige verhouding «Nieuw geconsolideerd patrimonium = geconsolideerd patrimonium op het einde van het vorige boekjaar + geconsolideerd resultaat van het boekjaar» correct is.

Dit vergt geen opmerkingen.

15. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde resultaat en de cumul van de resultaten van de verschillende componenten ervan

Zonder voorwerp: er werd geen rekening op het niveau van eventuele componenten overgezonden.

Passif du bilan

– Les «dettes commerciales» envers les fournisseurs passent de 0 euro en 2005, à 21 957 euros en 2006 et à (-) 27 168 euros (voir 6.4) en 2007.

Compte de résultats

– Les charges en matière de «services et biens divers» passent de 235 364 euros en 2006 à 653.930 euros en 2007. Le détail des comptes de résultats indique que les variations les plus marquées se situent au niveau des postes «Impression tracts» (182 991 euros en 2007 contre 19 124 euros en 2006) et «Envoi national» (227 998 euros en 2007 contre 37 148 euros en 2006).

L'absence de provision pour propagande électorale dont question au point 6.3 ci-dessus n'a pas permis au parti de «niveler», sur plusieurs exercices, les variations importantes observées au niveau de ce type de charges entre 2006 et 2007.

– Essentiellement en raison de l'accroissement des charges courantes, le résultat positif de l'exercice 2006 (+) 279 941 euros devient négatif en 2007 et passe à (-) 198 226 euros.

13. Examen des comptes synthétiques des composantes et des comptes consolidés

Aucun compte synthétique transmis.

14. Vérification arithmétique de la relation entre variation du patrimoine consolidé et résultat consolidé de l'exercice

Le caractère correct de la relation mathématique «Nouveau patrimoine consolidé = Patrimoine consolidé au terme de l'exercice précédent + Résultat consolidé de l'exercice» a fait l'objet d'une vérification.

Celle-ci n'appelle pas de remarque.

15. Vérification arithmétique de la relation entre résultat consolidé et cumul des résultats des différentes composantes

Sans objet: aucun compte transmis au niveau d'éventuelle(s) composante(s).

16. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde patrimonium en de cumul van de patrimonía van de verschillende componenten

Zonder voorwerp: er werd geen rekening op het niveau van eventuele componenten overgezonden.

17. Onderzoek van de ratio «personeelskosten»/«aantal tewerkgestelde personen, uitgedrukt in voltijdsequivalent»

Er werd geen informatie hierover meegedeeld.

16. Vérification arithmétique de la relation entre patrimoine consolidé et cumul des patrimoines des différentes composantes

Sans objet: aucun compte transmis au niveau d'éventuelle(s) composante(s).

17. Examen du ratio «coûts du personnel»/«nombre des personnes occupées, exprimé en équivalent temps plein»

Aucune information communiquée.

BIJLAGE 5

**SAMENVATTINGEN VAN DE FINANCIËLE
VERSLAGEN OVER HET BOEKJAAR 2007**

ANNEXE 5

**RÉSUMÉS DES RAPPORTS FINANCIERS
RELATIFS À L'EXERCICE 2007**

1. CHRISTEN-DEMOCRATISCH & VLAAMS – NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE (CD&V – N-VA)

Het financieel verslag voor het kartel CD&V en N-VA is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW AGORA, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar 2007, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

-	Opbrengsten uit de gewone werking	11.672.639,90
-	Kosten uit de gewone werking	- 11.478.373,96
-	<i>Courant resultaat</i>	+ 194.265,94
-	Financieel resultaat	+ 210.907,57
-	Uitzonderlijk resultaat	+ 869.895,99
-	Belastingen	- 7.860,60
Resultaat van het boekjaar		1.267.208,90

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

2. MOUVEMENT REFORMATEUR (MR)

Le rapport financier relatif au MOUVEMENT REFORMATEUR (MR) a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL GAL, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

-	Produits sur activités courantes	9.582.042
-	Charges des activités courantes	- 8.692.364
-	<i>Résultant courant</i>	+ 889.678
-	Résultats financiers	- 198.020
-	Résultats exceptionnels	+ 23.832
-	Impôts	- 2.986
-	Résultat de l'exercice	712.504

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

3. PARTI SOCIALISTE (PS)

Le rapport financier relatif au PARTI SOCIALISTE a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL FONSOC, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

-	Produits sur activités courantes	12.002.626,56
-	Charges sur activités courantes	- 13.751.681,66
-	<i>Résultant courant</i>	- 1.749.055,10
-	Résultats financiers	+ 174.084,77
-	Résultats exceptionnels	- 54.189,10
-	Impôts	- 6.630,37
-	Résultat de l'exercice	- 1.635.789,80

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

4. VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN (Open VLD)

Het financieel verslag voor de VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan van de VZW Libera, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elke component;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Samenvattende opgave 2007 – evolutie vermogen;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

-	Opbrengsten uit de gewone werking	8.223.175,87
-	Kosten uit de gewone werking	- 8.650.243,37
-	<i>Courant resultaat</i>	- 427.067,50
-	Financieel resultaat	+ 268.943,04
-	Uitzonderlijk resultaat	+ 7.989,91
-	Resultaat van het boekjaar	- 150.134,55

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

5. VLAAMS BELANG

Het financieel verslag voor het VLAAMS BELANG is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW Vrijheidsfonds, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en van haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

-	Opbrengsten uit de gewone werking	8.708.093,78
-	Kosten uit de gewone werking	- 6.950.409,22
-	<i>Courant resultaat</i>	<u>+1.757.684,56</u>
-	Financieel resultaat	+ 63.988,47
-	Uitzonderlijk resultaat	+ 302,38
-	Belastingen	- 11.056,58
-	Resultaat van het boekjaar	1.810.918,83

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

6. sp.a-spirit

Het financieel verslag voor de sp.a-spirit is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van de VZW Beheer en Financiën Kartel *sp.a/spirit*, afgekort BEFINKA VZW, overeenkomstig de vereiste van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de VZW Beheer en Financiën Kartel **sp.a/spirit**, afgekort BEFINKA VZW en haar componenten;
- De samenvattende rekeningen van elk van deze componenten;
- De gecombineerde rekeningen van de VZW Beheer en Financiën Kartel **sp.a/spirit**, afgekort BEFINKA VZW en haar componenten;
- Het verslag van de commissarissen;

De gecombineerde resultaten van het boekjaar, die uit de gecombineerde rekeningen van de VZW Beheer en Financiën Kartel **sp.a/spirit**, afgekort BEFINKA VZW en van haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

-	Opbrengsten uit de gewone werking	9.818.388,13
-	Kosten uit de gewone werking	- 9.864.716,34
-	<i>Courant resultaat</i>	- 46.328,21
-	Financieel resultaat	+ 241.561,17
-	Uitzonderlijk resultaat	- 11.615,61
-		
-	Resultaat van het boekjaar voor belastingen	+ 183.617,35
-	Belastingen	0,00
-	Resultaat van het boekjaar na belastingen	183.617,35

De commissarissen hebben over de gecombineerde rekeningen van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven. Er zijn geen vergoedingen betaald aan de commissarissen buiten de door de algemene vergadering van leden goedgekeurde vergoeding voor hun wettelijke controleopdracht.

7. CENTRE DEMOCRATE HUMANISTE (cdH)

Le rapport financier relatif au CENTRE DEMOCRATE HUMANISTE a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL Action Solidaire, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

-	Produits des activités courantes	5.809.649,56
-	Charges des activités courantes	- 6.054.818,91
-	<i>Résultant courant</i>	- 245.169,35
-	Résultats financiers	+ 58.163,64
-	Résultats exceptionnels	- 2.296,19
-	Impôts	0,00
-	Résultat de l'exercice	- 189.301,90

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

8. ECOLO

Le rapport financier relatif au parti politique ECOLO a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL ECODOTA – ECOLO FEDERAL, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

-	Produits sur activités courantes	4.036.485,39
-	Charges des activités courantes	- 3.483.968,92
-	<i>Résultant courant</i>	+ 552.516,47
-	Résultats financiers	+ 5.321,12
-	Résultats exceptionnels	+ 1.936,07
-	Impôts	0,00
-	Résultat de l'exercice	+ 559.773,66

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

9. GROEN !

Het financieel verslag 2007 voor GROEN ! is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de raad van beheer van de VZW Groen Fonds, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en van haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

-	Opbrengsten uit de gewone werking	2.104.569,04
-	Kosten uit de gewone werking	- 1.670.763,53
-	<i>Courant resultaat</i>	+ 433.805,51
-	Financieel resultaat	+ 5.376,08
-	Uitzonderlijk resultaat	- 3.391,12
-	Belastingen	0,00
-	Resultaat van het boekjaar	435.790,47

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar 2007 een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

10. Lijst Dedecker (LDD)

Het financieel verslag 2007 voor "Lijst Dedecker" is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van de VZW Gezond Verstand, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en van haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

-	Opbrengsten uit de gewone werking	704.998,76
-	Kosten uit de gewone werking	- 703.195,31
-	<i>Courant resultaat</i>	+ 1.803,45
-	Financieel resultaat	- 308,22
-	Uitzonderlijk resultaat	
-	Belastingen	- 26,02
-	Resultaat van het boekjaar	1.469,21

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar 2007 een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

11. Front National (FN)

Er werd noch een samenvatting van financieel verslag, noch een verslag van een bedrijfsrevisor ingediend.

Ni résumé de rapport financier, ni rapport d'un réviseur d'entreprises n'ont été déposés.